เทริด เพศที่กลับกลาย

โดย

นายวันชัย ฉรงค์ชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

เทริด เพศที่กลับกลาย

โดย
นายวันชัย ณรงค์ชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

HEADDRESS: BECAME GENDER

By

MR. Wanchai NARONGCHAI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for Master of Fine Arts VISUAL ARTS

Academic Year 2023

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	เทริด เพศที่กลับกลาย
โดย	นายวันชัย ณรงค์ชัย
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ศาสตราจารย์ พัดยศ พุทธเจริญ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ พิษณุ ศุภนิมิตร
	รองศาสตราจารย์ ปราการ จันทรวิชิต

คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชญ มุกดามณี) ภาพพิมพ์

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ทินกร กาษรสุวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ศาสตราจารย์ พัดยศ พุทธเจริญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ พิษณุ ศุภนิมิตร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ปราการ จันทรวิชิต)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ กัญญา เจริญศุภกุล)

620120026 : ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
คำสำคัญ : เทริด, เพศสภาพ

นาย วันชัย ณรงค์ชัย: เทริด เพศที่กลับกลาย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศาสตราจารย์ พัดยศ พุทธเจริญ

วิทยานิพนธ์หัวข้อ “เทริด เพศที่กลับกลาย” เป็นการสร้างสุนทรียภาพแห่งจิตใต้สำนึกของข้าพเจ้าซึ่งต้องการแสดงออกทางเพศสภาพ แต่ทว่าไม่สามารถแสดงออกเฉกเช่น บุคคลที่เป็นเพศที่สามได้โดยอิสระเสรี ถึงแม้ว่าเพศที่สามจะมีการเรียกร้องการยอมรับ หรือความเท่าเทียมอันจะเป็นการสะท้อนนัยถึงความเสมอภาคกันในสังคมไทยปัจจุบัน บางครอบครัวบางสังคมอาจจะมีการยอมรับกันบ้าง แต่ก็ไม่ได้เป็นการยอมรับในสังคมส่วนใหญ่หรือหรือในวงกว้าง ข้าพเจ้าจึงต้องอาศัยช่องทางอันเป็นเสมือนกุศโลบายการแสดงออกผ่านบทบาททางศิลปวัฒนธรรมของพื้นถิ่นภาคใต้ คือ การแสดง “มโนราห์หรือโนรา” ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านที่ถ่ายทอด เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ความเป็นพื้นถิ่นของคนพื้นบ้าน รวมไปถึงการใช้ชีวิต วิถีความเป็นอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เช่น ภาษาและวัฒนธรรมประเพณีของคนพื้นถิ่นนั้นเป็นการหลอมรวมกันขึ้นด้วยบริบทแห่งพื้นที่ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความมีอัตลักษณ์เฉพาะตน ความสวยงามที่สร้างรูปธรรมสะท้อนความเป็นรูปแบบของวิถีชีวิตและเปี่ยมไปด้วยจิตวิญญาณ โดนนัยของอิทธิพลเหล่านี้เป็นกลวิธีเชิงกุศโลบายที่ให้ผู้แสดงสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ของบทบาทได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้ข้าพเจ้าซึมซับ ได้สัมผัสท่วงท่า ลีลาการแสดงออกต่าง ๆ ในการแสดง เพราะบุคคลที่แสดงนั้นส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเพศชาย แต่สามารถแสดงออกได้ถึงอารมณ์ของหญิงสาวที่ค่อนข้างสมจริงทั้งด้วยบทบาทจากการแสดงหรือแม้แต่ความรู้สึกจากภายในจิตใจ ดังนั้นแล้วการแสดงมโนราห์จึงเป็นศิลปะแห่งการร่ายรำที่เปี่ยมไปด้วยอารมณ์ความรู้สึก ท่วงท่าและลีลาที่งดงามในแบบพื้นถิ่น

อีกนัยหนึ่งสิ่งที่สะท้อนความเป็นตัวตนทางอารมณ์ ความเป็นเพศที่สามได้ตามความรู้สึกที่ต้องการคือ “เทริด” อันเป็นเครื่องประดับศีรษะของนักแสดงมโนราห์ที่สำคัญซึ่งแฝงนัยยะแห่งการกระตุ้นเชิงจิตวิญญาณ สร้างความตระหนักให้แก่ผู้ที่สวมใส่ เปรียบเป็นเสมือนบทบาทหน้าที่ที่ต้องถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกที่สะท้อนความเป็นขนบประเพณีพื้นถิ่น และมายาคติทางเพศสภาพผ่านสัญญะ “เทริด” ที่ไม่จำแนกผู้สวมใส่ว่ามีเพศสภาพเป็นเพศใด ไม่ได้กำหนดว่าจะเป็นเพศ

ชาย หรือ เป็นเพศหญิง ดังนั้นการตีความเพศสภาพโดยสัญญะนี้ใครก็สามารถสวมใส่ได้ ตามมายาคติในพิธีโนรา และยังรวมไปถึงนัยยะการแต่งหน้าของโนราด้วย แม้ผู้สวมใส่จะมีเพศสภาพเป็นชาย หากแต่การแต่งหน้ากลับมีความละเมียดละไมและงดงามเฉกเช่นผู้หญิง บริบทสมมติที่ไม่ชี้ชัดว่าหมายถึงเพศใดนี้ อันเป็นเจตนาที่มุ่งหมายเพียงการสื่ออารมณ์ความรู้สึกและจริตแห่งหญิงสาว ซึ่งคนทั่วไปที่ได้รับชมการแสดงมโนราห์ จึงมีความคิดที่ว่า ผู้แสดงมโนราห์ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศหรือเพศสภาพที่ไม่ใช่ทั้งผู้ชายและผู้หญิง

ทั้งนี้ข้าพเจ้าจึงได้หยิบยกศิลปะการแสดงทางวัฒนธรรมพื้นถิ่นภาคใต้คือ “มโนราห์หรือโนรา” มาเป็นสื่อกลางในการแสดงออกทางสุนทรียภาพ เพื่อสะท้อนนัยถึงอัตลักษณ์ตัวตนผ่านความรู้สึก อารมณ์ การแสดงออกทางท่าทาง จิตใจที่แฝงเร้นจริตความเป็นเพศสภาพ หรือ เพศทางเลือก ผ่านบริบทการสวมบทบาททางการแสดงมโนราห์ ซึ่งได้สร้างจากตัวตนของข้าพเจ้า จากภายในจิตใจที่ต้องการสื่อออกมา โดยผ่านวัตถุทางศิลปวัฒนธรรมการแสดง รวมไปถึงการปกปิดเชิงอำพราง หรือการตกแต่งหน้าตา ร่างกาย ให้สอดคล้องกับอารมณ์ ตัวตนที่ต้องการนำเสนอผ่านกระบวนการทางความคิด หรือการนำเสนอตัวตนของตนเองที่ไม่สามารถแสดงออกได้อย่างที่ต้องการจึงต้องอาศัยกุศโลบายสื่อทางทัศนศิลป์งานศิลปะภาพพิมพ์เป็นตัวแสดงออกถึงความงามอันสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกในบทบาทโดยเจตนา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

620120026 : Major VISUAL ARTS

Keyword : headdress, reversed gender

MR. Wanchai NARONGCHAI : HEADDRESS: BECAME GENDER Thesis advisor : Professor Phatyos Buddhacharoen

This thesis “Reversed Gender” is based on the aesthetic concept of creating artwork with a subconscious that expressed the gender, I couldn’t express freely as another LGBTQ. Even though, in Thai society, LGBTQ have been asking for the acceptance or the equality nowadays, some families do accepted but any families don’t. Therefore, be myself has to express though the role of arts and culture of the south which is called “Nora”. Thai traditional dance performance that conveys the context of local identity people including the way of living especially language and traditional culture of local people that are integrated together with area, arts and culture which shown their identity. The beauty that is created the style reflection of life and is full of spirit. The influences allow the performer to convey thoughts and feelings, fully capture the emotional play.

Another thing that reflects third gender’s emotional identity can be achieved according to the desire is Therid or headdress, which is the most important clothing of Nora. The awareness for those who put on and play as a role. The performance must convey emotions and feelings that be a traditions and myths through the symbolic headdress that does not distinguish the gender. Any genders can put it on. According to the traditional Nora legend, even though the wearer is male, but Nora’s makeup is very delicate and beautiful like a woman’s face. The performance is not clearly indicated the genders which is intended to convey the emotions and make a sense of young women. As mentions above, the audiences have more ideas that Nora’s performers can be groups of people with diverse sexualities who are neither male nor female. I have brought up the southern cultural performance art, "Nora", as a main point of expression, to reflect one's identity through feelings, emotions, and gestures. Alternative Gender identity or LGBTQ that act under the headdress of Nora’s performance is created my own identity form, I express cultural objects, performances, and concealment by make up the face and body, be harmonic along the mood and identity though the thought that cannot be revealed. Therefore, art is expressed by beauty that has

been appeared on the emotions and feelings as the role.

กิตติกรรมประกาศ

อนึ่งความสัมฤทธิ์ของวิทยานิพนธ์นี้ก่อเกิดขึ้นและสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะการได้รับคำแนะนำจากคณาจารย์ในหลักสูตรฯของภาควิชาภาพพิมพ์ ที่ชี้แนะแนวทางการศึกษาให้ความรู้ให้ประสบการณ์ทางสุนทรียภาพบ่มเพาะทักษะศิลป์และทักษะทางปัญญาที่โน้มไปสู่ประเด็นทางศิลปะและการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ให้กลายเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อันมีคุณค่าต่อการพัฒนาทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ประกอบกับความเมตตากรุณาจากพระคุณของบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิดและส่งเสียเลี้ยงดูให้ข้าพเจ้าได้รับโอกาสทางการศึกษากอปร ทั้งเป็นกำลังใจต่อข้าพเจ้าเสมอมาด้วยความเคารพอย่างสูง กราบขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสตราจารย์พัดยศ พุทธเจริญ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่คอยแนะนำสั่งสอนและให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ชุดนี้ รวมทั้งศาสตราจารย์เกียรติคุณพิษณุ ศุภนิมิตร และรองศาสตราจารย์ปราการ จันทรวิชิต ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รวมไปถึงหัวหน้าภาควิชาภาพพิมพ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปาริชาติ ศุภพันธ์และคณาจารย์ทุกท่านของภาควิชาภาพพิมพ์ที่ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิมลมาลย์ ขันธะชวนะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำนาจ คงวารี ศาสตราจารย์ทินกร กาษรสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิทธิชัย ปรัชญารัติกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฏฐพล สุวรรณกุศลส่ง อาจารย์ยุทธ พฤฒาสัจธรรม และอาจารย์ธีรวุฒิ คำอ่อน ที่ให้ความช่วยเหลือทั้งในหน้าที่ของครู อาจารย์และผู้ปกครอง ตลอดการศึกษาในระดับปริญญามหาบัณฑิตสาขาวิชาทัศนศิลป์ ขอบพระคุณประธานกรรมการ ศาสตราจารย์ทินกร กาษรสุวรรณ ในการตรวจวิทยานิพนธ์ครั้งนี้และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง ขอกราบขอบพระคุณภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ บุคลากรและเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณบดี คณะจิตรกรรมฯ ที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการใช้พื้นที่เพื่อการจัดการเรียนการสอน ห้องปฏิบัติงานในการสร้างสรรค์ผลงาน และการดำเนินงานเรื่องเอกสาร ขอขอบพระคุณผู้เขียนหนังสือ เอกสาร บทความ ต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าได้นำมาใช้เป็นข้อมูลความรู้หรือแหล่งข้อมูลอ้างอิงในการจัดทำเอกสารประกอบการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ด้วย ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ อันเป็นมิตรภาพและสัมพันธภาพที่ดีของประสบการณ์ชีวิตข้าพเจ้า

ท้ายนี้ข้าพเจ้า ขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดาอีกครั้ง ที่เป็นผู้ให้กำเนิดเลี้ยงดูมอบความรัก ความอบอุ่นและครอบครัวที่ได้ให้โอกาสทางการศึกษาและคอยสนับสนุนในทุกทางเรื่อยมา ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ จะสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ และให้ประสบการณ์ทางสุนทรียะแก่ผู้ค้นคว้าตลอดจนเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษา และนำไปปรับประยุกต์ใช้ต่อไป รวมทั้งคณาจารย์ผู้สอนทุกท่านใน

หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ ที่ให้ความรู้ อบรมสั่งสอนเอื้ออำนวยประโยชน์ทางการศึกษาชี้หนทางแห่งความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ชุดนี้ให้ลุล่วงไปด้วยดี อันจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งตนเองและสังคมส่วนรวม

วันชัย ณรงค์ชัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ฉ

กิตติกรรมประกาศ ..... ซ

สารบัญ ..... ญ

สารบัญภาพ ..... ฏ

บทที่ 1 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 2

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา 4

สมมติฐานของการศึกษา 5

ขอบเขตของโครงการ 6

คำนิยามศัพท์ 7

บทที่ 2 10

ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ 10

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลงานในเชิงประวัติศาสตร์ 10

อิทธิพลและแรงบันดาลใจจากวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นถิ่นภาคใต้ 12

สิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของวิถีคนใต้ 16

อิทธิพลด้านเนื้อหา 18

อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว 18

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ 20

อิทธิพลที่ได้รับศิลปะยุคเรียลลิสม์ (Realism) 29

อิทธิพลด้านรูปแบบทางศิลปกรรมและจากศิลปิน 31

สรุปผลที่ได้จากการศึกษา....40
บทที่ 3....42
การศึกษาค้นคว้าข้อมูลในการสร้างสรรค์....43
วิธีการและเทคนิคในการสร้างสรรค์....45
ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสร้างภาพร่างต้นแบบ (Sketch)....45
ขั้นตอนการสร้างภาพร่างด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Digital Sketching)....47
วิธีการและขั้นตอนในการสร้างสรรค์....49
ขั้นตอนการเตรียมแม่พิมพ์....50
ขั้นตอนการสร้างแม่พิมพ์....51
ขั้นตอนการสร้างค่าน้ำหนักด้วยกรรมวิธีเทคนิคการโรยผงแอสฟัลตั้ม (Aquatint)....53
ขั้นตอนการสร้างค่าน้ำหนักด้วยดินสอไขและกรรมวิธีกัดกรด (Etching)....55
ขั้นตอนการพิมพ์ผลงาน....56
วัสดุอุปกรณ์และเคมีภัณฑ์ในการสร้างสรรค์....61
องค์ประกอบในการสร้างสรรค์ผลงาน....66
บทที่ 4....72
ระยะที่ 1 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562....72
ระยะที่ 2 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562....76
ระยะที่ 3 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564....80
ระยะที่ 4 ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ ระหว่างปีการศึกษา 2565 - 2566....87
บทที่ 5....95
รายการอ้างอิง....97
ประวัติผู้เขียน....99

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 ภาพโนราโบราณ 20

ภาพที่ 2 ภาพผลงานของฉาง ถอง เซิง มิเกล , ชื่อภาพ เงานางงาม (2018), 83 x 60 ซม.,สื่อผสม 33

ภาพที่ 3 ภาพผลงานของฉาง ถอง เซิง มิเกล , ชื่อภาพ เงานางงาม (2018),120 x 183 ซม.,สื่อผสม .33

ภาพที่ 4 ภาพผลงานของมาร์กาเร็ต โบว์แลนด์ , ชื่อภาพ ANOTHER THORNY CROWN: J TAKES CHARGE, (2012), 172 x 142 ซม.,สีน้ำมันบนผ้าใบ.....35

ภาพที่ 5 ภาพผลงานของมาร์กาเร็ต โบว์แลนด์ , ชื่อภาพ When You Wish Upon A Star, (2011), 173.4 x 127.0 ซม.,สีน้ำมันบนผ้าใบ.....35

ภาพที่ 6 ภาพผลงานของไมเคิล เชาวนาศัย Portraits of a man Habits 2 [ภาพถ่าย] , 125 x 40 ซม. ,2543.....37

ภาพที่ 7 ภาพผลงานของไมเคิล เชาวนาศัย “ผู้หญิงในอุดมคติ” 37

ภาพที่ 8 ภาพผลงานของเสริมคุณ คุณาวงศ์ In Motion [ภาพถ่าย] , 115.4 x 80.3 ซม.....39

ภาพที่ 9 ภาพผลงานของเสริมคุณ คุณาวงศ์ Man, Khon and the queen [ภาพถ่าย] , 115.4 x 80.3 cm.....39

ภาพที่ 10 ภาพแสดงข้อมูลเทริดโนรา.....44

ภาพที่ 11 ภาพแสดงข้อมูลนักแสดงโนรา.....44

ภาพที่ 12 ภาพนักแสดงมโนราห์หญิงและการถ่ายทอดอารมณ์จิตวิญญาณ.....46

ภาพที่ 13 ภาพนักแสดงมโนราห์ชาย.....46

ภาพที่ 14 ภาพแสดงขั้นตอนการสร้างบรรยากาศ ปรับแต่ง เพิ่มเติม ภาพร่างต้นแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 47

ภาพที่ 15 ภาพร่างต้นแบบผลงานชุดก่อนวิทยานิพนธ์ 48

ภาพที่ 16 ภาพร่างต้นแบบผลงานชุดวิทยานิพนธ์.....49

ภาพที่ 17 ภาพแสดงขั้นตอนการเตรียมแม่พิมพ์ 51

ภาพที่ 18 ภาพแสดงขั้นตอนการขูด-ขีดเส้นโครงร่างโดยใช้เหล็กแหลม 52
ภาพที่ 19 ภาพแสดงขั้นตอนการสร้างพื้นผิว 53
ภาพที่ 20 ภาพแสดงตู้โรยผงแอสฟัลต์มและอุปกรณ์ที่ใช้ในการโรยผงแอสฟัลต์ม 54
ภาพที่ 21 ภาพแสดงการวางแม่พิมพ์ที่โรยผงแอสฟัลต์มและการย่างแม่พิมพ์ 54
ภาพที่ 22 ภาพแสดงขั้นตอนการสร้างค่าน้ำหนักด้วยดินสอไข 55
ภาพที่ 23 ภาพแสดงขั้นตอนการตะไบขอบแม่พิมพ์และแม่พิมพ์ที่ผ่านการทำความสะอาดเรียบร้อย 57
ภาพที่ 24 ภาพแสดงขั้นตอนการอุดหมึกพิมพ์ลงบนแม่พิมพ์ 58
ภาพที่ 25 ภาพแสดงการเช็ดหมึกพิมพ์บนผิวแม่พิมพ์ 58
ภาพที่ 26 ภาพแสดงขั้นตอนการใช้แท่นพิมพ์ในการพิมพ์ภาพผลงาน 59
ภาพที่ 27 ภาพแสดงขั้นตอนการดึงกระดาษออกจากแม่พิมพ์หลังจากที่ทำการกดอัดด้วยแรงกดของ 59
ภาพที่ 28 ภาพแสดงผลงานภาพพิมพ์ที่เสร็จสมบูรณ์หลังจากเสร็จสิ้นการพิมพ์ในทุกขั้นตอน 60
ภาพที่ 29 แม่พิมพ์แผ่นทองแดง 62
ภาพที่ 30 ภาพวัสดุอุปกรณ์สำหรับพิมพ์ผลงาน 63
ภาพที่ 31 ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการกั้น (ฉนวน) กันน้ำกรดกัดบนผิวหน้าแม่พิมพ์ 63
ภาพที่ 32 ภาพวัสดุอุปกรณ์และเคมีภัณฑ์สำหรับล้างแม่พิมพ์ 64
ภาพที่ 33 ภาพเคมีภัณฑ์กรดเฟอร์ริกคลอไรด์ (Ferric Chloride Acid) 64
ภาพที่ 34 ภาพอ่างสำหรับแช่กรดกัดแม่พิมพ์ 65
ภาพที่ 35 ภาพแสดงทัศนธาตุเส้น (Line) 67
ภาพที่ 36 ภาพแสดงค่าน้ำหนักของแสงและเงา Value of light and shade(Shadow) 68
ภาพที่ 37 ภาพแสดงทัศนธาตุรูปทรง (Form) 69
ภาพที่ 38 ภาพแสดงสีและบรรยากาศ (Color and Atmosphere) 70
ภาพที่ 39 ภาพแสดงพื้นที่ว่าง (Space) 71

ภาพที่ 40 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562.....73
ภาพที่ 41 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562.....74
ภาพที่ 42 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562.....75
ภาพที่ 43 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562.....77
ภาพที่ 44 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562.....78
ภาพที่ 45 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562.....79
ภาพที่ 46 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564.....81
ภาพที่ 47 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564.....82
ภาพที่ 48 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564.....83
ภาพที่ 49 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564.....84
ภาพที่ 50 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564.....85
ภาพที่ 51 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564.....86
ภาพที่ 52 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 1 89
ภาพที่ 53 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 2 90
ภาพที่ 54 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 3 91
ภาพที่ 55 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 4 92
ภาพที่ 56 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 5 93
ภาพที่ 57 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 6 94

บทที่ 1
บทนำ

ศิลปะการแสดงเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการแสดงความงามของตัวตนในรูปแบบที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของพื้นถิ่นแต่ละท้องที่ที่แตกต่างการออกไปตามภูมิภาคนั้น ๆ การแสดงออกในรูปแบบและรูปลักษณ์นั้นซึ่งเกิดขึ้นมากมายตามความรู้สึกของตัวบุคคลไม่ว่าจะเป็นด้านภายในจิตใจหรือกายภาพภายนอกล้วนแสดงออกมาให้เห็นผ่านจังหวะลีลา ท่วงท่ารำของการแสดงในปัจจุบันที่ได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยที่ดำเนินไปตามกาลเวลา การแสดงศิลปะในบริบททางวัฒนธรรมพื้นเมืองเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าสามารถแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนเองได้อย่างอิสระ

ศิลปะการแสดงที่กล่าวไปข้างต้นข้าพเจ้าได้หยิบยกการแสดง “มโนราห์” ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ *โดยโนราห์เป็นการร่ายรำที่เป็นเอกลักษณ์ของคนใต้ ที่ได้รับความนิยมสูงมีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นในชุมชนชาวพุทธและยังพบบ้างในพื้นที่ของชุมชนชาวมุสลิม และในระบบการศึกษาสมัยใหม่มีการเรียนการสอนถ่ายทอดโนราห์ในฐานะของศิลปะท้องถิ่นของภาคใต้ การแสดงโนราถือได้ว่าเป็นรูปแบบของละครรำที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทย แต่ประวัติของโนรา กลับไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด ทั้งนี้เพราะโนราเป็นการแสดงที่ซับซ้อนฝังตัวอยู่ในวัฒนธรรมมีรายละเอียดแบบแผนและจารีตในการปฏิบัติสืบต่อกันมาในสายตระกูลของตน ถือว่าเป็นการสืบทอดตำนาน เป็นหลักฐานของภูมิรู้โนรา (พรรัตน์ ดำรุง, 2563)*

เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความมีอัตลักษณ์และเอกลักษณ์เฉพาะตน ที่มีความสวยงามหรือสร้างรูปธรรมสะท้อนความเป็นรูปแบบของวิถีชีวิตและเปี่ยมไปด้วยจิตวิญญาณ ความขลังทางศิลปวิทยาและยังหมายรวมไปถึงความแกร่งกล้าทางวิชาคาถาอาคม อิทธิพลเชิงจิตวิญาณเหล่านี้เป็นนัยยะแห่งการกระตุ้นเร้าให้ผู้แสดงสามารถถ่ายทอดความรู้สึก อารมณ์ของบทบาทได้อย่างเต็มที่ไม่ว่าจะเป็นการแสดงในบทบาทของเพศชายที่กลับกลายสภาพเป็นหญิงสาวโดยการแสดงออกทางจริตหรือการสวมบทบาทในการแสดงของตัวละครต่าง ๆ ซึ่งนัยนี้ทำให้ข้าพเจ้าซึมซับ ได้สัมผัสท่วงท่า ลีลาการแสดงออกต่าง ๆ ในการแสดง เพราะบุคคลที่แสดงนั้นส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเพศชายแต่สามารถแสดงออกได้ถึงอารมณ์ของหญิงสาวได้ค่อยข้างสมจริงทั้งด้วยบทบาทจากการแสดงหรือแม้แต่ความรู้สึกจากภายในจิตใจ

ดังนั้นการแสดงมโนราห์จึงเป็นศิลปะแห่งการร่ายรำที่เปี่ยมไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกท่วงท่าและลีลา สาเหตุที่ข้าพเจ้าได้นำการแสดงมโนราห์มาใช้เป็นกุศโลบายเชิงสื่อถึงการ

แสดงออกในทางตัวตนของตนเองนั้น ด้วยเพราะการแสดงมโนราห์มักมีการให้ความสำคัญกับการแต่งเติมหน้าตาที่งดงามและยังเป็นอุบายวิธีสามารถทำให้เพศชายที่แข็งแรงกลายเป็นหญิงสาวที่อ่อนช้อยได้ในอีกนัยหนึ่งการที่ ข้าพเจ้าเองก็เป็นเพศทางเลือกที่มีมุมมองการแสดงออกและการยอมรับความเป็นเพศทางเลือกที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่นทั่วไป คือการไม่แสดงออกอย่างชัดเจนว่ามีลักษณะบุคลิกภาพเอียนเองไปทางเพศหญิงหรือเพศชาย การทำความเข้าใจกับตนเองและการสังเกตุเรียนรู้จากผู้อื่นซึ่งเป็นบริบทปัจจัยทำให้เห็นมุมมองที่แตกต่างและหลากหลายในเรื่องของเพศทางเลือกมากขึ้น การส่อนัยจากสิ่งดังกล่าวทำให้ข้าพเจ้าเกิดแนวคิดที่จะสร้างภาพแทนเชิงสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายสะท้อนความเป็นเพศทางเลือกของตนเองผ่านนัยยะของวัตถุ อุปกรณ์เครื่องใช้ เครื่องประดับรอบตัว ซึ่งนัยของแต่ละสิ่ง อย่างล้วนมีวัตถุประสงค์เฉพาะแตกต่างกันออกไปไป แต่ทว่าบริบทแห่งการประกอบรวมใหม่นี้ยังทำให้เกิดความหมายใหม่ที่แสดงออกถึงความงามที่ซ้อนเร้นอยู่ภายในพื้นที่เฉพาะ “ภายในจิตใจ” ของข้าพเจ้าด้วย ประเด็นการแสดงออกถึงความเป็นมนุษย์สิทธิ เสรีภาพ เป็นสิ่งกำหนดบริบทที่เปลี่ยนไปของเพศสภาพของมนุษย์ การกำเนิดของมนุษย์ที่มีลักษณะโดยกำเนิดให้มีความแตกต่างไปจากเพศสภาพที่เรียกกันอย่างยอมรับว่า “เพศทางเลือก” เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงได้หยิบยกการแสดงศิลปวัฒนธรรมของพื้นถิ่นภาคใต้ที่เป็นเอกลักษณ์พื้นบ้านของภูมิลำเนาเกิดของข้าพเจ้ามาใช้เป็นกุศโลบายสื่อทางสุนทรียะหรือเป็นตัวกำหนดการถ่ายทอดและการแสดงออกทางตัวตนของเพศสภาพของข้าพเจ้า โดยนัยเหล่านี้ตีความวิเคราะห์ด้วยวิจารณญาณและความรู้สึกสามารถแตกประเด็นสาระบนหลักคิดและหลักการภายใต้กรอบแห่งวิธีวิทยาหรือบริบทของการวิจัยและสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ข้าพเจ้าทราบตัวเองดีว่ามีเพศชายมาโดยเป็นเพศสภาพมาตั้งแต่กำเนิด สมัยยังเยาว์วัยตัวข้าพเจ้าเคยโดนล้อมาตลอดว่าเป็น “ตุ๊ด” หรือ “เกย์” แม้กระทั่งข้าพเจ้าได้ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ก็ยังมีเพื่อน ๆ หรือรุ่นพี่ล้อเพศสภาพอยู่เสมอ แต่ช่วงขณะนั้นเป็นเวลาที่ข้าพเจ้าได้ค้นหาตัวเองว่าชอบเพศไหน ชอบเพศเดียวกันหรือไม่และเมื่อข้าพเจ้าได้เข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษา (ปริญญา) ข้าพเจ้าเองก็ได้ค้นพบตัวตนของตนเองว่ามีความรู้สึกชอบเพศเดียวกันมากว่าชอบเพศตรงข้าม ทำเป็นสาเหตุให้มีความสนใจเรื่องเพศมากขึ้นตามสัญชาตญาณในการหาคู่ครอง การมีความรักใคร่กัน คนส่วนใหญ่จะมีความสนใจในเพศตรงกันข้าม (เพื่อสืบเผ่าพันธุ์ให้ดำรงอยู่ตามความเชื่อที่บรรพบุรุษได้ปลูกฝังสืบต่อกันมา) ซึ่งต่างจากความคิดแบบเก่าเหล่านั้นตัว

ข้าพเจ้าเองกลับสนใจเพศเดียวกันมากกว่าก็คือเพศชายด้วยกัน จนทำให้เกิดความหวั่นไหวที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

ในปัจจุบัน พฤติกรรมรักร่วมเพศหรือพฤติกรรมทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ มีนิยามหรือคำศัพท์เฉพาะที่ใช้เรียกพฤติกรรมเหล่านั้นอย่างเจาะจง บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เข้าใจได้ถึงลักษณะความสัมพันธ์ทางเพศ และอัตลักษณ์ที่แตกต่างไปจากคำว่า ชาย และ หญิงอย่างชัดเจน แต่ถึงกระนั้นความคลุมเคลือไม่ชัดเจนการใช้คำเหล่านี้ก็ยังปรากฏให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง ไม่ว่าจะเป็นความหมายคำว่า เกย์ ที่ถูกให้จัดอยู่ในความสัมพันธ์แบบขั้วต่างชายหญิง (เทอดศักดิ์ ร่มจาปา, 2545)

ด้วยบริบทชีวิตที่ถูกบ่มเพาะปลูกฝังมาว่าเพศกำเนิด มีเพียงเพศชาย เพศหญิง กอปรกับสื่อที่เราเสพในปัจจุบันที่มักจะแสดงออกให้เห็นว่าเพศทางเลือกเป็นพวกที่ร้ายกาจ เป็นตัวตลก ขี้อิจฉา แสดงออกทางพฤติกรรมในด้านที่ไม่ดีออกมา จนทำให้ความคิดนั้นกลับกลายมาเป็นความจริงในระดับหนึ่งหรือความจริงเทียม และกลายเป็นมายาคติทางความคิดที่มีผลต่อเพศทางเลือกในที่สุด ทำให้ในช่วงขณะนั้นข้าพเจ้าเองมักรู้ผิดภายในจิตใจและยอมรับตนเองไม่ได้ต่อการที่เป็นเพศทางเลือก แต่ด้วยความรู้สึกของจิตใจและแรงปรารถนาทำให้ข้าพเจ้าฝืนธรรมชาติของจิตใจไม่ไหวจนท้ายที่สุดก็ยอมรับการเป็นเพศสภาพของตัวเองได้

เรื่องเพศในปัจจุบันมีการเปิดกว้างมากขึ้น มีความเท่าเทียมมากขึ้นทั้งเพศหญิงและเพศชาย แต่ทว่าเพศทางเลือกที่มีจำนวนมากขึ้นก็ยังเสียเปรียบอยู่ ทั้งในเรื่องของกฎหมายและสิทธิความเท่าเทียมต่าง ๆ ส่วนหนึ่งอาจเป็นความเชื่อของสังคมไทยลึก ๆ ที่ว่าการรักเพศเดียวกันเป็นเรื่องผิดธรรมชาติ เป็นพวกโรคจิต จิตวิปริต ผิดปกติหรือผิดแผกไปจากความจริงที่เพศชายต้องสืบเผ่าพันธุ์และมีทายาท

นพ.สุกมล วิภาวีพลกุล ได้กล่าวไว้ว่า การรักชอบเพศเดียวกันไม่ใช่สิ่งที่ผิด และไม่ถือเป็นความผิดปกติทางจิต เรามักเข้าใจเรื่องนี้ผิดๆ เพราะเวลาพูดคำว่าเบี่ยงเบนทางเพศ คนฟังคุ้นเคยกับการคิดถึงกลุ่มเพศที่สาม ทั้ง ๆ ที่จริง ๆ แล้ว (ความเบี่ยงเบนทางเพศ) (Sexual Deviation) เราใช้กับพวกกลุ่มกามวิปริตหรือเซ็กวิตถาร ส่วนกลุ่มรักเพศเดียวกันถือเป็น (ความหลากหลายทางเพศ) (Sexual Viriation) ซึ่งเป็นอย่างหนึ่งของทุกสรรพสิ่งในโลก รวมถึงมนุษย์ (สุกกมล วีภาวิพลกุล, 2548)

การรักเพศเดียวกันหรือการชอบเพศเดียวกันไม่ถือว่าเป็นเรื่องที่ผิดปกติ แต่การแสดงออกซึ่งตัวตนต่อสังคมนั้นสำหรับบางคนถือว่าเป็นเรื่องที่ยาก ที่จะให้ผู้คนที่พบเห็นยอมรับและเข้าใจได้ เช่นเดียวกันกับตัวของข้าพเจ้าที่ไม่สามารถแสดงออกถึงตัวตนของตนเองได้อย่างอิสระทั้งต่อครอบครัว และสังคมบางสังคม ข้าพเจ้าเองจึงเลือกที่จะหยิบยกการแสดงทางพื้นถิ่นของภาคใต้ ที่เป็นถิ่นกำเนิดของข้าพเจ้ามาเป็นกุศโลบายเชิงสื่อหรือเพื่อเป็นภาพแทนในการแสดงออก

ถึงความต้องการของจิตใจอันเป็นตัวตนของตนเองที่แท้จริง ผ่านผลงานศิลปะที่ข้าพเจ้าเจตนาถ่ายทอดความเป็นตัวเองในเพศทางเลือกที่ต้องการนำเสนอ การแสดงที่ข้าพเจ้าหยิบยกมานั้นเรียกว่า การแสดง “มโนราห์” หรือ “โนรา” เป็นศิลปะการแสดงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวพื้นถิ่น ซึ่งในอดีตโนราจะมีการแสดงโดยผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเกี่ยวเนื่องโดยการทำพิธีกรรมต่าง ๆ ทางไสยศาสตร์ การเข้าทรงของครูหมอโนรา การใช้คาถาอาคมทางไสยเวทย์ จึงต้องมีการให้ผู้ชายเป็นโนราห์ส่วนใหญ่ในการทำพิธี หรือร่ายรำ ท่วงท่าลีลาที่แสดงออกมีความงดงามดุจหญิงสาวที่ร่ายรำแม้ผู้รำนั้นจะเป็นชาย รวมไปถึงการตกแต่งเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์เช่น การสวม “เทริด” คือชฎาที่คนภาคกลางเรียกกัน แต่ทว่าเทริดจะมีรูปทรงที่เตี้ยกว่าชฎา ใส่ได้เฉพาะโนราผู้ชายเท่านั้น รวมไปถึงการแต่งหน้าทาตา ที่ข้าพเจ้าใช้เป็นการนำเอาแป้งดินสอพอง (ehalk powder) มาตกแต่งพอกให้หนาเกินความเป็นจริงที่ต่างจากการแสดงโดยสิ้นเชิง เพื่อเป็นการอาศัยใช้นัยยะเชิงสัจจะวัสดุให้สื่อสาระถึงการปกปิดอำพรางบริบททางกายภาพภายนอกที่เป็นผู้ชาย และแฝงนัยยะแห่งการแสดงออกถึง “เพศทางเลือก” ที่ผ่านบริบททางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งนัยนี้เป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าได้หยิบยกมาเป็นสื่อเชิงอุบายวิธีในการถ่ายทอดถึงกลวิธีการปกปิดอำพรางความเป็นตัวตนที่แท้จริงของตนเอง ที่มีความสับสนในด้านเพศสภาพมาตั้งแต่จำความได้ อันเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ โดยนัยนี้จึงเป็นเสมือนนัยยะแห่งวิธีการที่นำเสนอเรื่องราวเนื้อหาในการแสดงออกทางเพศสภาพของข้าพเจ้าในบริบทที่ต้องการแสดงออกทางตัวตนรวมไปถึงการนำมาสู่กระบวนการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ในรูปแบบของการสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพไว้ด้วยวัตถุสิ่งของทางศิลปวัฒนธรรมและความหมายในบริบทที่เหมือนจริง (Realistic) รวมไปถึงถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาและความรู้สึกออกมาเป็นรูปแบบซึ่งปรากฏเป็นรูปธรรมในมุมมองของข้าพเจ้าที่สอดคล้องกับการแสดงออกทางเพศและการแสดงออกทางศิลปวัฒนธรรมอย่างเป็นเอกภาพ

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสร้างรูปลักษณ์ของเอกภาพทางสุนทรียภาพและวัตถุที่เป็นแรงบันดาลใจต่อการสร้างสรรค์ผลงานให้ปรากฏเป็นรูปแบบหรือเป็นรูปธรรม ในบริบทความเป็นเพศสภาพและการแสดงออกทางศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งความรู้สึกต่าง ๆ ของข้าพเจ้าที่ผ่านมากจากการเป็น “เพศสภาพ” ที่ตกผลึกจากความกลัวและจิตใต้สำนึก โดยนำมาวิเคราะห์ตีความด้วยวิจารณญาณและความรู้สึก ความปรารถนาหรือบริบทของรูปแบบที่เป็นจินตภาพของข้าพเจ้าด้วยรูปลักษณ์ที่เหมือนจริง (Realistic)

2. เพื่อสร้างรูปลักษณ์แห่งจินตภาพด้วยกระบวนการทางทัศนศิลป์ งานศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์โลหะ(Intaglio) หรือด้วยการพิมพ์ภาพพิมพ์โลหะร่องลึก (Intaglio Printing

Process) โดยกรรมวิธีการกักกรด (Etching) ให้ปรากฏเป็นรูปธรรมแห่งความงามที่อาศัยใช้ภาษาของศิลปะเป็นเครื่องมือ ในการสร้างรูปแบบอันเป็นกายภาพแห่งวัตถุทางศิลปะหรือรูปแบบของผลงาน เป็นกลวิธีของการแสดงออกทางทัศนศิลป์ที่เกิดจากการผสมผสานเรื่องราวเนื้อหาเชิงสัญญะเปรียบเทียบให้กลับกลายมาเป็นภาพสะท้อนรูปแบบชีวิตที่สัมพันธ์กันระหว่างเพศภาพกับการแสดงออกแห่งตัวตนผ่านบริบทศิลปวัฒนธรรม

3. เพื่อสร้างความเข้าใจในการแสดงออกความรู้สึกของเพศที่สาม ผ่านจินตภาพของการแสดงมโนราห์ ในบริบทต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดออกมาจากจิตนาการ ความคิด ความรู้สึกของพื้นภายในจิตใจถึงที่ความเป็นเพศสภาพ ด้วยวัตถุ ความงามและความหมายในเชิงที่สัมพันธ์สอดคล้องกันหรือให้มีความกลมกลืนและเข้าใจง่าย ในอีกนัยหนึ่งเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการแสดงออกทางตัวตนของเพศที่สามที่ไม่สามารถแสดงออกได้เฉกเช่นบางคน ซึ่งนัยแห่งการสื่อแสดงออกถึงชีวิตที่เป็นอิสระผ่านท่วงท่า และจริตความเป็นสตรีเพศให้ปรากฏเป็นรูปธรรมแหน่งสุนทรียภาพ

สมมติฐานของการศึกษา

การแสดงออกถึงตัวตนของความเป็น “เพศสภาพ” โดยใช้ศิลปะการแสดงของภาคใต้ของภาคใต้ เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดบริบทต่าง ๆ ของเพศที่สามที่เกิดจากการผสมผสานกันของความรู้สึก จิตใต้สำนึกและประการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวข้าพเจ้าเองที่ได้ไปสัมผัสกับการแสดงมโนราห์ การได้พบเห็นบุคคลที่เป็นเพศที่สามในการแสดงมโนราห์ในพื้นที่บ้านเกิดของข้าพเจ้า การได้เข้าไปอยู่ในกลุ่มของเพศทางเลือกในแต่ละรูปแบบ ความเป็นจริงและวัตถุต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้นในหลากหลายแง่มุม หลากหลายบริบทแม้จะเป็นเพียงสิ่งที่ข้าพเจ้าสร้างขึ้นจากจินตภาพความรู้สึกของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว หากทว่าก่อให้เกิดความรู้สึกในด้านต่าง ๆ ของบุคคลที่เป็นเพศทางเลือกที่ไม่สามารถแสดงออกถึงตัวตนของตนเองได้ อาจทำให้เขาเหล่านั้นก่อเกิดความรู้สึก ความกล้าที่จะเปิดเผยตัวตน ผ่านสังคมในหรือบริบทอื่น ๆ ที่เขาต้องการแสดงออกและอาจเป็นผลดีต่อบุคคลนั้น ๆ ที่มีความหลากหลายทางเพศสภาพ โดยนัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ข้างต้นข้าพเจ้ามิได้มีเจตนาคิดเป็นอื่นใด แต่ก็เพื่อหวังดีและมุ่งหวังว่าการแสดงออกถึงจุดยืนของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศได้มีกลวิธีในการนำเสนอตัวตน ข้าพเจ้าเองก็หวังว่าในการสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์อันจะเป็นกระบอกเสียงและแรงผลักดันในการเปิดเผยความเป็นเพศสภาพในสื่อผลงานศิลปะผ่านรูปแบบที่สร้างขึ้นในคุณค่าของความเป็นสุนทรียะ “ความจริง ความดีและความงาม”

ขอบเขตของโครงการ

การสร้างสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์หัวข้อเรื่อง “เทริด เพศที่กลับกลาย” อยู่ภายใต้บริบทแห่งศิลปะร่วมสมัยหรือในขอบเขตด้านต่าง ๆ ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการสร้างรูปลักษณ์แห่งจินตภาพจากความรู้สึกจากจิตใต้สำนึกภายใต้จิตใจของความเป็นเพศที่สามของตัวข้าพเจ้า ในเรื่องราวที่ประสบพบเจอมา ทั้งทางด้านความรัก ความผิดหวัง การโดนล้อ และจริตของความเป็นเพศสภาพในตัวตนของตนเองที่กลับกลายเป็นรูปแบบของจิตใต้สำนึกแห่งความหลากหลายทางเพศโดยตีความถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานสร้างสรรค์ด้วยจิตวิญญาณและความรู้สึกของจิตใต้สำนึกรวมไปถึงวัตถุทางศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งบริบทต่าง ๆ ให้ก่อรูปเกิดเป็นภาพลักษณ์ในรูปแบบตามจินตภาพและให้ความหมายสัมพันธ์กับเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับข้าพเจ้าตามจินตนาการของความรู้สึกรวมไปถึงเนื้อหาเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการแสดงออกของตัวตนของตนเอง ความคิด เพศสภาพ ผ่านตัววัตถุที่บอกเล่าเรื่องราวทางศิลปวัฒนธรรมและโน้มน้าวให้ผู้ชมผลงานมีความคิดความกล้าที่ต้องการแสดงออกถึงตัวตนได้คล้อยตามไปในความคิดเชิงอุดมคติของการมีพื้นที่ในการแสดงออกถึงตัวตนของเพศที่สาม

ขอบเขตด้านรูปแบบ

เป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ที่อาศัยวิธีการทางทัศนศิลป์หรือใช้ภาษาของศิลปะคือทัศนธาตุ เป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ให้ก่อเกิดเป็นรูปแบบอันเป็นกายภาพของผลงาน ในอีกนัยหนึ่งคือการสร้างกายภาพแห่งผลงานหรือวัตถุทางศิลปะในรูปแบบของศิลปะแบบเหมือนจริง (Realistic) ที่ให้ผลสัมฤทธิ์ด้านรูปลักษณ์ในความคิด ความรู้สึก จิตใต้สำนึกของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศและของข้าพเจ้าให้เกิดเป็นรูปแบบและความหมายที่เป็นรูปลักษณ์ในรูปแบบที่เหมือนจริง “ภาพเหมือนตนเอง” ในบริบทของ Sell – Portrait ตามจินตภาพที่ได้ก่อเกิดจากอุดมคติของข้าพเจ้า และถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกนั้น ๆ ออกมาโดยกำหนดรูปแบบจากวัตถุทางศิลปวัฒนธรรมการแสดงของภาคใต้ด้วย บริบทอากัปกิริยาท่าทางความมีจริตของสตรีเพศที่แสดงออกโดยผู้ชายที่มีความเป็นเพศที่สาม อันเป็นนัยแห่งการสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพด้วยกลวิธีการสร้างภาพเหมือนแห่งจิตใตสำนึกของตนเองบนพื้นที่สองมิติที่อาศัยใช้ภาษาของศิลปะเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดออกมาเป็นรูปธรรมแห่งสุนทรียภาพ

ขอบเขตด้านเทคนิควิธีการ

สร้างสรรค์ผลงานด้วยกระบวนการทางทัศนศิลป์งานศิลปะภาพพิมพ์ หรือด้วยการพิมพ์ภาพพิมพ์โลหะร่องลึก (Intaglio Printing Process) เทคนิคภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio) กรรมวิธี

กัดกรด (Etching) ในการสร้างสื่อสัญลักษณ์รูปแทนแห่งความงามที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับเรื่องราว เนื้อหา ความหมายและแนวความคิด หรือให้ความหมายทางนามธรรม อันเป็นกลวิธีของการสร้างเอกภาพสุนทรียภาพที่ให้สัมฤทธิผลแห่งความงามด้วยรูปลักษณ์ใหม่ของ “เทริด เพศที่กลับกลาย” หรือเป็นภาษาของจิตใจในบริบทเฉพาะตนเอง

คำนิยามศัพท์

ภาพเหมือน (Portrait) การวาดเส้นภาพคนหรือรูปแบบของการเขียนภาพคน แบ่งออกเป็น 2 เพศ คือ ผู้หญิง และ ผู้ชาย โครง ร่างของ 2 เพศ มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ผู้ชายจะมีโครงร่างที่ดูเข้มแข็ง ประกอบไปด้วยกล้ามเนื้อเป็นมัด ส่วนผู้หญิงต้องแสดงส่วน โครงร่างส่วนเว้าอย่างชัดเจนแต่ โดยเฉพาะตรงช่วงสะโพกและช่วงหน้าอก การจะวาดภาพคนให้ได้ถูกต้องและสวยงามนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากการหมั่นฝึกฝนอย่างจริงจังจนเกิดความชานาญ ซึ่งลักษณะของการเขียนภาพเหมือนนั้น ความถูกต้องเชิงการวิภาคส่วนต่าง ๆ ของร่างกายต้องให้สัมพันธ์กันถูกต้อง รวมไปถึงค่าน้ำหนักของแสงเงาที่โน้มน้าวไปสู่การเป็นภาพเหมือนที่แฝงไว้ด้วยอารมณ์ความรู้สึกหรือความมีชีวิต

Sell – Portrait คือภาพเหมือนของศิลปินเอง ผู้อาจจะวาด เขียนด้วยสี ถ่ายภาพ หรือแกะสลักด้วยตนเอง แม้ว่าศิลปินจะสร้างภาพเหมือนของตนเองมาแต่โบราณ แต่ก็ไม่ได้ทำกันอย่างแพร่หลาย หรือบอกได้ว่าเป็นภาพเหมือนของศิลปินเองจริง ๆ หรือวาดเป็นบุคคลของภาพมาจนกระทั่งเมื่อต้นยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา ในกลางคริสต์ทศวรรษ 1400 กระจกที่มีคุณภาพดีขึ้นและราคาถูกลงทำการเขียนภาพเหมือนบนจิตรกรรมแผง จิตรกร ประติมากร และช่างแกะพิมพ์มีการทำกันมากขึ้น

Etching กรรมวิธีกัดเส้นหรือลักษณะลายผิวในบริบทต่าง ๆ บนแผ่นแม่พิมพ์โลหะ ด้วยการกัดกรด (กรดเฟอร์ริกคลอไรด์)

Intaglio Printing Process การพิมพ์ภาพพิมพ์โลหะร่องลึก เป็นกระบวนการทำภาพพิมพ์ที่ใช้หลักการซึ่งกันตรงข้ามกับ Relief Printing Process คือจะมีความนูนและร่องลึกเช่นเดียวกัน ทว่าส่วนที่สร้างเกิดเป็นรูปภาพคือ ส่วนที่เป็นร่องลึกลงไปบนผิวหน้าแม่พิมพ์ ซึ่งในการพิมพ์ต้องอุดหมึกลงไปในร่องลึกและเช็ดบริเวณผิวหน้าแม่พิมพ์ให้สะอาดแล้วจึงเอากระดาษปิดทับ

ด้านบนแม่พิมพ์ ซึ่งวิธีการทำภาพพิมพ์ในกระบวนการนี้ต้องอาศัยแรงกดสูงจากแท่นพิมพ์เพื่อกดกระดาษให้ ไปดูดซับหมึกขึ้นมา

Intaglio ภาพพิมพ์โลหะ

เพศทางเลือก (Alternative Gender) กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางรสนิยมพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมือน คล้ายหรือแตกต่างจากเพศสภาพไปโดยธรรมชาติ

เพศสภาพ (Gender) เพศสภาพทั่วไป หรือเพศกำเนิดคือ เพศชายและเพศหญิง

เทริด (Head Dress) เทริดมโนราห์ หรือ เทริดโนรา เป็นเครื่องสวมศีรษะ มีรูปลักษณ์คล้ายกับชฎาแต่มีสัณฐานสั้นกว่า ทำจากโลหะหรือไม้ ประดับตกแต่ง ด้วยการปั้นรักติดเป็นลวดลาย ลงรักปิดทอง และประดับด้วยกระจกสีหรือวัสดุอื่นที่เหมาะสม เดิมเทริดเป็นเครื่องสวมศีรษะสำหรับนักแสดงชายเท่านั้น แต่ในปัจจุบันมีการออกแบบเทริดหน้านางสำหรับผู้หญิงด้วย ทั้งนี้ เทริดมโนราห์ มีองค์ประกอบคือ ยอดเทริด เพดานเทริด โครงรอบศีรษะ และใบหู โดยประกอบจากไม้มงคลหลายชนิด กล่าวคือ ยอดเทริดทำจากไม้ยอ เพื่อให้ผู้คนสรรเสริญเยินยอ เพดานเทริดทำจากไม้ทองหลาง เพื่อให้เงินทองไหลมาเทมา โครงรอบศีรษะทำจากไผ่สีสุก เพื่อให้ชีวิตและการงานมีแต่ความสุขความเจริญ และใบหูทำจากไม้รัก เพื่อให้คนรัก หลงใหล และเมตตาเอ็นดู เป็นต้น

มโนราห์ หรือ โนรา (Manohra) เป็นชื่อศิลปะการแสดงพื้นเมืองอย่างหนึ่งของภาคใต้ มีรากศัพท์ที่มาจากคำว่า ‘‘นระ’’ เป็นภาษาบาลี – สันสกฤต แปลว่ามนุษย์ เพราะการร่ายรำแต่เดิมแล้ว การรำโนราจะรำให้เสมือนกับท่าร่ายรำของ เป็นอาทิ และการแสดงมโนราห์ยังได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติ จากยูเนสโกด้วย

ดินสอพอง (Chalk Powder) ดินสอพอง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากดินมาร์ล (marl) หรือหินปูน ข้อมูลในทางธรณีวิทยาระบุว่า หินปูนผุ หรือ ดินมาร์ล มีแคลเซียมคาร์บอเนต ($CaCo_3$) อยู่ร้อยละ 50-80 ส่วนประกอบอื่น ๆ คือแร่ซิลิกา (SiO_2) และอื่น ๆ มีเนื้อละเอียดมากเมื่อนำดินมาร์ลมาบด ร่อน ผสมน้ำแล้วกรองจนสะอาด ปล่อยเนื้อดินให้ตกตะกอนนอนนิ่งอยู่ก้นบ่อและดูดน้ำใสออกจากบ่อให้เหลือแต่แป้งเหลวนำมาหยอดใส่แม่พิมพ์ ซึ่ง

เมื่อตากแห้งแล้วจะได้ดินสอพองรูปแบบต่าง ๆ ตามต้องการแหล่งผลิตแป้งดินสอพองที่สำคัญ มาจากแหล่งดินสอพองที่ ต.ท่าศาลา อ.เมืองลพบุรี และแหล่ง อ.บ้านหมอ อ.ท่าหลวง และ อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี ซึ่งบริเวณเหล่านี้มีวัตถุดิบสำคัญในการทำดินสอพอง และมีการทำดินสอพองกันแทบทุกบ้าน ถึงขั้นมีการถูกเรียกว่าเป็น “หมู่บ้านดินสอพอง” นอกจากนี้ ยังพบแหล่งทำดินสอพองอีกหลายแห่ง เช่น อ.เมือง,อ.ท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี, อ.ตาคลี จังหวัดนครสวรรค์, อ.แม่ทะและแม่เมาะ จ.ลำปาง, จ.เพชรบูรณ์ และอีกหลายแห่งที่มีภูเขาหินปูน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทที่ 2
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นั้นมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสื่อความหมายสาระเชิงความรู้ในบริบทต่าง ๆ รวมไปถึงการวิเคราะห์ตีความข้อมูลการวิจัยและสร้างสรรค์ทางศิลปะด้วยวิจารณญาณและความรู้สึกสำหรับเป็นเรื่องราวเนื้อหาความหมาย และความคิดที่ให้หลักคิดอันเป็นประเด็นทางศิลปะหรือสื่อสาระความหมายทางนามธรรมของผลงานที่สอดคล้องกับรูปแบบและเทคนิควิธีการ หรือเพื่อสร้างสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อเรื่อง “เทริด เพศที่กลับกลาย” โดยนัยนี้ยังหมายรวมไปถึงการได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่จากเพศสภาพที่เกิดขึ้นจนกลายเป็นบุคคลที่เป็นเพศทางเลือก ซึ่งต้องการแสดงออกถึงตัวตนของตนเองที่เก็บซ่อนไว้ภายในจิตใจและจิตใต้สำนึกหรือต้องเผยตัวตนที่แท้จริงออกมาจากความรู้สึก และได้หยิบยืมสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ท้องถิ่นของคนภาคใต้ คือ การแสดงมโนราห์มาเป็นกุศโลบายสื่อสะท้อนถึงความเป็นเพศที่สาม ที่แสดงออกผ่านภาพเหมือน (portrait) ตนเองในบริบทท่วงท่า อากัปกิริยาและจริตต่าง ๆ อันเป็นเจตนาที่ต้องการสื่อแสดงถึงการเป็นเพศทางเลือกให้เผยออกมาเป็นกายภาพแห่งภาษาของจิตใจหรือเพื่อนำเสนอเรื่องราวเนื้อหาภายใต้จิตใต้สำนึกแห่งความรู้สึกที่เป็นเพศทางเลือก สาระประเด็นเหล่านี้ล้วนเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานโดยมีกระบวนการ ขั้นตอนที่นำไปสู่สัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานที่สามารถวิเคราะห์แตกประเด็นออกเป็นอิทธิพลในบริบทต่าง ๆ ดังนี้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลงานในเชิงประวัติศาสตร์

อนึ่ง ในเชิงประวัติศาสตร์ศิลปินยุคแรก ๆ ได้สรรค์สร้างผลงานศิลปะแขนงต่าง ๆ ในแบบต่าง ๆ เชิงเรื่องราวเนื้อหาไว้มากมาย เช่น ภาพหุ่นนิ่ง ภาพทิวทัศน์ รวมไปถึงภาพเหมือนบุคคลที่ศิลปินมักหยิบยกภาพของบุคคลสำคัญ มาถ่ายทอด เช่น นักบุญ ฯลฯ มาสร้างเป็นผลงาน นอกจากนี้ศิลปินยังใช้ตนเองเป็นแบบในการสร้างภาพวาดด้วย การถ่ายทอดภาพเหมือนตนเองนั้นมีมาตั้งแต่ยุคแรกสุด แต่ทว่ายุคฟื้นฟูศิลปวิทยาตอนต้นในช่วงกลางศตวรรษที่ 15 รูปแบบของภาพวาดตัวเองนั้น ศิลปินอาจแอบแฝงนัยยะบางอย่างร่วมไว้ในผลงานอันเป็นกลวิธีเพื่อถ่ายถอดอารมณ์ความรู้สึกเฉพาะพิเศษของตนเองลงไปในผลงานจิตรกรรมชิ้นนั้น ๆ ด้วย ซึ่งสอดรับกับที่

ศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา หงส์อุเทน ได้กล่าวถึง ภาพเหมือนตัวเองของศิลปินในประวัติศาสตร์โดยกล่าวว่า

ถึงแม้ว่าการสร้างภาพเหมือนบุคคลทั้งที่เป็นงานประติมากรรมและจิตรกรรมจะถือกำเนินขึ้นมานานมากกว่า 3,000 ปีแล้วก็ตามและถึงแม้จะมีบันทึกที่กล่าวถึงประติมากรคนหนึ่งในราชสำนักของฟาโรห์อเคนาเต็น (Akhenaten, c. 1353 - 1336 BC) ว่าได้เคยสร้างภาพเหมือนตัวเองมาแล้ว หรือ พลูทาร์ก (Plutarch, c. 46 - 120) นักประวัติศาสตร์ ชาวโรมันเชื้อสายกรีก จะเคยกล่าวไว้ในงานเขียนของเขาว่า ฟีเดียส (Phidias, c. 480 - 430 BC) ประติมากร จิตรกร และสถาปนิกชาวกรีกเคยสลักภาพเหมือนตัวเองไว้บนหน้าโล่ของประติมากรรมรูปเทพีอะธีนา (Athena) ที่เขาสร้างและเคยประดิษฐานในมหาวิหารพาร์เธนอน (Parthenon สร้างเสร็จ 438 BC) ก็ตาม แต่ผลงานเหล่านี้ก็ไม่มีหลักฐานหลงเหลือให้เห็นแล้วในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามการสร้างภาพเหมือนตัวเองของศิลปินในยุคโบราณก็ดูเหมือนจะไม่ใช่ เรื่องปกติธรรมดาที่นิยมทำกันโดยทั่วไป ในยุคกลาง (Middle Ages) ความนิยมในการเขียนภาพเหมือนบุคคลเริ่มมีมากขึ้นโดยทั่วไปมักจะมีการเขียนชื่อบุคคลผู้นั้นกำกับไว้ภายในภาพด้วยส่วนใหญ่มักเป็นภาพจิตรกรกำลังเขียนภาพประกอบคัมภีร์หรือกำลังมอบผลงานที่เสร็จแล้วแก่ผู้ว่าจ้างให้ตนสร้างคัมภีร์เพื่ออุทิศถวายแด่มหาวิหารเป็นต้น ภาพเหมือนตัวเองของศิลปินในยุคนี้ ซึ่งถือกันว่าอาจเป็นภาพแรกแห่งยุคคือ ภาพเหมือนของจิตรกร โยฮันเนส อะคิวลา (Johannes Aquila ราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ 14 - ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 15) ที่เขียนชื่อตัวเองเป็นภาษาละตินกำกับไว้ บนม้วนหนังสือในภาพจิตรกรรมปูนเปียกของวิหารเซนต์มาร์ตินแห่งเมืองมาร์แจงชิ (St. Martin in Martjanci) ว่า "Johannes Aquila de Rakersburga oriundus" (โยฮันเนส อะคิวลา ผู้มาจากเมืองเรเกอร์เบอร์กา) อย่างไรก็ตามภาพบุคคลเหล่านั้นก็ยังไม่ถือว่าเป็นภาพเหมือนบุคคลที่แท้จริง เพราะยังไม่ใช่ภาพเหมือนที่สะท้อนบุคลิกภาพของบุคคลหรือศิลปินผู้นั้นจริง ๆ

ลัทธิมนุษยนิยม (Humanism) ที่ให้ความสำคัญกับการดำรงอยู่ คุณค่าแห่งชีวิต และปัญญาความสามารถของมนุษย์ และลัทธิธรรมชาตินิยม (Naturalism) ที่ให้ความสำคัญกับการสังเกตและการศึกษาธรรมชาติ รวมทั้งการยอมรับนับถือว่าธรรมชาติคือครูและตัวกำหนดมาตรฐานกฎเกณฑ์ของทุกสรรพสิ่งในโลกทั้ง 2 ลัทธินี้ไม่เพียงมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อโลกทัศน์และการดำเนินชีวิตของสังคมในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา แต่ยังสะท้อนออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนในศาสตร์สาขาต่าง ๆ เช่น วรรณคดีและปรัชญา รวมทั้งผลงานสร้างสรรค์ของศิลปินสมัยนี้และความนิยมในการว่าจ้างศิลปิน ให้สร้างประติมากรรมรูปเหมือนและจิตรกรรมภาพเหมือนของตัวเองไว้เพื่อประดับบารมี ที่น่าสนใจคือ ถึงแม้ศิลปินสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาในประเทศอิตาลีจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาการนำเสนอและเทคนิคการเขียนภาพเหมือนที่สะท้อนบุคลิกภาพอันเป็นเอกลักษณ์ของผู้เป็นแบบ สถานะทางสังคม ชื่อเสียง เกียรติยศ หรือความสำคัญของบุคคลนั้น ๆ ออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด จนประสบความสำเร็จอย่างสูงสุดในภาพเหมือนบุคคลของ เล

โอนาร์โด ดา วินชี (Leonardo da Vinci, 1452 - 1519) ก็ตามแต่ภาพเหมือนตัวเองของศิลปินอิตาเลียนในยุคนี้ส่วนใหญ่มักจะเป็นเพียง องค์ประกอบเล็ก ๆ ในภาพผลงานชิ้นสำคัญของศิลปินเท่านั้น แม้กระทั่งภาพเหมือนตัวเองของ เลโอนาร์โด ดา วินชี ที่ถึงแม้จะเป็นภาพเหมือนเฉพาะใบหน้าของศิลปินก็จริง แต่ก็เป็นเพียงภาพเขียนลายเส้นด้วยชอล์กสีแดงบนกระดาษที่ไม่ได้ตั้งใจนำออกเผยแพร่สู่สาธารณชน (กฤษณา หงส์อุเทน, 2563)

อิทธิพลและแรงบันดาลใจจากวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นถิ่นภาคใต้

ข้าพเจ้ามีภูมิลำเนาเกิดและเติบโตขึ้นในพื้นที่ชนบทของภาคใต้ จึงมีความรู้สึกผูกพันกับวิถีชีวิตและครอบครัวในชนบท ซึ่งประชากรส่วนมากประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรและประมง โดยในแต่ละพื้นที่ที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์แตกต่างกันก็จะมีอาชีพที่หลากหลายออกไป ซึ่งความหลากหลายในการประกอบอาชีพดังที่กล่าวจึงเป็นสาเหตุทำให้ก่อเกิดกลายเป็นเอกลักษณ์ที่เป็นความหลากหลายทางรูปแบบของศิลปะการแสดงและเพื่อความสอดคล้องกับข้อมูล แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์จึงต้องกล่าวถึงประวัติความเป็นมา ความสำคัญและลักษณะเฉพาะพิเศษของศิลปะการแสดงพื้นเมืองหรือพื้นถิ่นของภาคใต้ คือ “มโนราห์” บริบทความรู้เกี่ยวกับมโนราห์ในประเด็นต่าง ๆ เช่น ประวัติมโนราห์ หากกล่าวถึงประวัติของมโนราห์หรือ โนรา ตัวข้าพเจ้าเองก็ไม่ทราบข้อมูลที่แน่ชัดมากนัก แต่หากจากที่ได้ศึกษาข้อมูลประวัติของมโนราห์ จึงได้หยิบยกชุดข้อมูลของศาสตราจารย์พรรัตน์ ดำรุง มาอ้างอิง โดยศาสตราจารย์พรรัตน์ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของมโนราห์ไว้ว่า

สำหรับประวัติความเป็นมาของมโนราห์นั้นเกิดขึ้นบริเวณแหลมมลายูมาแต่ครั้งสมัยตามพรลิงค์หรือสมัยศรีวิชัย ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๖ ซึ่งเป็นช่วงที่เมืองสทิงพระมีความเจริญสูงสุด เนื่องจากเกิดชุมชนกระจายอยู่หนาแน่นตลอดแถบชายฝั่งตะวันออก ตั้งแต่ชุมพร ไชยา ลงมาถึงกลันตัน ตรังกานู และเมืองต่าง ๆ ที่มีการติดต่อค้าขายเดินเรือตามชายฝั่งทะเล ไปจนถึงเกาะสุมตรา เนื่องจากสมัยก่อนต่างเป็นรัฐอิสระ ไม่มีเขตแดนกั้น ผู้คนต่างนับถือศาสนาเดียวกันและมีเชื้อสายเดียวกัน ทำให้ศิลปะการแสดงมีการถ่ายทอดได้ง่าย ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะระบุให้แน่ชัดว่ามโนราห์ดั้งเดิมเกิดขึ้นจากเมืองใด แต่จากตำนานมโนราห์ชาตรีกล่าวถึงการกำเนิดมโนราห์ว่า มโนราห์เกิดที่เมืองพัทลุงโบราณ (กรุงสทิงพาราณสี) ละครมโนราห์เป็นการแสดงประจำราชสำนักมาก่อน ต่อมาจึงแพร่หลายสู่ประชาชนทั่วไป ส่วนแหล่งกำเนิดน่าจะเป็นกลุ่มเมือง ๑๒ นักษัตร ตั้งแต่สมัยตามพรลิงค์ ต่อมาจึงได้แพร่หลายมากขึ้นสู่ภาคกลางและกลายเป็นละครชาตรี สำหรับตำนานการกำเนิดมโนราห์ซึ่งจากคำบอกเล่าของผู้รู้หลายท่านกล่าวถึงตำนานการเกิดมโนราห์แตกต่างกันออกไป แต่ตำนานที่มีการกล่าวถึงกันมากที่สุด คือตำนานการกำเนิดมโนราห์จากคำบอกเล่าของขุนอุปถัมภ์นรากร (พุ่มเทวา) ความว่า... พระยาสายฟ้าฟาด มีพระ

มเหสีพระนามว่า พระนางศรีมาลา และมีบุตรด้วยกันพระองค์หนึ่ง นามว่านางนวลทองสำลี วันหนึ่งพระธิดาองค์ดังกล่าวทรงพระสุบิน ว่ามีเทพธิดามาร่ายรำให้ดูจำนวน ๑๒ ท่า โดยมีเครื่องดนตรีประโคม ได้แก่กลอง ทับ โหม่ง นิ่ง ปี และแตระจากนั้นพระนางจึงรับสั่งให้ทำเครื่องดนตรีเพื่อใช้ประโคมตามพระสุบิน และพระนางได้นำท่าร่ายรำที่เห็นในพระสุบินมาร่ายรำภายในปราสาทได้อย่างงดงาม จนเป็นที่ครึกครื้นและเป็นที่แปลกใจกับบรรดานางกำนัล อยู่มาวันหนึ่งนางกำนัลได้เก็บดอกบัวที่อยู่ในสระหน้าพระราชวังมาให้พระนางเสวยจึงทำให้พระนางทรงครรภ์ ในขณะนั้นพระนางก็ยังคงร่ายรำอยู่เป็นปกติ จนพระยาสายฟ้าฟาดทราบจึงตามไปทอดพระเนตรพระธิดาของพระองค์ ขณะนั้นเองพระองค์ได้สังเกตเห็นครรภ์ของพระธิดา จึงได้สอบถามกับพระนางว่าเหตุใดนางจึงทรงครรภ์ได้ทั้ง ๆ ที่ไม่มีชายคนใดสามารถเข้ามาในเขตพระราชฐานได้เลย เหตุที่พระนางทรงครรภ์นั้นเป็นเพราะเสวยดอกบัวในสระหน้าพระราชวังเข้าไป แต่พระราชบิดาไม่ทรงเชื่อและคิดว่าพระนางได้ทำเรื่องบัดสีขึ้น จึงมีรับสั่งให้ทหารต่อแพและจับพระนางพร้อมด้วยนางกำนัล ๓๐ คน พร้อมเสบียงลอยแพไปพร้อม ๆ กัน พระนางทรงโศกเศร้ากับการกระทำของพระบิดาเป็นอย่างยิ่ง ระหว่างทางเกิดลมพัดแรงได้พัดแพของพระนางไปติดที่เกาะชัง (ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา) และในเวลาไม่นานพระนางได้ประสูติพระโอรสและทรงสอนรำโนราห์ให้กับพระโอรส จนเกิดความเชี่ยวชาญ และได้ทรงเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้กับพระโอรสทราบ จากนั้นพระโอรสได้ โดยสารเรือไปยังเมืองของพระอัยกา เมื่อไปถึงเมืองพระโอรสทรงร่ายรำและเมื่อพระอัยกาทรง ทราบเรื่องดังกล่าวจึงปลอมตัวเพื่อไปดูมโนราห์และสังเกตเห็นใบหน้าของพระโอรสที่เหมือนกับพระธิดาของพระองค์ เมื่อทราบถามจนแน่ใจแล้วว่าเป็นพระราชนัดดาจึงรับสั่งให้เข้าวัง จากนั้น พระยาสายฟ้าฟาด รับสั่งให้ทหารเดินทางไปรับพระธิดาของพระองค์กลับ แต่พระนางไม่ยอมกลับเพราะยังโศกเศร้าเสียใจกับการกระทำของพระบิดา ทหารจึงจับพระนางมัดขึ้นเรือมา แต่เรือไม่ทันที่ออกจากปากน้ำปรากฏว่ามีจระเข้ว่ายน้ำมาขวางอยู่ ทหารจึงต้องทำพิธีปราบจระเข้ จากนั้นจึงพาพระนางและนางกำนัลกลับมาถึงพระราชวังอย่างปลอดภัย พระราชบิดาได้จัดงานเพื่อรับขวัญ โดยจัดให้มีมหรสพ ๗ วัน ๗ คืน ซึ่งมหรสพที่ใช้แสดงนั้นมีการรำมโนราห์อยู่ด้วย พระยาสายฟ้าฟาดทรงพระราชทานเครื่องทรง ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับเครื่องทรงของกษัตริย์ และได้พระราชทาน บรรดาศักดิ์ให้พระราชนัดดา ผู้ซึ่งเป็นบุตรของนางนวลทองสำลีเป็นขุนศรีศรัทธา และได้พระราชทานเครื่องต้นอันได้แก่ เทริด กำไลแขน ปั้นเหน่ง สังวาล พาดเฉียงทั้ง ๒ ข้าง ปีกนก นางแอ่น หางหงส์ สนับเพลา ฯลฯ จากตำนานดังกล่าวจะเห็นได้ว่าโนราก็เป็นเชื้อพระวงศ์อีกทั้งขุนศรีศรัทธาได้สอนรำโนราให้กับคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดนาฏศิลป์การรำโนราจนมีการสืบทอดต่อ ๆ กันมาจนถึงทุกวันนี้ มโนราห์หรือโนรานับเป็นวัฒนธรรมของไทยประเภทที่ ๓ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ (พรรัตน์ ดำรุง, 2563)

ส่วนการแต่งกายของมโนราห์ มีชิ้นส่วนที่แตกแยกย่อยออกไป 12 อย่างโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.เทริด *เป็นเครื่องประดับศีรษะของตัวนายโรงหรือโนราใหญ่หรือตัวยืนเครื่อง (โบราณไม่นิยม ให้นางรำใช้) ทำเป็นรูปมงกุฎอย่างเตี้ยมีกรอบหน้ามีด้ายมงคลประกอบ*

2.เครื่องลูกปัด *เครื่องลูกปัดจะร้อยด้วย ลูกปัดสีเป็นลายดอกดวง ใช้สำหรับสวมลำตัวท่อนบน แทนเสื้อ ประกอบด้วยชิ้นสำคัญ ๕ ชิ้น คือบ่าสำหรับสวมทับบนบ่าซ้าย-ขวา รวม ๒ ชิ้น ปิ้งคอสำหรับสวมห้อยคอหน้า-หลัง คล้ายกรองคอรวม ๕ ชิ้น พานอกร้อยลูกปัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ใช้พันรอบตัวตรงระดับอก บางถิ่นเรียกว่า "พานโครง" บางถิ่นเรียกว่า "รอบอก" เครื่องลูกปัดดังกล่าวนี้ใช้เหมือนกันทั้งตัว ยืนเครื่องและตัวนาง แต่มีช่วงหนึ่งที่คณะชาตรีในมณฑลนครศรีธรรมราชใช้อินทรธนูซับทรวง (ทับทรวง) ปีกเหน่ง แทนเครื่องลูกปัดสำหรับตัวยืนเครื่อง*

3.ปีกนกแอ่นหรือปีกเหน่ง *มักทำด้วยแผ่นเงินเป็นรูปคล้ายนกนางแอ่นกำลังกางปีก ใช้สำหรับโนราใหญ่หรือตัวยืนเครื่องสวมติดกับสังวาล อยู่ที่ระดับเหนือสะเอวด้านซ้ายและขวา*

4.ซับทรวงหรือทับทรวงหรือตาบ *สำหรับสวมห้อยไว้ตรงทรวงอก นิยมทำด้วยแผ่นเงินเป็นรูปคล้ายขนมเปียกปูนสลักเป็นลวดลาย และอาจฝังเพชรพลอยเป็นดอกดวงหรืออาจร้อยด้วยลูกปัด นิยมใช้เฉพาะตัวโนราใหญ่หรือตัวยืนเครื่องตัวนางไม่ใช้ซับทรวง*

5.ปีกหรือที่ชาวบ้านเรียกว่าหางหรือหางหงส์ *นิยมทำด้วยเขาควายหรือโลหะเป็นรูปคล้ายปีกนก ๑ คู่ ซ้าย-ขวาประกอบกันปลายปีกเชิดงอนขึ้นและผูกรวมกันไว้ มีพู่ทำด้วยด้ายสีติดไว้เหนือปลายปีก ใช้ลูกปัดร้อยห้อยเป็นดอกดวงตลอด ทั้งข้างซ้ายและขวาให้ดูคล้ายขนของนก ใช้สำหรับสวมคาดทับผ้านุ่งตรงระดับเอว ปล่อยปลายปีกยื่นไปด้านหลังคล้ายหางกินรี*

6.ผ้านุ่ง *เป็นผ้ายาวสี่เหลี่ยมผืนผ้า นุ่งทับชายแล้วรั้งไปเหน็บไว้ข้างหลัง ปล่อยปลายชายให้ห้อยลงเช่นเดียวกับหางกระเบน เรียกปลายชายที่พับแล้วห้อยลงนี้ว่า "หางหงส์" (แต่ชาวบ้านส่วนมากเรียกปีกว่าหางหงส์) การนุ่งผ้าของโนราจะรั้งสูงและรัดรูปแน่นกว่านุ่งโจงกระเบน*

7.หน้าเพลาหรือเหน็บเพลาหรือหนับเพลา *คือสนับเพลาสำหรับสวมแล้วนุ่งผ้าทับปลายขา ใช้ลูกปัดร้อยทับหรือร้อยแล้วทาบ ทำเป็นลวดลายดอกดวง เช่น ลายกรวยเชิง รักร้อย*

8.หน้าผ้า *ลักษณะเดียวกับชายไหว ถ้าเป็นของโนราใหญ่หรือนายโรงมักทำด้วยผ้าแล้วร้อยลูกปัด ทาบเป็นลวดลายที่ทำเป็นผ้า ๓ แถบ คล้ายชายไหวล้อมด้วยชายแครงก็มี ถ้าเป็นของนางรำอาจใช้ผ้า พื้นสีต่าง ๆ สำหรับคาดห้อย เช่น เดียวกับชายไหว*

9.ผ้าห้อย *คือผ้าสีต่าง ๆ ที่คาดห้อยคล้ายชายแครงแต่อาจมีมากกว่า โดยปกติจะใช้ผ้าที่โปร่งบางสีสด แต่ละผืนจะเหน็บห้อยลงทั้งด้านซ้ายและด้านขวาของหน้าผ้าโปร่งบางสีสด แต่ละผืนจะเหน็บห้อยลงทั้งด้านซ้ายและด้านขวาของหน้าผ้า*

10.กำไลต้นแขนและปลายแขน *เป็นกำไลสวมต้นแขน เพื่อขบรัดกล้ามเนื้อให้ดูทะมัดทะแมงและเพิ่มให้สง่างามยิ่งขึ้น*

๑๑.กำไล *มักทำด้วยทองเหลือง ทำเป็นวงแหวนใช้สวมมือและเท้าข้างละหลาย ๆ วง เช่น แขนแต่ละข้างอาจสวม ๕-๑๐ วงซ้อนกัน เพื่อเวลาปรับเปลี่ยนท่าจะได้มีเสียงดังเป็นจังหวะเร้าใจยิ่งขึ้น*

๑๒.เล็บ *เป็นเครื่องสวมนิ้วมือให้โค้งงามคล้ายเล็บกินนรกินรี ทำด้วยทองเหลืองหรือเงินอาจต่อปลายด้วยหวายที่มีลูกปัดร้อยสอดสีไว้พองาม นิยมสวมมือละ ๔ นิ้ว (ยกเว้นหัวแม่มือ) เครื่องแต่งกายโนราตามรายการที่ (๑) ถึงที่ (๑๒) รวมเรียกว่า "เครื่องใหญ่" เป็นเครื่องแต่งกาย ของตัวยืนเครื่องหรือโนราใหญ่ ส่วนเครื่องแต่งกาย ของตัวนางหรือนางรำ เรียกว่า "เครื่องนาง" จะตัดเครื่องแต่งกายออก ๔ อย่าง คือ เทริด (ใช้แถบผ้า สีสดหรือผ้าเช็ดหน้าคาดรัดแทน) กำไลต้นแขน ชับทรวงและปีกนกแอ่น (ปัจจุบันนางรำทุกคนนิยมสวมเทริดด้วย)* (พรรัตน์ ดำรุง, 2563)

ท่ารำ *ของมโนราห์ที่เป็นท่าแบบหรือท่าหลัก ๆ นั้น ตามหลักฐานต่าง ๆ ที่ปรากฏอาจจะไม่ตรงกันนัก เพราะต่างครูต่างตำรากันและเนื่องจากสมัยก่อนมีผู้ประดิษฐ์ท่าเพิ่มเติมกันอยู่เรื่อย ๆ ท่ารำมโนราห์ที่ต่างสายต่างตระกูลและต่างสมัยกันจึงผิดแปลกแตกต่างกัน แม้บางที่ชื่ออย่างเดียวกันบางครูบางตำราก็กำหนดท่ารำต่างกันออกไป ท่ารำที่สมเด็จ ฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงรวบรวมไว้จากคำชี้แจงของนายจงภักดี (ขาว) ผู้เคยเล่นละครชาตรี อยู่ที่เมืองตรังในบทพระราชนิพนธ์ตำนานละครอิเหนานั้นมีอยู่ ๑๒ ท่า ดังนี้*

1. *ท่าแม่ลาย หรือท่าแม่ลายกนก*
2. *ท่าราหูจับจันทร์ หรือท่าเขาควาย*
3. *ท่ากินนร หรือกินนร (ท่าขี้หนอน)*
4. *ท่าจับระบำ*
5. *ท่าลงฉาก*
6. *ท่าฉากน้อย*
7. *ท่าผาลา (ผาหลา)*
8. *ท่าบัวตูม*
9. *ท่าบัวบาน*
10. *ท่าบัวคลี่*
11. *ท่าบัวแย้ม*
12. *ท่าแมงมุมชักใย*

ท่ารำเหล่านี้สืบได้ว่าเป็นท่าที่เรียกต่างกันออกไปก็มีแตกต่อเป็นท่าย่อย ๆ ออกไปก็มี เช่น ท่าแม่ลาย บางตำราเรียกท่าเทพพนม (คือแม่ของลายไทย) แตกต่อเป็นท่าเครือวัลย์บ้าง เป็นท่าพรหมสี่หน้าบ้างหรือท่าลงฉาก บางครูแตกย่อยเป็นท่าดอดสร้อย เป็นต้น แต่ท่ารำหลักของโนรายังปรากฏในบทครูสอน บทสอนรำและบททำปฐม ซึ่งบทเหล่านี้จะประกอบด้วยท่าต่าง ๆ แตกต่างกันไป และเมื่อต่างครูต่างประดิษฐ์ท่ารำของชื่อท่านั้น ๆ ก็จะผิดแปลกกัน เช่น ท่าแมงมุมชักใย บางครูยืนใช้มือเลียนท่าแมงมุมชักใย บางครูรำแบบตัวอ่อนแอ่นหลังแล้วม้วนตัว ลอดใต้ขา เป็นต้น (พรรัตน์ ดำรุง, 2563)

สิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของวิถีคนใต้

ด้วยทำเลของภาคใต้จึงมีความโดดเด่นทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์แตกต่างไปจากภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ และแม้แต่ในภาคใต้เองก็มีความซับซ้อนทางวัฒนธรรมอันเนื่องมาจากสภาพภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ความเป็นมาของผู้คนและบ้านเมือง สิ่งสำคัญประการหนึ่งซึ่งส่งผลต่อวัฒนธรรมประเพณีของชาวใต้คือ ศาสนาและความเชื่ออันได้แก่ ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม และความเชื่อพื้นถิ่นที่เกี่ยวข้องกับไสยศาสตร์

ศาสนาพุทธ เป็นศาสนาสำคัญของชาวภาคใต้ วัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อของชาวใต้จึงเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา มีงานบุญเป็นประเพณีที่สำคัญมากที่สุด คือ ประเพณีทำบุญเดือนสิบ และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ จึงเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ด้วยเนื้อหาข้อมูลที่จะหยิบยกมาเป็นสาระข้อมูลเชิงเนื้อหาในบริบทแห่งสื่อสัญลักษณ์ของผลงานชุดวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของภาคใต้และความเป็นอยู่ของคนพื้นถิ่น

***สิ่งแวดล้อม**ของ "ภาคใต้" หรือ "ปักษ์ใต้" เป็นชื่อที่เรียกดินแดนทางตอนใต้ของประเทศไทย ตั้งอยู่ตอนเหนือของคาบสมุทรมลายู มีลักษณะเป็นแผ่นดินแคบคอด และยื่นยาวเหมือน แหลมขนาบด้วยอ่าวไทย หรือทะเลจีนใต้ของมหาสมุทรแปซิฟิก ทางฝั่งตะวันออก และทะเลอันดามันทางฝั่งตะวันตกของมหาสมุทรอินเดีย มีเนื้อที่รวม ๗๐,๗๑๕.๒ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๘ ของเนื้อที่ประเทศ ความยาวจากเหนือจรด ใต้ประมาณ ๗๕๐ กิโลเมตร ภาคใต้ประกอบด้วยจังหวัด ๑๔ คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ทุกจังหวัดของภาคมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ยกเว้นจังหวัดยะลาและ จังหวัดพัทลุง ภาคใต้เป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ มีที่ราบชายทะเล และทิวเขาอันเป็นต้นน้ำลำธารหลายสาย พื้นที่สันทรายทอดยาวไปตามแนวเหนือ - ใต้ เหมาะสมกับการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์จนก่อเกิดเป็นชุมชนและพัฒนาเป็นแหล่ง อารยธรรมที่มีความเจริญรุ่งเรืองสืบมาตั้งแต่โบราณ เช่น เมืองนครศรีธรรมราช เมืองไชยา รวมทั้งสภาพภูมิศาสตร์ยังมีผลต่อการสร้างสรรค์มรดกวัฒนธรรมอีกด้วย*

***สภาพภูมิอากาศ** ภาคใต้มีภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน และเนื่องจากภูมิประเทศของภาคใต้มีลักษณะเป็นคาบสมุทร เหมือนแหลมยื่นยาวลงไปในทะเล ขนาบด้วยพื้นน้ำอยู่ทั้งทางด้านตะวันตก และด้านตะวันออก จึงทำให้มี ลมมรสุมตลอดปีทั้งขาขึ้นและขาล่อง คือ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม ชายฝั่งทะเลด้านตะวันตก จะได้รับลม มรสุมตะวันตกเฉียงใต้อย่างเต็มที่ และตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงกุมภาพันธ์ ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกจะได้รับลมมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้จึงมีฝนตกตลอดทั้งปีและเป็นภูมิภาคที่มีฝนตกมากที่สุด จนได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่ง "ฝนแปดแดดสี่" เหมาะแก่การปลูกพืชเมืองร้อนที่ต้องการความชื้นสูง เช่น ยางพารา ปาล์ม เป็นต้น ส่วนอุณหภูมิ เคยสูงสุดที่จังหวัดตรัง ๓๕.๗ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเคยต่ำสุดที่จังหวัดชุมพร ๑๒.๑๒ องศาเซลเซียส*

***พืชพรรณธรรมชาติ** พืชพรรณธรรมชาติในภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ไม่ผลัดใบ แบ่งได้เป็น ๔ ชนิด ได้แก่ ป่าดิบชื้น ป่าชายเลน ป่าพรุ และป่าชายหาด*

ป่าดิบชื้น *คือ ป่าไม้ที่มีต้นไม้ซึ่งมีเรือนยอดสูงต่ำต่างกันและใต้หมู่ไม้ชั้นบนจะมีไม้เล็ก เช่น ไม้จำพวกปาล์ม เฟิร์น เตย หวาย และเถาวัลย์ชนิดต่าง ๆ*

ป่าชายเลน *ป่าประเภทนี้พบทั้งทางด้านตะวันออกและตะวันตกของภาคใต้ โดยเฉพาะบริเวณใกล้ปากแม่น้ำและบริเวณที่เป็นแอ่งทะเลสาบที่น้ำทะเลขึ้นท่วมถึง พรรณไม้เป็นต้นไม้โตเร็ว จึงมีค่าทางเศรษฐกิจมาก เช่น ไม้โกงกาง แสม ลำพู ลำแพน จาก เป็นต้น*

ป่าพรุ *เป็นป่าไม้ที่ไม่มีค่าทางเศรษฐกิจและมีพื้นที่ไม่มากนัก แบ่งเป็นประเภทได้เป็น ป่าพรุน้ำเค็ม พบอยู่ในเขตพื้นที่ลุ่มที่เป็นดินโคลนและมีน้ำจืดแช่ขังอยู่ จะมีไม้กันเกรา อินทนิลน้ำ จิกชนิดต่าง ๆ เป็นต้น และป่าพรุน้ำกร่อย พบอยู่ในเขตที่ลุ่มน้ำขังที่มีดินปนทรายใกล้ทะเล จะมีไม้เสม็ด ป่าชายหาด พบอยู่ทั่วไปตามชายฝั่งทะเล*

ป่าชายหาด *มีลักษณะเป็นป่าโปร่ง มีไม้พุ่ม ผักบุ้งทะเล หญ้า มีทั้งไม้ผลัดใบและไม้ไม่ผลัดใบ พรรณไม้บริเวณป่าชายหาด ได้แก่ สนทะเล กระทิง ไม้หยีน้ำ จิกทะเล ปอทะเล เป็นต้น*

จังหวัดที่มีป่าไม้มากที่สุด คือ สุราษฎร์ธานี รองลงมาคือ นครศรีธรรมราช จังหวัดที่มี ป่าไม้น้อยที่สุด คือ ภูเก็ต จังหวัดที่มีป่าไม้หนาแน่นมากที่สุดคือ ระนอง และจังหวัดที่มีป่าไม้ เบาบางที่สุด คือ ปัตตานี

อาหารพื้นบ้าน *อาหารพื้นบ้านภาคใต้มีรสชาติโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์น่าลิ้มลอง แต่รสชาติมีความจัดจ้านเผ็ดร้อนกว่าอาหารภาคอื่น ๆ เนื่องในอดีตจากดินแดนภาคใต้เคยเป็นศูนย์กลาง การเดินเรือค้าขายของพ่อค้าจากอินเดีย จีน และชวามาก่อนทำให้วัฒนธรรมของชาวต่างชาติ โดยเฉพาะอินเดียใต้ ซึ่งเป็นต้นตำรับในการใช้เครื่องเทศปรุงอาหารได้เข้ามามีอิทธิพลอย่างมาก ในอาหารพื้นบ้านภาคใต้ ดังนั้นอาหารพื้นบ้านภาคใต้จึงมีลักษณะผสมผสานระหว่างอาหาร อินเดียใต้ และมีความคล้ายคลึงกับอาหารมาเลเซีย ซึ่งจากสภาพภูมิศาสตร์ของภาคใต้ที่อยู่ ติดทะเลทั้งสองด้านทำให้ภาคใต้มีอาหารทะเลอุดมสมบูรณ์ หาได้ง่ายในท้องถิ่นและมีหลากหลาย ชนิดทั้งกุ้ง หอย ปู และปลา แต่สภาพภูมิศาสตร์ดังกล่าวทำให้ภาคใต้มีสภาพอากาศร้อนชื้น ฝนตกตลอดปี อาหารรสจัดจึงช่วยให้ร่างกายอบอุ่น ป้องกันการเจ็บป่วยได้อีกด้วย*

เอกลักษณ์อย่างหนึ่งของอาหารปักษ์ใต้ คือ เครื่องจิ้ม ได้แก่ น้ำบูดู และน้ำพริกน้ำบูดู ได้มาจากการหมักปลาทะเลผสมกับเกลือ คล้ายกับน้ำปลาร้าของชาวอีสาน แต่กลิ่นน้ำบูดูจะรุนแรง น้อยกว่า เนื่องจากน้ำบูดูมีรสเค็ม ชาวใต้โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิมนิยมรับประทานน้ำบูดูจึงนำมา ใส่อาหารแทนน้ำปลา แหล่งที่มีการทำน้ำบูดูมาก คือ จังหวัดยะลาและปัตตานี นอกจากนี้ น้ำบูดู ยังใช้เป็นเครื่องปรุง "ข้าวยำ" อีกด้วย ส่วนน้ำพริก ชาวใต้เรียกว่า "น้ำชุบ" อาหารพื้นบ้านภาคใต้ ที่มีชื่อเสียง เช่น แกงไตปลา แกงส้มออดิบ (คูน) ข้าวยำ ปลากระบอกต้มส้ม ฯลฯ (บัณฑิต ลิ่วชัยชาญ, 2562)

อิทธิพลด้านเนื้อหา

การสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ เป็นการนำข้อมูลเรื่องราวเนื้อหา ความประทับใจ หรือในอีกนัยหนึ่งเป็นความเป็นมาเชิงแรงบันดาลใจที่ผนวกกับการค้นคว้าหาข้อมูล ซึ่งเป็นความสอดคล้องกันเกี่ยวกับประเด็นเรื่องเพศสภาพที่กลับกลายมาสู่การเป็นผู้ชายทว่าใจกลับกลายมาเป็นหญิง การแสดงอากัปกิริยา การเปิดเผยตัวตน ที่อาศัยใช้กลวิธีเชิงกุศโลบายผ่านศิลปะการแสดงทางศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นมาเป็น “สื่อ” ในแสดงออกและถ่ายทอดความรู้สึกของจิตใจภายใต้จิตใต้สำนึกอันเกิดจากความเป็นตัวตนของตัวข้าพเจ้าเอง โดยนัยนี้เป็นข้อมูลทางเรื่องราวที่ประสบเจอมาตั้งแต่ข้าพเจ้าเริ่มมีความรู้สึกชอบในเพศเดียวกัน การมีความรัก ความผิดหวังจากการชอบในเพศเดียวกัน ล้วนเป็นพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์ของมนุษย์ที่มีความรักใคร่ ความหลงใหลและกามตัณหาอารมณ์ทางเพศ ซึ่งนัยนี้เกี่ยวโยงกับการแสดงมโนราห์ที่มีการถ่ายทอดอารมณ์และบทบาทเหล่านั้นออกมาผ่านบทแสดง รวมไปถึงตัวละครที่แสดงความรู้สึกเชิงบทบาทนั้น ๆ ด้วยหากทว่าเมื่อวิเคราะห์ตีความด้วยวิจารณญาณและความรู้สึก ผ่านการจินตนาการที่เปรียบดั่งเป็นการสร้างภาพแทนแห่ง “จินตภาพ” ซึ่งเป็นภาษาของอารมณ์ความรู้สึกหรือภาษาของจิตใจ ด้วยเรื่องราวเนื้อหาที่เป็นแรงบันดาลใจและโน้มนำมาสู่การเป็นกายภาพของวัตถุทางศิลปะ “ศิลปะภาพพิมพ์” เป็นเครื่องมือที่สร้างรูปธรรมแห่งเจตนาแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานหรือให้ก่อเกิดเป็นรูปธรรมแห่งความหมายทางนามธรรมอันเป็นรูปลักษณ์ “รูปแบบผลงาน” ที่อาศัยใช้กระบวนการเทคนิคทางทัศนศิลป์ สร้างสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ที่แตกต่างลักษณะทางธรรมชาติของอารมณ์ จิตใต้สำนึก อากัปกิริยา โดยนัยนี้ผู้สร้างสรรค์สามารถเลือกเทคนิควิธีการให้สอดคล้องกับธรรมชาติของตนเองในการแสดงออกทางรู้สึก ความหมาย ความคิด ความงามและประสบการณ์ เพื่อสร้างผลลัพธ์เชิงผลสัมฤทธิ์ตามเจตนาในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งผลงานชุดวิทยานิพนธ์นี้ข้าพเจ้าได้เลือกใช้กระบวนการทางทัศนศิลป์งานศิลปะภาพพิมพ์ การพิมพ์ภาพพิมพ์โลหะร่องลึก (Intaglio Printing Proecss) เทคนิคภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio) เป็นเครื่องมือในการสร้างรูปธรรมแห่งภาษาของจิตใจ

อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว

โครงการวิจัยและสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้อันก่อเกิดขึ้นจากประสบการณ์ส่วนตัว และจิตใต้สำนึกแห่งการแสดงออกเชิงจุดยืนของตัวตนของตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงออกในประเด็นเพศสภาพที่มีความหลากหลาย จากเรื่องราวความทรงจำที่เกิดขึ้นตั้งแต่เยาว์วัยในช่วงที่ศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จวบจนมาถึงระดับอุดมศึกษาการดำรงชีวิตที่มีความแปลเปลี่ยนทางด้านพฤติกรรมในหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นความรัก ความโลภ ความโกรธ ความหลง

ที่ล้วนแล้วแต่เป็นเหตุปัจจัยสำคัญในการแสดงออกทางพฤติกรรมทางเพศทั้งสิ้น ผนวกกับบริบทวัฒนธรรมเชิงขนบประเพณีที่ถูกปลูกฝังมา ล้วนแล้วมีผลต่อการใช้ชีวิตด้วย ได้แก่ อุปนิสัยการเลือกคบกลุ่มเพื่อนที่เป็นผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่จึงทำให้มีความคิดที่ริเริ่มให้ความสำคัญกับการดูแลตัวเอง รักความสะอาดของร่างกายหรือการรักสวยรักงาม มีความอ่อนไหวและอ่อนโยนในแบบจริตของสตรี ซึ่งนัยของประเด็นเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้ข้าพเจ้าได้ตั้งคำถามในใจถึงเพศสภาพที่เป็นอยู่ว่าแท้จริงแล้วตนเองนั้นชอบเพศไหน มีรสนิยมทางเพศเป็นอย่างไร และโดยนัยดังกล่าวเมื่ออุปมาเปรียบเทียบกับบริบททางวัฒนธรรมประเพณีที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านเพศสภาพคือ “โนรา หรือ มโนราห์” ตั้งแต่ที่จำความได้ก็ได้มีโอกาสชมและพบเห็นการแสดงมโนราห์อยู่บ่อยครั้ง ในวัยเด็กข้าพเจ้ามักได้รับชมการแสดงนี้ อันมีเจตนาเพียงแค่ความบันเทิงหรือความสนุกสนานที่ระคนผสานไว้ด้วยความสวยงาม แต่เมื่อเวลาผ่านไปคือ ครั้งได้ชมในช่วงวัยที่บรรลุนิติภาวะแล้ว ก็กลับมาย้อนคิดว่าการแสดงมโนราห์ในความรู้สึกของข้าพเจ้าเป็นการแสดงที่สามารถสื่อแสดงถึงความเป็นตัวตนแท้จริงได้ เฉพาะอย่างยิ่งในท่วงท่าลีลาการร่ายรำ การแสดงบทกลอนบทบาทต่าง ๆ รวมทั้งการสวมบทบาทของสตรีที่มีผู้ชายเป็นนักแสดงนั้นส่งผลให้เห็นว่าศิลปะการแสดงเชิงศิลปวัฒนธรรมประเภทนี้มีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศของตัวข้าพเจ้าหรือความเป็นปัจเจกทางกายภาพรวมไปถึงขนบทางวัฒนธรรมล้วนเป็นบริบทที่ทำให้เกิดความสนใจและเห็นว่าความงามหรือความดีงามทางศิลปวัฒนธรรมล้วนแล้วไม่ได้จำกัดความเป็นตัวตนของตนเองผ่านบทบาทการแสดงออกทางเพศสภาพ หรือตัวชี้วัดความเป็นเพศของคนใดคนหนึ่งว่าเป็นเพศใดหรือไม่มีค่าต่อสังคมที่เปิดเผยซึ่งให้การยอมรับมากขึ้นในปัจจุบัน และมองข้ามความเป็นตัวตนภายนอกไป แต่หากทว่าได้กลับได้มาให้ความสำคัญกับความหลากหลายที่ต้องเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ เมื่อวิเคราะห์ตีความในประเด็นข้อมูลเหล่านี้แล้วประเด็นสาระแห่งการสะท้อนตัวตนของข้าพเจ้าจึงหมายรวมเอาสิ่งที่มีในพื้นถิ่นภาคใต้ โดยเฉพาะศิลปะการแสดงมโนราห์มาเป็นข้อมูลเชิงแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานและโดยนัยนี้จึงได้ศึกษาค้นคว้ารวมรวมข้อมูลจากศิลปะการแสดงมโนราห์ ทฤษฎีทางศิลปะในบริบทต่าง ๆ ที่สอดคล้องกันในบริบททางศิลปะหรือเพื่อสร้างรูปแบบเชิงจินตภาพที่เหมือนจริงและให้มีความสมบูรณ์สอดคล้องตามเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับวิถีชีวิตของข้าพเจ้า

ภาพที่ 1 ภาพโนราโบราณ

เข้าถึงเมื่อ 30 ตุลาคม 2566, เข้าถึงได้จาก http://www. https://www.silpa-mag.com/culture/article_241

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

อนึ่ง การอาศัยใช้หลักคิด หลักการหรือศาสตร์ความรู้ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับประเด็นหัวข้อเรื่อง “เทริด เพศที่กลับกลาย” โดยนัยนี้จึงเป็นเสมือนเครื่องมือที่ช่วยวิเคราะห์สภาวะอารมณ์ความรู้สึกหรือสำนึกแห่งจิตซึ่งเป็นเรื่องราวเนื้อหาที่สัมพันธ์กับทฤษฎีจิตในบริบทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางจิต-เพศ ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud)

หลักมโนทัศน์พื้นฐานที่ข้าพเจ้าเลือกเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นตัวตนแท้จริงของตนเองซึ่งมีเนื้อหาที่อธิบายถึงพัฒนาการ ความเป็นไปแนวคิดเรื่องระดับของจิต เป็นการจำแนกระดับความรู้ตัวของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ โดยจำแนกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ผู้ให้คำนิยามทฤษฎีนี้คือ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) บางครั้งจึงพบว่ามีนักจิตวิทยาบางท่านเรียก ทฤษฎีนี้ว่า “Freudian Theory” ฟรอยด์กล่าวถึงวิธีการจัดระบบของบุคลิกภาพว่าขึ้นอยู่กับระดับการรู้ตัว (Levels of Consciousness) และได้แบ่งระดับการรู้ตัวของบุคคลออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 จิตสำนึก (Conscious) *คือส่วนที่เป็นความรู้สึกและการรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา เช่น ความคิด การรับรู้ และความรู้สึก หรือกล่าวได้ว่าเป็นส่วนที่มนุษย์มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ในการแสดงพฤติกรรม ซึ่งอาจเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ แล้วเก็บลงสู่ส่วนที่เป็นจิตใต้สำนึกหรือจิตไร้สำนึก ทว่าขึ้นอยู่กับความตั้งใจของบุคคลซึ่งเปลี่ยนไปตามสิ่งเร้า*

ระดับที่ 2 จิตใต้สำนึก (Preconscious) *เป็นส่วนที่สามารถจะนำขึ้นมาสู่ระดับจิตสำนึกโดยอัตโนมัติ หรือ เมื่อมีสิ่งกระตุ้นเพียงเล็กน้อย เช่น เหตุการณ์ที่ผ่านไปเมื่อเช้านี้อาหารที่ชอบเบอร์โทรศัพท์และรหัสไปรษณีย์ หรือความจำต่าง ๆ ที่เราเก็บไว้จิตใต้สำนึกเป็นสะพานเชื่อมระหว่างจิตสำนึกและจิตไร้สำนึก*

ระดับที่ 3 จิตไร้สำนึก (Unconscious) *เป็นระดับความรู้ตัวที่ลึกที่สุดของบุคคล เป็นสภาพที่บุคคลไม่รู้ตัว และเป็นระดับที่มีปริมาณมาก พฤติกรรมของบุคคลได้รับอิทธิพลจากจิตไร้สำนึกด้วย "ฟรอยด์" จึงได้นำบทบาทของจิตไร้สำนึกมาวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคล ดังแนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพเชิงโครงสร้าง ดังนี้*

โครงสร้างบุคลิกภาพ (Anatomy of Personality) *แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ*

ส่วนที่ 1 อิด (The Id) *เป็นส่วนที่เป็นชีวภาพของร่างกายซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาตั้งแต่กำเนิดและฝังแน่น ในแต่ละบุคคล เป็นส่วนที่ไม่ได้รับการขัดเกลาไม่เป็นระเบียบกฎเกณฑ์ ปราศจากความยับยั้งชั่งใจ และ "อิด" จะแสดงออกเมื่อความต้องการทางชีวภาพของบุคคลถูกกักเก็บ ทำให้เกิดความตึงเครียดที่ฟรอยด์เรียกว่า "Pleasure Principle" และ "อิด" จะทำตามแรงขับนี้โดยไม่มีสำนึกในเรื่องของความกลัวหรือความวิตกกังวล*

"อิด" แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ความอยาก (Desire) และสัญชาติญาณ (Instincts) โดยสัญชาติญาณยัง แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

• Life Instincts คือ ส่วนของแรงขับที่นำไปใช้เพื่อกระบวนการมีชีวิตอยู่และการสืบทอดเผ่าพันธุ์

• Death Instincts คือ ส่วนของแรงขับที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว ดุร้าย ทำลาย

กลไก 2 แบบที่ "อิด" ใช้ในการลดความตึงเครียด คือ

1.1 Reflex Action เป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าโดยอัตโนมัติเกิดทันทีที่มีการกระตุ้น เช่น การไอ จาม กระพริบตา

1.2 Primary Process เป็นปรากฏการณ์ทางด้านจิตใจ บุคคลจะลดความตึงเครียดโดยการนึกถึงสิ่งที่ทำให้เขาเกิดความพึงพอใจ โดยบุคคลจะไม่สามารถยับยั้งแรงขับนั้น และไม่สามารถแยกความแตกต่างได้ว่าอะไรคือ ความจริง อะไรคือ ความต้องการ เช่น คนที่อยากมีอำนาจคิดว่าตนเองเป็นเทวดา คนที่กำลังหิวคิดว่าตนเองกำลังได้รับประทานอาหารที่อร่อย กระบวนการเช่นนี้มักพบได้ในผู้ป่วยประสาทหลอนหรือในความฝัน

ส่วนที่ 2 อีโก้ (The Ego) *ทำหน้าที่หาทางออกและทำความพึงพอใจให้กับ "อิด" ในวิถีทางที่เหมาะสมโดยการปรับความต้องการภายในกับสิ่งแวดล้อมภายนอกให้สอดคล้องกัน และทำให้บุคคลรู้จักตัดสินใจและวางแผนในการตอบสนองความต้องการอย่างมีเหตุผล สามารถระบายแรงขับที่มีอยู่อย่างสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ทางสังคม ซึ่งกระบวนการปรับความต้องการของ "อิด" และ "อีโก้" ได้อย่างเหมาะสม เรียกว่า "Secondary Process" เช่น คนที่กำลังหิวและเห็นอาหารของผู้อื่นวางอยู่จะสามารถ*

ควบคุมความต้องการรับประทานอาหารด้วยการใช้เวลา เดินไปซื้ออาหาร หรือประกอบอาหารรับประทานเอง โดยไม่ขโมยอาหารที่วางอยู่มารับประทาน "อีโก้" สามารถทนต่อความเครียดและพัฒนาได้ตามความสามารถทางปัญญา

ส่วนที่ 3 ซุปเปอร์อีโก้ (The Superego) *ทำหน้าที่บอกเตือนเกี่ยวกับเรื่องศีลธรรม จรรยา วัฒนธรรม ค่านิยมและกฎเกณฑ์ของสังคมที่บุคคลดำรงชีวิตอยู่ซึ่งจะต้องเรียนรู้ ผ่านกระบวนการสังคมประกิต (Socialization) และเกิดเมื่อบุคคลสามารถแยกความแตกต่างระหว่างความดี-เลว ความถูก-ผิด บุญ-บาป "ซุปเปอร์อีโก้" จะพัฒนาเต็มที่เมื่อบุคคลสามารถควบคุมตนเอง (Self - Control) ไปในวิถีทางที่เหมาะสม*

การแสดงออกของบุคลิกภาพเป็นผลจากการทำงานของโครงสร้างบุคลิกภาพกับระดับความรู้สึกโดยจะเห็นได้ว่า Id อยู่ในระดับ Unconscious ในขณะที่ Ego และ Superego อยู่ทั้งในระดับ Unconscious, Preconscious และ Conscious

พฤติกรรมของบุคคลถูกกระตุ้นโดยแรงผลักดันของสัญชาติญาณ (Instincts) เพื่อลดความตึงเครียด (Tension) ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนที่ฟรอยด์เรียกว่า Psychosexual Development โดยแต่ละระยะถูกกำหนดโดยการพัฒนาผ่านอวัยวะในร่างกาย (Erogenous Zone) และเกี่ยวข้องกับสรีระการปรับตัวได้หรือไม่ได้ของบุคคล ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจทำให้ลักษณะเหล่านี้ติดตัวบุคคลไปด้วยและรวมเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ฟรอยด์แบ่งระยะการพัฒนาเป็น 5 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ความพึงพอใจอยู่ที่ปาก (The Oral Stage) *อายุแรกเกิดถึง 1 ขวบ ทารกจะต้องพึ่งพาผู้อื่นจึงจะมีชีวิตรอด และการตอบสนองความพึงพอใจก็จะต้องได้รับการช่วยเหลือ เช่นเดียวกันปากเป็นอวัยวะที่ใช้บ่อยที่สุดในการตอบสนองความต้องการและลดความตึงเครียด ไม่ว่าจะเป็นการตอบสนองความต้องการทางร่างกาย เช่น การดูดนม ดื่มน้ำ รับประทานอาหาร และใช้ติดต่อกับสังคม และสิ่งแวดล้อมด้วยการส่งเสียงอือออเมื่อมีความพึงพอใจ และส่งเสียงร้องเมื่อรู้สึกไม่สุขสบาย ถ้าการตอบสนองความต้องการของทารกในระยะนี้ไม่เหมาะสมอาจจะตอบสนองมากหรือน้อยกว่าความต้องการจะทำให้พัฒนาบุคลิกภาพแบบพึ่งพาวุฒิภาวะไม่เหมาะสม มองโลกในแง่ร้าย เยาะเย้ยถากถาง แสดงอำนาจเหนือบุคคลอื่น ติดบุหรี่ สุรา หรือสิ่งเสพติดอื่น ๆ*

ระยะที่ 2 ความพึงพอใจอยู่ที่ทวารหนัก (The Anal Stage) *อายุ 1 - 3 ขวบ ความพึงพอใจจะย้ายไปอยู่บริเวณอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการขับถ่าย เด็กจะเรียนรู้วิธีที่จะกลั้นและถ่ายเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม ถึงแม้การควบคุมการถ่ายอุจจาระและปัสสาวะจะเป็นหน้าที่ของระบบกล้ามเนื้อและประสาท (Neuromuscular) แต่วิธีการฝึกการขับถ่ายจะมีผลต่อเด็กไม่น้อย การฝึกแบบบังคับและลงโทษจะทำให้เด็กพัฒนาบุคลิกภาพแบบย้ำคิดย้ำทำ ดื้อรั้น ตระหนี่ รักษาความสะอาดมากเกินไป หรือ สกปรก ไม่มีระเบียบมุ่งร้าย ทำลาย*

ระยะที่ 3 ความพึงพอใจอยู่ที่อวัยวะเพศ (The Phallic Stage) *อายุ 3 - 5 ขวบ ความพึงพอใจของเด็กจะย้ายไปอยู่ที่บริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ เด็กจะชอบจับต้องและสำรวจอวัยวะเพศของตนเอง ทราบ*

ความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระยะนี้คือ การเกิด Oedipus Complex ในเด็กชาย และ Electra Complex ในเด็กหญิงซึ่งความขัดแย้งนี้ทำให้เด็กเลียนแบบบิดา มารดา ที่เป็นเพศเดียวกับตน Oedipus Complex เกิดเมื่อ เด็กชายมีความรักและหวงแหนมารดา เห็นว่าบิดา เป็นคู่แข่งที่คอยขัดขวางความสุข และกลัวบิดาจะลงโทษและตัดอวัยวะเพศของตน ความกลัวนี้เรียก Castration Anxiety ความขัดแย้งนี้จะหมดไปเมื่อเด็กหันไปเลียนแบบ บทบาทจากบิดา ซึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ทางเพศ สำหรับ Electra Complex เกิดเมื่อเด็กหญิงทราบความแตกต่าง ของตนเองกับบิดาหรือพี่ชาย น้องชาย เนื่องจากตนไม่มีอวัยวะเพศชาย (Penis)จึงเกิดความรู้สึกอิจฉา ความรู้สึกนี้เรียกว่า Penis envy เด็กหญิงจะเลียนแบบบทบาทจากมารดา เพื่อลดความขัดแย้งนี้ การลดความขัดแย้งของเด็กหญิงและเด็กชายนี้เป็นขั้นตอนการพัฒนาบุคลิกภาพ ให้เหมาะสมกับเพศของบุคคล ถ้าเกิดความล้มเหลวในการเลือกเลียนแบบที่เหมาะสมกับเพศจะทำให้บุคคลสับสนในบทบาททางเพศ

ระยะที่ 4 ระยะแอบแฝง (The Latency Sage) *อายุ 6 - 12 ปี เด็กจะไม่สนใจอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเป็นพิเศษ แต่จะสนใจและแสวงหาความพึงพอใจจาก สิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น การเรียน กีฬา กิจกรรมเสริมทักษะต่าง ๆ และการคบเพื่อน เป็ นการเตรียมบุคคลเข้าสู่ วัยรุ่น ระยะที่ 5 ระยะวุฒิภาวะทางเพศ (The Genital Stage) อายุ 12 ปี ขึ้นไป บุคคลจะเข้าสู่วัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายทั้งทางด้านชีวภาพและสรีระ การทำงานของฮอร์โมน เพศทำให้อวัยวะที่แสดงถึงเอกลักษณ์ทางเพศสมบูรณ์ขึ้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เพิ่มการตื่นตัวทางเพศ เริ่มสนใจและรู้จักการสร้างสัมพันธภาพกับเพศตรงข้าม เป็นระยะที่บุคคลต้องการอิสระ แต่ก็ขัดแย้งกับความเป็น จริงที่ยังต้องพึ่งพาบิดามารดา พัฒนาการทางบุคลิกภาพในทัศนะของฟรอยด์เชื่อว่า ในแต่ละระยะของพัฒนาการทางบุคลิกภาพนั้น ถ้าบุคคลไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการหรือไม่สามารถระบายความตึงเครียด (Tension) ได้อย่างเหมาะสมจะทำให้พัฒนาการนั้นเกิดการยึดติด (Fixation) ซึ่งนำไปสู่การใช้กลไกทางจิตในรูปแบบต่าง ๆ และถ้ามีการใช้มาก ๆ จะทำให้เกิดพยาธิสภาพทางจิตได้*

ทฤษฎีจิตสังคม (Psychosocial Theory)

อีริคสัน (Erik H. Erikson) เป็นชาวเดนมาร์คที่เกิดในประเทศเยอรมันนี เป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มจิตวิเคราะห์ เป็นผู้ให้กำเนิดทฤษฎีจิตสังคม และได้ชื่อว่าเป็น Ego Psychologist เนื่องจากเชื่อว่าพัฒนาการของบุคคลเป็นผลจากการทำงานของอีโก้(Ego) อีริคสันกล่าวว่าการพัฒนาอีโก้เป็นการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนไปตลอดชีวิตของบุคคล และเป็นการพัฒนาลักษณะทางสรีระและสังคมไปพร้อม ๆ กัน ระหว่างการพัฒนาจะเกิดภาวะวิกฤติ (Crisis) ซึ่งเกิดได้ทั้งทางบวกและทางลบ ถ้าประสบความสำเร็จ (Ego Achievement) ก็จะได้ผลทางบวก เช่น ความไว้วางใจ (Trust) ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) ในทางกลับกันถ้าล้มเหลว (Ego Damage) ก็จะเกิดผลทางลบ เช่น ความไม่ไว้วางใจ (Mistrust) ความละอาย (Shame) ความสงสัย (Doubt) อีริคสันแบ่งพัฒนาการของบุคคลเป็น 8 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 *Infancy : Sense of Trust Versus Mistrust อายุระหว่างแรกเกิด - 2 ปี เป็นระยะที่ทารกพัฒนาความไว้วางใจ (Trust) แต่ถ้าพัฒนาการในระยะนี้ล้มเหลวจะเกิดความไม่ไว้วางใจ (Mistrust) สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สำคัญของทารกในระยะนี้คือ มารดา หรือผู้ที่ทำหน้าที่แทนมารดา*

1.1 ความไว้วางใจ *เป็นผลจากการพัฒนาบุคลิกภาพในขั้นนี้ได้สำเร็จ เป็นการเริ่มต้นของการมีบุคลิกภาพที่ดี มีความเชื่อมั่น มีความมั่นคงทางจิตใจ รู้สึกว่าโลกนี้ปลอดภัย ทารกจะพัฒนาความไว้วางใจได้มากน้อยเพียงใดขึ้นกับการเลี้ยงดูของมารดาหรือผู้ทำหน้าที่แทนมารดา เนื่องจากจะเป็นผู้ที่ตอบสนองความต้องการของทารกทั้งทางร่างกายและจิตใจ นอกจากการให้อาหารที่เพียงพอแก่ความต้องการของร่างกายแล้วยังต้องให้ความรัก ความอบอุ่น ความสนิทสนมคุ้นเคยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทารกที่สามารถพัฒนาความไว้วางใจได้จะเป็นพื้นฐานให้เขาได้พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง และยังพัฒนาการยอมรับบุคคลอื่นเช่นเดียวกับการยอมรับตนเอง ความไว้วางใจตนเองที่ทารกพัฒนาได้จะเป็นการเตรียมตนเองไว้ให้สามารถปรับตัวต่อความเครียดที่เกิดขึ้น เช่น สามารถทนต่อภาวะการณ์ถูกแยกจากมารดา (Separation Anxiety)*

1.2 ความไม่ไว้วางใจ *เป็นผลจากการพัฒนาบุคลิกภาพในขั้นนี้ล้มเหลว เนื่องจากมารดาไม่สามารถสนองความต้องการของทารกทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มารดาไม่มีแบบแผนในการเลี้ยงดูที่แน่นอน ให้ความรักและตอบสนองความต้องการทางร่างกายไม่สม่ำเสมอ ทอดทิ้งทารก หย่านมเร็วเกินไป หรือเลี้ยงดูด้วยความรุนแรง ทารกจะเติบโตท่ามกลางความสงสัย ไม่แน่ใจ ว้าเหว่ มองโลกในแง่ร้าย รู้สึกว่าคนรอบข้างและสิ่งแวดล้อมไม่น่าไว้ใจ และจะพัฒนาความรู้สึกไม่ไว้วางใจ และไม่เชื่อถือในบุคคลอื่น ถ้าพัฒนาการของความไม่ไว้วางใจรุนแรงมากจะทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า (Depression) และหวาดระแวง (Paranoid) ได้*

ขั้นที่ 2 *Early Childhood : Sense of Autonomy Versus Shame and Doubt อายุระหว่าง 2 – 3 ปีเป็นระยะการพัฒนาการเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) ถ้าพัฒนาการในระยะนี้ล้มเหลวจะเกิดความละอาย สงสัย และไม่แน่ใจ (Shame and Doubt) สิ่งแวดล้อมที่สำคัญของเด็กยังคงเป็นมารดา หรือผู้ทำหน้าที่แทนมารดา*

2.1 ความเป็นตัวของตัวเอง หรือความเป็นอิสระ *ระยะนี้ระบบประสาทและกล้ามเนื้อเจริญเติบโตขึ้น สามารถใช้ภาษาในการติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ ได้ รู้จักสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เด็กจะเริ่มค้นหาและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมจะมีความภาคภูมิใจมากถ้าค้นพบสิ่งใหม่ๆ และค้นพบความสามารถของตนเอง เด็กจะชอบทำอะไรด้วยตนเอง เช่น ตักอาหารรับประทานเอง ถ้าเด็กสามารถพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองได้สำเร็จก็จะเป็นคนที่เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความสามารถในการตัดสินใจ รู้จักการควบคุมตนเอง เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่พึ่งตนเองและเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ ตลอดจนรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น*

2.2 ความละอาย สงสัย *เป็นผลจากการพัฒนาบุคลิกภาพในขั้นนี้ล้มเหลว เนื่องจากเด็กไม่ได้รับโอกาสที่จะทดลองความสามารถของตนเองโดยอิสระ โดยการกระตุ้นให้เด็กทำกิจกรรมที่เด็กยังไม่*

พร้อมที่จะทำ หรือ ในทางกลับกันห้ามเด็กทำกิจกรรมที่เขาสามารถทำด้วยตนเองได้ ซึ่งเป็นการปิดโอกาสในการค้นคว้าประสบการณ์รอบตัวของเด็ก เด็กจะสงสัยในความสามารถของตนเอง และเกิดความละอายที่ไม่สามารถทำกิจกรรมที่ถูกกระตุ้นให้ทำได้สำเร็จ และจะพัฒนาลักษณะของการไม่กล้าลงมือทำอะไร ไม่กล้าตัดสินใจไม่เป็นตัวของตัวเองจะแสวงหาความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น และอาจพัฒนาเป็นพฤติกรรมย้ำคิดย้ำทำ (Obsessive compulsive) หรือหวาดระแวง (Paranoid) ได้

ขั้นที่ 3 *Play Age : Sense of Initiative Versus Guilt อายุระหว่าง 3 - 5 ปี เป็นระยะที่เด็กพัฒนาความคิดริเริ่ม (Initiative) ถ้าพัฒนาการในระยะนี้ล้มเหลว เด็กจะเกิดความรู้สึกผิด (Guilt) สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สำคัญของเด็กในระยะนี้คือ ครอบครัว*

3.1 ความคิดริเริ่ม *เป็นผลจากการพัฒนาทางบุคลิกภาพในขั้นนี้ได้สำเร็จระยะนี้ เด็กจะมีความกระตือรือร้น ต้องการมีความรับผิดชอบ อยากมีของเป็นของตนเอง เช่น ตุ๊กตา ของเล่น สัตว์เลี้ยง สนใจในงานกิจกรรมของผู้ใหญ่ มีการลอกเลียนแบบ (Identification) การทำงานหรือบุคลิกภาพของบุคคลที่เขาประทับใจ เลียนแบบบิดา มารดาที่เป็นเพศเดียวกับตน บิดา มารดาจะมีบทบาทสำคัญในการเป็นต้นแบบให้เด็กเลือกเลียนแบบบทบาททางเพศ ถ้าบิดา มารดาไม่สามารถแสดงบทบาททางเพศที่เหมาะสม จะทำให้เด็กไม่สามารถพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศที่เหมาะสมได้*

3.2 ความรู้สึกผิด *เป็นผลจากพัฒนาการทางบุคลิกภาพในระยะนี้ล้มเหลว เกิดจากการที่บิดา มารดาไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำในสิ่งที่เขาต้องการด้วยตนเอง หรือบิดา มารดาใช้วิธีลงโทษเมื่อเด็กทำผิดจากความหวังของตน ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกผิด ความคิดริเริ่มและการสร้างสรรค์จะชะงักลง ไม่กล้าแสดงออก เฉื่อยชา ชอบหลบเลี่ยงไม่กล้าเข้าร่วมกลุ่ม ไม่มีความเป็นผู้นำ ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หวาดระแวง เก็บกดในเรื่องบทบาทของตนเอง บางครั้งแสดงออกในรูปของการต้านสังคม*

ขั้นที่ 4 *School age : Sense of Industry Versus Inferiority อายุระหว่าง 6 - 12 ปี เป็นระยะที่เด็กพัฒนาความอุตสาหะ หมั่นเพียร (Industry) ถ้าพัฒนาการในระยะนี้ล้มเหลวเด็กจะเกิดปมด้อย (Inferiority) สิ่งแวดล้อมที่สำคัญของเด็กในระยะนี้คือ บ้าน เพื่อนบ้าน และโรงเรียนระยะนี้เด็กรู้จักความเป็นชาย - หญิง ของตนแล้ว ขณะเดียวกันก็เรียนรู้ทักษะทางภาษา และบทบาททางสังคมเพียงพอที่จะติดต่อสื่อความหมายกับคนทั่วไปได้คล่องแคล่ว*

4.1 ความอุตสาหะหมั่นเพียร *เป็นผลจากการที่เด็กสามารถพัฒนาบุคลิกภาพในระยะนี้ได้สำเร็จ ระยะนี้เด็กจะเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ รู้จักการให้และรับ มีความคิดเป็นเหตุผลมากขึ้น มีการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้มีแรงขับในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความอุตสาหะ หมั่นเพียร เด็กจะภูมิใจมากเมื่อสามารถกระทำกิจกรรมเป้าหมายได้สำเร็จ*

4.2 ความต่ำต้อย *เป็นผลจากการพัฒนาการทางบุคลิกภาพในระยะนี้ล้มเหลว เนื่องจากเด็กไม่สามารถสนองความต้องการตามมาตรฐานตามที่บิดา มารดาตั้งไว้ซึ่งเกิดจากการให้ทำในสิ่งที่เกินความสามารถ ได้รับการซ้ำเติมเมื่อทำความผิดพลาด ความล้มเหลวที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ จะทำให้เด็กท้อแท้ ไม่มั่นใจในความสามารถของตน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้เกิดความรู้สึกต่ำต้อย*

ขั้นที่ 5 *Adolescence : Sense of Identity Versus Identity Diffusion อายุระหว่าง 12 - 17 ปี เป็นระยะของการพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ (Identity) ของตน ถ้าพัฒนาการในระยะนี้ล้มเหลวเด็กจะเกิดความสับสนในเอกลักษณ์และบทบาท (Identity Diffusion) ของตนเอง สิ่งแวดล้อมที่สำคัญของเด็กในระยะนี้คือ กลุ่มเพื่อนและบุคคลที่ยึดถือเป็นแบบอย่าง*

5.1 ความเป็นเอกลักษณ์ *เป็นผลจากการที่เด็กสามารถพัฒนาบุคลิกภาพในระยะนี้ได้สำเร็จ ระยะนี้เด็กจะมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมที่จะประเมินสิ่งต่าง ๆ รอบตัว อยากเป็นอิสระจากการควบคุมของบิดา มารดา แต่จะยอมรับความคิดเห็นและทำตามแบบอย่างเพื่อนในวัยเดียวกัน มีการตั้งกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกัน เรียนรู้บทบาท ทางเพศของตนเอง รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตาม มีการยึดมั่นในอุดมคติ รู้จักการเคารพสิทธิของผู้อื่น ทำให้เด็กสามารถวางตัวได้เหมาะสมกับบทบาทที่ถูกกำหนดโดยเพศของเขา*

5.2 ความสับสนในเอกลักษณ์และบทบาท *เป็นผลจากพัฒนาการทางบุคลิกภาพในระยะนี้ล้มเหลว เนื่องจากเป็นช่วงที่เด็กต้องเผชิญกับการปรับตัวทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเนื่องจากเข้าสู่ระยะวัยรุ่น ต้องปรับตัวให้เข้ากับค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อ ทำให้เกิดการสับสนทางความคิด และบทบาทของตนเอง เกิดความขัดแย้งในจิตใจ หาเอกลักษณ์ของตนเองไม่ได้ ไม่มีความมั่นใจในตนเอง*

ขั้นที่ 6 *Young Adulthood : Sense of Intimacy Versus Isolation อายุระหว่าง 17 - 21 ปี เป็นระยะพัฒนาความใกล้ชิดกับบุคคลอื่น (Intimacy) ถ้าพัฒนาการในระยะนี้ล้มเหลวจะเกิดภาวะเหงา โดดเดี่ยว (Isolation) สิ่งแวดล้อมที่สำคัญในระยะนี้คือ เพื่อนสนิท และคู่รัก*

6.1 ความใกล้ชิด *เป็นผลจากความสำเร็จของพัฒนาการบุคลิกภาพในระยะนี้ ซึ่งในระยะนี้บุคคลค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองแล้ว พร้อมที่จะสร้างสัมพันธภาพกับเพศตรงข้าม มีความไว้วางซึ่งกันและกัน รู้จักการสร้างความคุ้นเคยและปรับตัวเข้าหากัน รู้จักการควบคุมตนเอง มีความสุขุมรอบคอบ รู้จักการเข้าสังคมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีอิสระทางความคิดและการกระทำ*

6.2 ความเหงา โดดเดี่ยว *เป็นผลจากความล้มเหลวของพัฒนาการทางบุคลิกภาพในระยะนี้ บุคคลที่ประสบภาวะเช่นนี้จะกลัวความสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง จึงทำตัวห่างจากสังคม หลีกเลี่ยงการใกล้ชิดสนิทสนม หมกมุ่นอยู่กับตนเอง การติดต่อกับคนอื่นมักเป็นไปแบบผิวเผิน สนใจความต้องการของตนเองมากกว่า ความต้องการของคนอื่น ไม่สามารถมอบและรับความรักที่แท้จริงได้ มีบุคลิกภาพที่เป็นปัญหา มีพฤติกรรมที่สับสนไม่มีจุดหมาย เกิดภาวะ โดดเดี่ยว อ้างว้าง*

ขั้นที่ *7 Middle Adulthood : Sense of Generativity Versus Self - absorption (Stagnation) อายุระหว่าง 22 – 40 ปีเป็นระยะของการพัฒนาความต้องการส่งเสริมเลี้ยงดูผู้อื่น (Generativity) ถ้าล้มเหลวจะเกิดการหมกมุ่นอยู่กับตนเอง Self - Absorption or Stagnation สิ่งแวดล้อมที่สำคัญของระยะนี้คือ หน้าที่และความรับผิดชอบในครอบครัว*

7.1 ความต้องการส่งเสริมเลี้ยงดูผู้อื่น *ระยะนี้บุคคลจะสร้างหลักฐานและความมั่นคง มีความพยายามในการสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความภาคภูมิใจในบุตรหลาน อบรมสั่งสอนคนรุ่นใหม่ให้ดำเนินรอยตามสิ่งที่ดีงาม ผลิตและคิดค้นสิ่งที่เป็นประโยชน์สำหรับคนรุ่นต่อไป*

7.2 การหมกมุ่นกับตนเอง *เกิดขึ้นเนื่องจากประสบกับความล้มเหลวกับการพัฒนาบุคลิกภาพในระยะนี้ บุคคลจะคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองเป็นใหญ่ ไม่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ไม่สามารถให้ความรักและการคุ้มครองแก่บุคคลอื่นได้คำนึงถึงแต่ความต้องการของตนฝ่ายเดียว หลงตนเอง ไม่สร้างหลักฐานเพื่อความมั่นคง*

ขั้นที่ 8 *Maturity : Sense of Integrity Versus Despair อายุระหว่าง 41 - 60 ปี เป็นระยะสุดท้ายของชีวิต บุคคลจะมองสิ่งที่ผ่านมาอย่างมีความสุข (Integrity) ถ้าพัฒนาการในระยะนี้ล้มเหลวจะรู้สึกสิ้นหวัง (Despair) สิ่งแวดล้อมในระยะนี้คือ บุคคลในวัยและสถานภาพเดียวกัน*

8.1 การมองชีวิตที่ผ่านมาอย่างมีความสุข *เมื่อมีการพัฒนาบุคลิกภาพในขั้นนี้ได้สำเร็จ บุคคลจะมีความมั่นคงในชีวิตจิตใจ หรือมีบูรณภาพในตน มีความเชื่อในคุณค่าของตนเอง ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต สามารถรักษาความสมดุลของความต้องการของตนเองกับความเป็นจริงได้ยอมรับในวงจรและแบบแผนของชีวิต ไม่กลัวถ้าต้องตายจากโลกนี้เนื่องจากตนเองได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์แล้ว*

8.2 ความสิ้นหวัง *เกิดเนื่องจากความล้มเหลวของการพัฒนาบุคลิกภาพในระยะนี้บุคคลจะหมดหวัง ทอดอาลัย โทษสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้ชีวิตล้มเหลว คิดถึงอดีตที่ผ่านมาด้วยความหดหู่ รู้สึกสายเกินไปที่จะเริ่มต้นใหม่ แสดงออกด้วยการโกรธ กลัวถูกทอดทิ้ง กลัวตาย*

จากทฤษฎีของอีริคสัน จะเห็นได้ว่าการแบ่งพัฒนาการของบุคลิกภาพในแต่ละขั้นตอนออกเป็นสองด้าน คือ ด้านความสำเร็จ และความล้มเหลว ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไป พัฒนาการทางบุคลิกภาพของบุคคลจะต้องมีความสมดุลในทั้งสองด้าน เช่น ในระยะแรก คือ Infancy เด็กจะต้องเรียนรู้ความสมดุลระหว่างความไว้วางใจ และไม่ไว้วางใจ ถ้าเด็กพัฒนาแต่ความไว้วางใจเพียงด้านเดียวเด็กก็จะมองทุกสิ่งทุกอย่างในโลกดีไปหมด ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้ได้ว่าอะไรที่อาจเป็นอันตรายต่อตัวเขาได้ แต่ถ้าเด็กพัฒนาแต่ความไม่ไว้วางใจเพียงด้านเดียว เขาก็จะมีแต่ความหวาดระแวง ทำให้การดำเนินชีวิตของเขาเป็นไปอย่างทุกข์ทรมาน เป็นต้น ดังนั้นการพัฒนาทางบุคลิกภาพของบุคคลจำเป็นที่จะต้องมีสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เหมาะสมในแต่ละขั้นตอนด้วย

นอกเหนือจากทฤษฎี Psychoanalysis ของ Sigmund Freud และทฤษฎี Psychosocial ของ Erik H. Erikson ดังกล่าวแล้ว ยังมีนักจิตวิทยาบุคลิกภาพในกลุ่มทฤษฎีคุณลักษณะ (Trait Theory) ได้กำหนดโครงสร้าง บุคลิกภาพโดยแบ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ (Five Factor) หรือที่เรียกว่า "The Big Five"

"The Big Five" เป็นระบบการแบ่งประเภทของคุณลักษณะ (Trait) ซึ่งนักจิตวิทยาบุคลิกภาพถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน คุณลักษณะ (Trait) เหล่านี้เป็นรูปแบบที่ประกอบขึ้นจาก ความคิด ความรู้สึกและการกระทำของบุคคลซึ่งทำให้คน ๆ นั้นต่างจากบุคคลอื่น ๆ มีลักษณะค่อนข้างคงที่ตลอดชีวิตของบุคคล และมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่แสดงออก

The Big Five Personality ของ Reymond Cattell Cattell ได้จัดกลุ่มคุณลักษณะ (Trait) ของคนเราได้เป็นบุคลิกภาพ 5 ลักษณะ ดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบเปิดเผย (Extraversion) *เป็นลักษณะกว้างๆของคนที่ชอบพูดมาก ทรงพลัง และ ก้าวร้าว บุคคลที่มีอุปนิสัยแบบนี้มักจะมีอะไรตื่นเต้นตลอดเวลา (Excitability) ชอบเข้าสังคม (Sociability) ชอบพูดและพูดได้ทุกเรื่อง (Talkativeness) ชอบเปิดเกมรุก (Assertiveness) และชอบแสดงออกทางอารมณ์ (Emotional Expressiveness)*

2. บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว (Neuroticism) *บุคคลที่มีอุปนิสัยแบบนี้จะเป็นผู้ที่มีอารมณ์ไม่มั่นคง (Emotional Instability) มีความกังวลอยู่เสมอ (Anxiety) มีอารมณ์ขุ่นมัวหงุดหงิดอยู่เสมอ (Moodiness) ฉุนเฉียวง่าย (Irritability) และซึมเศร้า (Sadness)*

3. บุคลิกภาพแบบประนีประนอม (Agreeableness) *ลักษณะบุคลิกภาพแบบนี้จะเป็นคนที่มีความไว้เนื้อเชื่อใจ (Trust) มีหลักปฏิบัติที่เห็นแก่ผู้อื่นอยู่เสมอ (Altruism) มีความกรุณา (Kindness) มีความเมตตา (Affection) มีพฤติกรรมชอบสังคมและช่วยเหลือผู้อื่น (Prosocial Behaviors)*

4. บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก (Conscientiousness) *ลักษณะพื้นฐานของบุคคลในกลุ่มนี้คือเป็นผู้ที่มีระดับการคิดตรึกตรองสูง (Thoughtfulness) เป็นคนที่มีลักษณะเจ้ากี้เจ้าการ รอบคอบ และเจ้าแผนการ มีการควบคุมสิ่งกระตุ้นดี (Good Impulse Control) และมีพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมายเป็นสำคัญ (Goal-Directed Behaviors) บุคคลที่มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีนี้มักจะจัดการและเตรียมจิตใจในรายละเอียดต่าง ๆ มาเป็นอย่างดี*

5. บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ (Openness to Experience) *เป็นลักษณะของคนที่ให้ความสนใจต่อโลกกว้าง เข้าใจอะไรได้ง่าย ๆ เป็นคนมีจินตนาการ สามารถมองทะลุในสิ่งที่สนใจ (Imagination and Insight) และมีความสนใจหลากหลาย (Broad Range of Interests) ทฤษฎีคุณลักษณะ (Trait Theory) สามารถนำมาใช้ และทำความเข้าใจได้ง่าย โดยเฉพาะช่วยให้เข้าใจ บุคลิกลักษณะของบุคคล รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์และความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและโลก ทั้งนี้คุณลักษณะต่าง ๆ สามารถมองเห็นและวัดได้ ที่สำคัญคือ มีลักษณะคงที่ในแต่ละบุคคล เช่น เป็นคนที่มีจิตใจเมตตา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น แม้ผ่านไป 20 ปี ก็ยังคงเป็นบุคคลเช่นนั้นอยู่ นอกจากนี้คุณลักษณะดังกล่าวยังคงที่แม้วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น คนไทยกับคนจีนที่มีจิตใจเมตตาก็จะมีพฤติกรรมในแนวทางที่สอดคล้องกัน ดังนั้นการทำความเข้าใจคุณลักษณะของบุคคล หรือตัวเราเอง จึงทำให้เราสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนกำหนดคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้คน ๆ หนึ่งเรียนได้ดี มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี หรือประสบความสำเร็จในหน้าที่การ งานของตนได้อีกด้วย (เฉลิมเกียรติ ผิวนวล 2544)*

แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจิต - เพศ ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ข้างต้นได้ชี้ให้เห็นว่า คุณค่าของจิตใต้สำนึกของเพศที่มีผลกระทบต่อข้าพเจ้าอันนิยามถึงการเป็นเพศที่สามนั้น ตัวจิตใต้สำนึกที่ก่อให้เกิดเป็นความรู้สึก การรู้ตัวตนของตนเองมาโดยตลอดว่าข้าพเจ้าเองนั้นมีความรักใครชอบในเพศเดียวกัน มีสติสัมปชัญญะ รู้ภายในจิตใจในการแสดงออกทางพฤติกรรมทางเพศที่มีความเป็นผู้หญิงในช่วงเวลาของชีวิตที่ผ่านมา โดยนัยนี้รวมไปถึง “ความพึงพอใจ” ในเรื่องเพศการชอบที่กระทำต่อเพศเดียวกัน ชอบที่จะจับต้องหรือแอบมองอวัยวะเพศผู้ชาย รวมไปถึงการเลียนแบบ

พฤติกรรมจากเพศหญิงซึ่งแสดงออกให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ทางเพศของเพศที่สาม ทว่าอาจไม่ใช่เรื่องภาพลักษณ์ที่ดีต่อครอบครัวที่มองมายังตัวข้าพเจ้า แต่ทว่าสิ่งที่สำคัญในทัศนะของข้าพเจ้าคือ กระบวนการคิด ระบบความคิดภายในจิตใจหรือความสำนึกแห่งจิตที่ จะส่งผลให้คนคนหนึ่งมีคุณค่า ดังนั้นบางครั้งการปรับทัศนคติทางความคิดย่อมทำให้ข้าพเจ้ามีความสุขมากในการแสดงออกทางเพศของข้าพเจ้า การแสดงออกตัวตนของตนเองที่เก็บกดไว้ภายในจิตใจ จิตใต้สำนึกที่ผ่านมา การสำรวจพิจารณาทฤษฎีที่กล่าวมานั้นทำให้ข้าพเจ้าเชื่อมั่นในตนเองถึงความกล้าที่จะแสดงออกทางตัวตนของตนเอง ต่อสายตาการของมองคนรอบข้างที่เราคุ้นเคย โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นเพื่อน บุคคลที่มอบความรักมอบการช่วยเหลือให้ คนรอบข้างเหล่านี้ล้วนเปลี่ยนแปลงชีวิตของข้าพเจ้าเองให้กลายเป็นคนที่กล้าแสดงออกทางเพศ ตัวตนภายใต้จิตใต้สำนึกของความเป็นเพศที่สามขึ้นได้ ถ้าเราต้องการสร้างตัวตนที่แน่นอนเด่นชัด จึงต้องเริ่มจากการให้คุณค่ากับตัวเองด้วยการเสริมสร้างพลังบวก ใช้กระบวนการทางปัญญา การมีสติ มีเหตุผล ยอมรับความเป็นจริงของชีวิต เผชิญหน้าหรือพร้อมตั้งรับกับปัญหาและรู้จักแก้ไขปัญหาด้วยการพิจารณาถึงในเหตุปัจจัยหรือสาเหตุแห่งความกลัว ความไม่กล้าในการเปิดเผยตัวตนของตนเอง โดยอาศัยใช้สติและจิตใต้สำนึกเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ

อิทธิพลที่ได้รับศิลปะยุคเรียลลิสม์ (Realism)

ศิลปินกลุ่มเรียลลิสม์มีความเชื่อว่าความจริงทั้งหลายคือความเป็นอยู่จริง ๆ ของชีวิตมนุษย์ ดังนั้น ศิลปินกลุ่มนี้จึงเขียนภาพที่เป็นประสบการณ์ตรงของชีวิต เช่น ความยากจน การปฏิวัติ ความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยการเน้นรายละเอียดเหมือนจริงมากที่สุด

> *ศิลปะเรียลลิสม์ (Realism) หรือ ศิลปะสัจนิยม โดยทั่วไปหมายถึง การสร้างงานที่เหมือนจริง ดังที่ปรากฏอยู่ในธรรมชาติ รวมถึงการสร้างสรรค์ภาพผลงานในเชิงวิพากษ์วิจารณ์สังคม (socially critical images) ภาพเกี่ยวกับชีวิตของคนเมืองและชนบท พวกชาวไร่ชาวนาในช่วงยุคสมัย ปฏิเสธ เนื้อหาเรื่องราวในแบบคลาสสิคและเชิงเปรียบเทียบที่แฝงความหมาย ขณะที่ทางสุนทรียศาสตร์ หมายถึง คตินิยมทางศิลปะที่ยึดถือหลักการสร้างงานให้เหมือนจริงและเป็นจริงดังที่สายตาเห็นอยู่ บางครั้งมีความหมายใกล้เคียงกับคำธรรมชาตินิยม แต่ทว่าจะแตกต่างกันบ้างตรงที่ธรรมชาตินิยมเน้นไปที่ธรรมชาติทั่วไป สัจนิยมเน้นชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ โดยเห็นว่าในความจริงนั้นมีความงามอย่างสมบูรณ์อยู่แล้ว ซึ่งมีความหมายตรงข้ามกับศิลปะอุดมคติ*
>
> *ศิลปะเรียลลิสม์เกิดขึ้นประมาณกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 (ค.ศ. 1850-1880) มีจุดเริ่มต้นในประเทศฝรั่งเศส โดยกลุ่มศิลปินที่ไม่เห็นด้วยกับการทำงานของกลุ่ม นีโอ-คลาสสิค (คลาสสิคใหม่ คือความเคลื่อนไหวทางศิลปะซึ่งมีสุนทรียภาพแบบกรีก*

และโรมัน) และ กลุ่มโรแมนติก (จินตนิยม) ที่ยึดถือประเพณีหรือตัวตนเป็นหลัก หรือแสดงความคิดฝันเอาตามใจตนเอง ศิลปินเรียลลิสม์เห็นว่าศิลปะทั้งสองไม่ได้แสดงความกลมกลืนของชีวิต ยังคงลักษณะความเป็นอุดมคติอยู่ หาใช่ความจริงไม่

ด้วยความเห็นในประเด็นที่ว่า ศิลปะควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจริงตามธรรมชาติ ปฏิเสธเรื่องราว เกี่ยวกับความกล้าหาญ ความรุนแรงแบบโรแมนติก ทว่าย้อนกลับมาให้ความสนใจกับการแสดงออกในรูปแบบง่าย ๆ ใน ชีวิตประจำวัน การใส่อารมณ์ตนเองถูกสลัดทิ้งออกไป เป็นลักษณะของการยึดวัตถุและการรู้จักสังเกตธรรมชาติ สร้างงานตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งศิลปินเชื่อว่าความงามมีอยู่ในทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะในพระราชวังหรือที่ตามชนบท อีกทั้งยังเชื่อกันว่าศิลปะนั้นสอนกันไม่ได้ เป็นเรื่องเฉพาะตัวที่แต่ละคนมีความสามารถต่างกัน ศิลปะคือการเลียนแบบตามตาเห็น ศิลปินควรบันทึกเหตุการณ์ที่เป็นความจริงในยุคสมัยของตนเอาไว้ ไม่ใช่สร้างงานแบบโบราณนิยม รวมถึงยังเป็นการปฏิเสธแนวคลาสสิคและโรแมนติกอย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้ ศิลปะเรียลลิสม์ในเวลาต่อมาได้ให้แนวทางกับศิลปะอิมเพรสชั่นนิสม์ กล่าวคือ ศิลปินเริ่มเรียนรู้แสงสีประกอบในวัตถุ รู้จักสังเกตแสงสีตามบรรยากาศต่าง ๆ จากภาพที่เกิดจากความจริง ซึ่งศิลปินสำคัญในกลุ่มนี้ ได้แก่ โดเมียร์ (Daumier) ที่ชื่นชอบวาดรูปชีวิตจริงของความยากจน คูร์เบต์ (Courbet) ชอบวาดรูปชีวิตประจำวันและประชดสังคม มาเนต์ (Manet) ชอบวาดรูปชีวิตในสังคมเช่นการประกอบอาชีพ เป็นต้น ผลพวงจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมได้สร้างปัญหาแก่สังคมและเศรษฐกิจมากมาย มีคนจน ชนชั้นกรรมาชีพเพิ่มขึ้น ศิลปินเรียลลิสม์ต้องการนำเสนอปัญหาโดยนัยนี้ผ่านผลงานศิลปะ เพื่อนำความจริงมาตีแผ่ให้เพื่อนมนุษย์ได้รับรู้ และมักปฏิเสธเรื่องราวเกี่ยวกับคนชั้นสูงหรือคนรวย แต่ทว่าเลือกสะท้อนภาพความยากลำบากของชนชั้นล่าง ที่แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในสังคมตามพันธกิจซึ่งพวกเขาเห็นว่าภาระหน้าที่ของศิลปินคือการถ่ายทอดเรื่องราวที่สอดคล้องกับสภาพสังคม และสอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่แบบร่วมสมัย (Sonkpracha, 2021)

ศิลปะเรียลลิสม์จึงเป็นแนวคิดในการถ่ายทอดมุมมองการนำเสนอภาพความจริงจากสิ่งที่เห็น และนำเสนอความเป็นจริงในธรรมชาติ ความรู้สึกนึกคิดภายในจิตใจและจิตใต้สำนึก จึงเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เกี่ยวกับ ลักษณะของตัวตนของตนเองที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน เพื่อถ่ายทอดถึงมุมมองของข้าพเจ้าที่ได้เป็นและรู้สึกถึงบางสิ่งที่แอบแฝงซ่อนอยู่ภายในจิตใต้สำนึก และได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม ทำให้ได้เข้าใจถึงแนวคิดทางศิลปะของการนำเสนอภาพตามความเป็นจริง โดยลัทธิศิลปะเรียลลิสม์เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงทั้งเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอ

อิทธิพลด้านรูปแบบทางศิลปกรรมและจากศิลปิน

รูปแบบศิลปกรรมของศิลปินหลายท่านดังต่อไปนี้ ล้วนเป็นแรงบันดาลใจในบริบทต่าง ๆ ให้ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานรวมถึงให้หลักคิดและแนวทางในด้านรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานซึ่งเป็นกายภาพของผลงานหรือวัตถุทางศิลปะนั่นเอง ในอีกนัยหนึ่งด้วยเพราะการสร้างสัมฤทธิผลด้านเทคนิควิธีการอันเป็นกลวิธีสำคัญของการแสดงออกในแบบเฉพาะตนทั้งในด้านรูปทรง บรรยากาศ พื้นผิว สี อันเป็นนัยแห่งงานศิลปะภาพพิมพ์ ที่ก่อรูปสาระของผลงานด้วยภาษาของศิลปะหรือทัศนธาตุ ในอีกนัยหนึ่งคือเป็นองค์ประกอบของผลงานศิลปะ ที่ศิลปินผู้ที่ได้รับยกย่องในแต่ละยุคสมัยนั้นเลือกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ผลงานมาแล้ว และโดยนัยที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นส่วนหนึ่งของอิทธิพลเชิงข้อมูลที่สำคัญต่อการกระตุ้นเร้า ให้ข้าพเจ้าเกิดแรงบันดาลใจหรือจุดประกายให้เกิดจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์

รูปแบบผลงานศิลปกรรมของศิลปินที่ข้าพเจ้าได้ศึกษานั้น มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ทั้งทางด้านเนื้อหาและลักษณะกระบวนการที่ให้ผลต่อเรื่องราว ที่ต้องการนำเสนออารมณ์ความรู้สึกหรือได้ถ่ายทอดออกมาจากการสร้างสรรค์ผลงาน ตัวอย่างแนวทางเชิงกรณีศึกษา “ผลงานศิลปกรรมและจากศิลปิน” ที่ข้าพเจ้าเลือกศึกษา มีทั้งข้อมูลด้านแสง และการจัดวางองค์ประกอบรวมทั้งยังได้รับความอนุเคราะห์จากเจ้าของผลงานที่ได้ให้ข้อมูลคำวิจารณ์เพื่อการพัฒนาในผลงานของข้าพเจ้าเองต่อไปด้วยและโดยนัยของประเด็นดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ประเด็นเชิงอิทธิพลที่ได้รับทั้งด้านรูปแบบทางศิลปกรรมและจากศิลปินที่จะลำดับกล่าวต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ฉาง ถอง เซิง มิเกล (CHEW Thong Seng Miguel)

มิเกลเป็นอาจารย์และหัวหน้าภาคการสอนวิชาด้านศิลปะ ประจำนันยางอะคาเดมี่ออฟไฟน์อาร์ท ประเทศสิงคโปร์ (Nanyang Academy of Fine Arts) มิเกลเป็นอาจารย์ที่เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะภาพพิมพ์ และยังมีผลงานที่เป็นเอกลักษณ์ ผลงานของมิเกลให้ความสำคัญกับการเน้นรายละเอียดไปที่ความเรียบร้อยของผลงานความสมบูรณ์ทางด้านเทคนิคที่มีผลต่อเนื้อหาที่กำหนดไว้ มิเกลใช้ประสบการณ์และการสังเกตจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวนำมาเป็นต้นแนวคิดในการสร้างผลงาน ผลงานบางชุดมีขนาดที่ใหญ่และแข็งแรงเป็นมาตรฐานที่ศิลปินใช้ในงานทุกชุด ประเด็นบริบททางสังคมของศิลปินก็มีส่วนสำคัญในการที่จะเล่าเรื่องราวและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นผลงานชุดนี้มีเทคนิคกระบวนการความคิดเดียวกัน ที่มีความสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยเลือกศึกษา คือ ลักษณะบริบทของแสง สี และวิธีการนำเสนอตั้งแต่ที่มาแนวความคิดและวิธีการทำงานสอดคล้องสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลงานของข้าพเจ้าได้

ผลงานชุด "เงานางงาม" ศิลปินให้ความหมายว่า ความเป็นเพศไม่ชัดเจนถูกเก็บซ่อน ปิดบัง หรือการประมาณตีความไปในทิศทางต่าง ๆ ด้านต่าง ๆ สื่อให้เห็นว่าความเท่าเทียมกันของเพศและ ความงามนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศสภาพ หรือเพศกำเนิด แต่ความงามและความมหัศจรรย์ของกายภาพ มนุษย์และการกระทำต่าง ๆ เคารพสิทธิและความคิดซึ่งกันและกันล้วนทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้ (ธีรวัฒร์ มิควาพ, 2563)

กล่าวคือสิ่งที่ส่งผลหรือเป็นอิทธิพลต่อข้าพเจ้าในการสร้างสรรค์ คือ ด้านรูปแบบและส่วนหนึ่งแนวความคิดที่สอดคล้องกับการแสดงออกทางเพศในประเด็นที่ข้าพเจ้าเลือกศึกษาคือลักษณะบริบทของการใช้แสง และวิธีการนำเสนอตั้งแต่ที่มาของแนวความคิดและวิธีการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกันและสามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลงานของข้าพเจ้าอันได้แก่ ผลงานชุด "เงานางงาม" ที่ศิลปินให้ความหมายว่า ความเป็นเพศไม่ชัดเจนถูกเก็บซ่อนปิดบัง หรือการตีความไปในทิศทางต่าง ๆ ด้านต่าง ๆ ที่สื่อนัยยะให้เห็นว่าความเท่าเทียมกันของเพศและความงามนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศสภาพ หรือเพศกำเนิด แต่ทว่าความงามและความมหัศจรรย์ของกายภาพมนุษย์ รวมถึงการกระทำต่าง ๆ เช่นการเคารพสิทธิและความคิดซึ่งกันและกันล้วนทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้ ผลงานชุดนี้มีที่มาจากการนำรูปร่างสรีระของผู้ชายที่มีความคล้ายเพศหญิงมาถ่ายภาพและให้เห็นเพียงแค่เป็นเสมือนรูปทรงของเงา ผ่านแสงสีต่าง ๆ ให้ผู้ชมเกิดการตีความและคาดเดาไปได้ในหลาย ๆ ด้าน โดยรูปลักษณ์ของภาพที่สื่อออกมาเชิงต้นแบบนี้จะเป็นเพศชาย คือเขาเลือกใช้วิธีการวาดเส้นเพิ่มเติมเพื่อให้แบบร่างและเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์เป็นเทคนิคภาพพิมพ์ตะแกรงไหม ลงบนผ้าใบสีและอาศัยใช้กลวิธีผ่านแสงไฟที่ส่องจากข้างหลังภาพก่อให้เกิดบริบทของแสงตรงตามที่ศิลปินต้องการ ผลงานจึงมีความสมบูรณ์และสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกถึงสภาวะนามธรรมของจิตใจ

ภาพที่ 2 ภาพผลงานของฉาง ถอง เซิง มิเกล , ชื่อภาพ เงานางงาม (2018), 83 x 60 ซม.,สื่อผสม เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2566, เข้าถึงได้จาก https://www.nafa.edu.sg/admissions/why-nafa/teaching-staff/profile/miguel-chew-thong-seng

ภาพที่ 3 ภาพผลงานของฉาง ถอง เซิง มิเกล , ชื่อภาพ เงานางงาม (2018),120 x 183 ซม.,สื่อผสม เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2566, เข้าถึงได้จาก https://www.nafa.edu.sg/admissions/why-nafa/teaching-staff/profile/miguel-chew-thong-seng

มาร์กาเร็ต โบว์แลนด์ (Margaret Bowland) *เกิดที่เมืองเบอร์ลิงตัน รัฐนอร์ทแคโรไลนา เขาเรียนที่มหาวิทยาลัยนอร์ธแคโรไลนา แชเปิลฮิลล์ก่อนที่จะย้ายไปบรูคลิน นิวยอร์ก ซึ่งเธออาศัยและทำงานมานานกว่า 20 ปี โบว์แลนด์เป็นสมาชิกคณะผู้ช่วยที่ New York Academy of Art ผลงานที่เขาได้สร้างสรรค์สะกดทุกสายตาและเต็มไปด้วยอารมณ์ของโบว์แลนด์ ทำให้ผู้ชมได้เผชิญหน้ากันกับวัฒนธรรมที่ขัดแย้งกัน ในขณะเดียวกันก็แสดงถึงออกความเป็นจิตวิญญาณของมนุษย์ กับธรรมชาติที่คาดเดาไม่ได้ของชีวิต ผลงานของโบว์แลนด์ถ่ายทอดประเด็นที่เป็นสากลผ่านข้อมูลเชิงลึกที่จำเพาะเจาะจงเป็นพิเศษ ผลงานของโบว์แลนด์ กำหนดขอบเขตที่ละเอียดอ่อนระหว่างความแข็งแกร่งและความเปราะบาง ความแน่นอนและความสงสัย ความศรัทธาและความไม่เชื่อ ภาพที่ละเอียดและลึกซึ้งของโบว์แลนด์ ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังทางสังคมของเราในประเด็นเรื่องเพศ เชื้อชาติ และความงาม*

จากความสง่างาม มาร์กาเร็ต โบว์แลนด์ ผู้ซึ่งท้าทายแนวคิดเรื่องความงาม เชื้อชาติ และเพศในภาพวาดและสีพาสเทลที่เป็นรูปเป็นร่างของบุคคลที่นำมาเป็นต้นแบบและศิลปินได้กล่าวไว้ว่า "งานของฉันเกี่ยวกับความงาม ความสวยหมายถึงอะไร และแนวคิดนี้มีนัยสำคัญอย่างไรในศตวรรษที่ 21 ในโลกแห่งศิลปะ" ผลงานของโบว์แลนด์มุ่งเน้นไปที่ผู้คนที่เคยถูกละเลยในอดีต โดยมองว่าความงามเป็นคุณลักษณะที่ทั้งช่วยเหลือและทำร้ายผู้ที่ถือว่าครอบครองมัน ในบรรดาพี่เลี้ยงเด็กที่ปรากฏตัวในผลงานเพลงอันเขียวชอุ่มของเธอ ได้แก่ เด็กสาวผิวดำและผู้หญิงที่แคระแกร็น โบว์แลนด์เข้าถึงอาสาสมัครแต่ละคนด้วยความอ่อนโยนและพินิจพิเคราะห์ บางครั้งวาดภาพพวกเขาในหน้ากากของบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ทางศิลปะ หรือด้วยเสื้อผ้าที่สะท้อนถึงแบบแผนและความคาดหวังที่สังคมกำหนด (Margaret, 2023)

กล่าวคือสิ่งที่ส่งผลหรือเป็นอิทธิพลต่อข้าพเจ้าในการสร้างสรรค์ คือ ด้านรูปแบบและส่วนหนึ่งแนวความคิดที่สอดคล้องกับการแสดงออกทางเพศในประเด็นที่ข้าพเจ้าเลือกศึกษาคือลักษณะบริบทของการตกแต่ง พอกหน้า การใช้สีขาว ที่มีการวาดบนในหน้าหรือบนผิวหนังเป็นการอุปมาอุปไมยโดยเจตนาเพื่อต้องการปกปิด หรือเปิดเผยอัตลักษณ์ตนเอง ของบุคคลนั้นที่ต้องเผชิญความรู้สึกจากภายในจิตใจเพื่อสะท้อนถึงสิ่งที่ผ่านมาในช่วงชีวิตความเป็นเด็กของข้าพเจ้า ซึ่งพยายามปกปิดความเป็นเพศสภาพที่เป็นเพศที่สาม โดยการแต่งหน้า ทาแป้ง หรือแม้การแต่งกาย ผลงานของศิลปินที่ใช้การวาดบนผิวหนังนี้ อาจจะตระหนักได้ว่าพวกเขาไม่ได้ถูกการเป็นที่ยอมรับหรือการเป็นที่รักอย่างแท้จริง หรือผู้ที่ได้รับความรักที่ไม่มีเงื่อนไขจากพ่อแม่ หรือเพื่อนรอบข้างในสังคม แต่ทว่าทุกคนจะต้องเผชิญหน้ากับความจริงจากข้อนี้ ดังนั้นรูแบบที่เกี่ยวข้องกับผลงานของข้าพเจ้า มองว่าเนื้อหาที่เป็นการดิ้นรนเพื่อแสดง "ตัวตน" ผ่านการแต่งหน้า เครื่องแต่งกาย ทั้งการแสดงออกทางดวงตาจึงเป็นเอกลักษณ์ที่ตรงต่อบริบททางเนื้อหาตามที่ศิลปินได้สื่อออกมาผ่านผลงานศิลปะ

ภาพที่ 4 ภาพผลงานของมาร์กาเร็ต โบว์แลนด์ , ชื่อภาพ ANOTHER THORNY CROWN: J TAKES CHARGE, (2012), 172 x 142 ซม.,สีน้ำมันบนผ้าใบ
เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2565, เข้าถึงได้จาก https://www.nafa.edu.sg/admissions/why-nafa/teaching-staff/profile/miguel-chew-thong-seng

ภาพที่ 5 ภาพผลงานของมาร์กาเร็ต โบว์แลนด์ , ชื่อภาพ When You Wish Upon A Star, (2011), 173.4 x 127.0 ซม.,สีน้ำมันบนผ้าใบ
เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2565, เข้าถึงได้จาก https://www.artsy.net/artist/margaret-bowland/auction-results

ไมเคิล เชาวนาศัย *เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2507 ในฟิลาเดลเฟีย ประเทศสหรัฐอเมริกา จบการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทำงานธนาคารอยู่ระยะหนึ่งก่อนจะไปเรียนด้านศิลปะ โดยจบศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต จากสถาบันศิลปะแห่งซานฟรานซิสโกและศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต จากสถาบันศิลปะแห่งชิคาโก ไมเคิลเป็นผู้ร่วมก่อตั้งโปรเจ็กต์ 304 ซึ่งเป็นพื้นที่อิสระด้านศิลปะที่เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มศิลปินและผู้จัดตั้งหอศิลป์อิสระ ที่เปิดแสดงงานศิลปะในแนวทดลองอันแปลกใหม่ล้ำสมัยทั้งรูปแบบและแนวคิดในช่วงปี พ.ศ. 2539 รวมถึงเคลื่อนไหวทำกิจกรรมทางศิลปะอย่างหลากหลายทั้งในและนอกประเทศในฐานะศิลปิน ไมเคิลมักใช้ตัวเองเป็นสื่อถ่ายทอดความคิดในการทำงานศิลปะ ผลงานของเขาเป็นการสำรวจบริบททางสังคม วัฒนธรรม การเมือง ไปจนถึงความเชื่อ ความศรัทธา บทบาทและการแสดงออกทางเพศ ผ่านการใช้ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย รวมถึงการใช้ร่างกายในการทำงาน ผลงานช่วงแรกของเขามีความโดดเด่นที่ความดิบสด แรง จะแจ้ง จัดจ้าน เปี่ยมไปด้วยสีสัน โดยใช้ร่างกายตัวเองเป็นวัตถุทางศิลปะ อาทิภาพถ่ายตัวเขาเองขณะประนมมือและอนุญาตให้ผู้ชมขีดเขียนอะไรก็ได้ลงไปบนภาพ ไปจนถึงเรื่องราวทางเพศที่ชัดแจ้งตรงไปตรงมาอย่างภาพถ่ายตัวเขาเองที่เปลือยท่อนบน ใบหน้าที่เปรอะเปื้อนไปด้วยของเหลวเหมือนคราบน้ำกาม (ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์, 2562)*

กล่าวคือสิ่งที่ส่งผลหรือเป็นอิทธิพลที่ข้าพเจ้าได้รับในการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ คือ ด้านรูปแบบและแนวความคิดที่มีความสอดคล้องกับผลงานของไมเคิลที่มีการลดความแรงและความจัดจ้าน และรวมไปถึงการสอดแทรกความละเมียดละไม ความละเอียดอ่อน ความซับซ้อน และมุ่งเน้นประเด็นสาระแห่งการสำรวจสภาวะของเพศหญิงในสังคมร่วมสมัยมากขึ้น ด้วยการแต่งหน้าทำผมและแต่งกายเป็นหญิงสาวที่สวยสง่าดูมีราศี แต่การแต่งตัวเป็นผู้หญิงของไมเคิลก็แตกต่างไปจากการแต่งหญิงของเกย์หรือสาวประเภทสองทั่ว ๆ ไป ไมเคิลไม่ได้แต่งหญิงเพราะแรงขับทางเพศหรือเพราะความอยากเป็นผู้หญิง แต่เป็นการสร้างภาพลักษณ์ของอิสตรีที่สวยงามจนดูล้นเกินของเขานั้นเป็นเหมือนการสำรวจอัตลักษณ์ทางเพศและการเสียดสีเชิงวิพากษ์วิจารณ์ถึงการตั้งคำถามต่อคุณค่าของความเป็นผู้หญิงที่สังคมนิยามเอาไว้ ซึ่งไมเคิลเองก็ได้ออกตัวว่าเขาไม่ใช่นักเรียกร้องสิทธิสตรีหรือสิทธิชาวเกย์แต่อย่างใด หากแต่งานของเขาพูดถึงความเป็นมนุษย์เสียมากกว่า

ภาพที่ 6 ภาพผลงานของไมเคิล เชาวนาศัย Portraits of a man Habits 2 [ภาพถ่าย] , 125 x 40 ซม. ,2543

เข้าถึงเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2566 เข้าถึงได้จากhttps://www.artbangkok.com/?p=47355

ภาพที่ 7 ภาพผลงานของไมเคิล เชาวนาศัย “ผู้หญิงในอุดมคติ”

Never Ending Story [ภาพถ่าย] , 101.6 x 125.4 ซม. ,2548

เข้าถึงเมื่อ1พฤศจิกายน 2566 เข้าถึงได้จาก https://www.gqthailand.com/style/article/master-of-disguise-gq

เสริมคุณ คุณาวงศ์ เกิดเมื่อ วันที่ 5 กรกฎาคม 2503 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มต้นชีวิตการทำงานด้วยการเป็นช่างภาพอิสระ ทั้งภาพนิ่งและภาพยนตร์ ซึ่งจากจุดนี้เองทำให้นำไปสู่การก่อตั้งบริษัทแห่งแรก ในปี 2529 ภายใต้ชื่อว่า “บริษัท ดิ อายส์ จำกัด” (THE EYES) บริษัทผู้ให้บริการผลิตสื่อประเภทสื่อมัลติมิเดีย และมัลติวิชั่น ชั้นนำของประเทศไทย

“โขน ฅน สิ่งสมมุติ” ผลงานภาพถ่ายร่วมสมัย จากแนวคิดที่ว่า ทุกคนมีบทบาทความเป็นมนุษย์ต่างกันเหมือนกับการ สวมหัวโขน และการใส่หน้ากาก นำเสนอภาพถ่าย "คน" กับ "หัวโขน"

โดยผู้ชายนุ่งโจงกระเบน ผู้หญิงนุ่งผ้าแถบและโจงกระเบนนิทรรศการชุด “โขน ฅน สิ่งสมมุติ” ยังได้สะท้อนภาพของสังคมโลกในปัจจุบันที่บทบาทและสถานภาพของผู้คนได้กลายเป็นพันธนาการ เป็นตัวกำหนดความคาดหวังของสังคม ความคาดหวังของผู้คนแวดล้อมตัวเรา รวมไปถึงความคาดหวังในตัวเราเอง หัวโขนและหน้ากากที่เราทุกคนสวมอยู่ทุกวัน ล้วนเป็นสิ่ง “สมมุติ” เป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน ไม่คงอยู่ เปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะจิต และจะต้องดับไปในที่สุดตั้งแต่เกิดจนตาย มนุษย์เกือบทุกคนบนโลกใบนี้ได้แบกรับสิ่งสมมตินี้ไว้ทุกคน ในทางตรงข้ามหากเราสามารถถอดหัวโขนและหน้ากากเหล่านี้ออกไป แล้วกลับมาสู่ความเป็นมนุษย์ ผู้ปราศจากความถือตนและอคติใด ๆ นั้นจะเป็นความสุขที่แท้จริงและยั่งยืนตลอดกาล (เสริมคุณ คุณาวงศ์, 2554)

กล่าวคือสิ่งที่ส่งผลหรือเป็นอิทธิพลที่ข้าพเจ้าได้รับในด้านการสร้างสรรค์ คือ ความน่าสนใจ ทางด้านรูปสัญญะต่าง ๆ ที่ใช้หัวโขนในการแสดงออกที่นำมาเป็นต้นแบบความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน เกิดขึ้นจากความประทับใจในความงามของตัวสัญญะที่ศิลปินนำมาถ่ายทอด ศิลปินได้มองเห็นถึงความงดงามของสิ่งเหล่านี้จึงได้เกิดจินตนาการ และนำสื่อดังกล่าวมาเป็นสัญญะแทนความหมายของการเปรียบเปรยถึงคุณค่าของความงาม ความจริง ความดี ของความเป็นมนุษย์ โดยการใช้รูปทรงของโขนใบหน้าต่าง ๆ ประกอบเข้ากับใบหน้า ผู้หญิงหรือผู้ชาย ผ่านท่วงท่าทั้งในลักษณะของการดิ้นรน นิ่งเฉย หรือแสดงถึงอารมณ์นั้น ๆ ให้ออกมาจากหัวโขน ซึ่งเป็นโครงสร้างหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อสื่อสะท้อนภาพของสังคมโลกในปัจจุบันที่บทบาทและสถานภาพของผู้คนได้กลายเป็นพันธนาการ หรือเป็นตัวกำหนดความคาดหวังของสังคม ความคาดหวังของผู้คนแวดล้อมตัวเรา รวมไปถึงความคาดหวังในตัวเราเองด้วย ผนวกกับการใช้หลักทฤษฎีองค์ประกอบที่เป็นการสร้างรูปทรงของการประสานให้เข้ากัน การใช้จังหวะลีลาท่วงท่า แสดงเนื้อหาที่ลึกซึ้งสิ่งเหล่านี้จึงกลายเป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าได้ศึกษาถึงรูปแบบ และ

แนวความคิดที่เจตนาสะท้อนถึงตัวบุคคล รวมถึงองค์ประกอบค่าน้ำหนักในผลงาน ผนวกกับเรื่องราวของวัตถุที่ศิลปินเลือกใช้เพื่อการสื่อสาระความหมายทางนามธรรมของผลงานด้วย

ภาพที่ 8 ภาพผลงานของเสริมคุณ คุณาวงศ์ In Motion [ภาพถ่าย] , 115.4 x 80.3 ซม.
เข้าถึงเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2566 เข้าถึงได้จาก http://www.portfolios.net/events/khon-man-illusion

ภาพที่ 9 ภาพผลงานของเสริมคุณ คุณาวงศ์ Man, Khon and the queen [ภาพถ่าย] , 115.4 x 80.3 cm
,เข้าถึงเมื่อ1พฤศจิกายน 2566 เข้าถึงได้จาก http://www.portfolios.net/events/khon-man-illusion

สรุปผลที่ได้จากการศึกษา

อนึ่ง จากการศึกษาวิเคราะห์ตีความข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์เชิงอิทธิพลในบริบทต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งได้เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการสร้างสัมฤทธิผลทางการวิจัยและสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์หัวข้อ “ เทริด เพศที่กลับกลาย ” อันมีที่มาของแรงบันดาลใจจากศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นของภาคใต้ที่ผนวกกับ การแสดงออกทางพฤติกรรมแห่งตัวตนในบทบาทต่าง ๆ และสังคมของบุคคลที่เป็นเพศทางเลือก รวมไปถึงสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนพื้นถิ่น ข้าพเจ้าได้นำอัตลักษณ์เชิงรูปแบบของชีวิตบริบทต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ การใช้ชีวิตและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางเพศในหลากหลายด้านมาเป็นแนวทางในการแสดงออกของตัวตนผ่านผลงานศิลปะ โดยนัยเหล่านี้เป็นประสบการณ์และความทรงจำที่ผ่านมาในชีวิตช่วงต่าง ๆ ของข้าพเจ้า ที่ได้กลับกลายมาเป็นหลักคิดให้กับชีวิตในประเด็นของวิธีการค้นหาตัวตนที่แท้จริงของตนเอง การสร้างความสุข การสร้างตัวตนที่ซ่อนลึกลึกภายในจิตใจ จากสิ่งที่มีอยู่รอบตัว ทั้งความเป็นอยู่เชิงวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น เช่นการแสดง “มโนราห์” อันเป็นช่องทางเชิงสื่อให้โน้มไปสู่ความสุขชีวิตที่ตอบสนองความต้องการแสดงออกทางเพศที่ไม่ต้องวิ่งตามหาการแสดงออกในทางอื่น ๆ อันเป็นความสุขในแบบที่ตัวข้าพเจ้าเองพึ่งพอใจที่จะสร้างขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งนัยเหล่านี้ได้กลับกลายมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานซึ่งผนวกกับอิทธิพลเชิงแรงบันดาลใจจากบริบทช่องทางต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการแสดงอารมณ์และความรู้สึกภายในหรือการแสดงบุคลิกแห่งตัวตนเชิงจิตวิญญาณโดยสื่อผ่านสัญลักษณ์ โดยนัยของอิทธิพลต่าง ๆ นี้เป็นเสมือนระบบของการสร้างสรรค์งานศิลปะในแบบปัจเจกซึ่งเชื่อมโยงกับเจตนาของแนวความคิดที่ ต้องการถ่ายทอดรูปธรรมแห่งการแสดงออกทางตัวตนในพื้นที่จินตนาการที่อาศัยใช้กระบวนการทางทัศนศิลป์ ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ และในการศึกษาวิจัยสร้างสรรค์ผลงานได้วิเคราะห์ตีความข้อมูลบริบทต่าง ๆ อันเป็นส่วนสำคัญให้ต้องศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบด้วยหรือเหมือนเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจถึงความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์ หรือแรงบันดาลใจและใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์สร้างวัตถุทางศิลปะหรือรูปแบบของผลงานที่ สร้างองค์ความรู้แก่ข้าพเจ้า อีกทั้งยังนำข้อมูลแนวงานศิลปะในยุคเรียลลิสม์ มาเป็นอิทธิพล ซึ่งเป็นแนวงานที่แสดงออกทางความจริงที่เป็นอยู่ของความเป็นมนุษย์ ประสบการณ์ชีวิตจริงที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันของข้าพเจ้า โดยนัยเหล่านี้จึงเลือกหยิบยกสาระมาเป็นประเด็นข้อมูลเพื่อสะท้อนภาพความเป็นจริงจากภายในของจิตใต้สำนึกแห่งการแสดงออกทางตัวตนของข้าพเจ้า ซึ่งให้สาระประเด็นที่สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจิต-เพศ ของซิกมันด์ ฟรอยด์ นักจิตวิทยาเชิงจิตวิเคราะห์ซึ่งเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่อธิบายถึงพัฒนาการ ความเป็นไปของแนวคิดในเรื่องระดับของจิต และได้จำแนกระดับความรู้ตัวของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงทฤษฎีจิต

สังคม (Psychosocial Theory) ของอีริคสัน (Erik H. Erikson) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของบุคคลอัน เป็นผลจากการทำงานของอีโก้ (Ego) ที่อีริคสันได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาอีโก้เป็นการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนไปตลอดชีวิตของบุคคล และเป็นการพัฒนาลักษณะทางสรีระและสังคมไปพร้อม ๆ กันด้วยและในการศึกษาอิทธิพลจากศิลปินต่าง ๆ ยังเป็นตัวอย่างเชิงแนวทางที่สัมพันธ์สอดคล้องกับเรื่องราวเนื้อหา (ความหมาย ความคิด) รูปแบบและเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมถึงกลวิธีเฉพาะตนเองในด้านองค์ประกอบศิลป์และการใช้ภาษาของศิลปะหรือทัศนธาตุต่าง ๆ ซึ่งล้วนเอื้อประโยชน์และเชื่อมโยงกับการสร้างสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์อันเป็นสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทที่ 3
ขั้นตอนการศึกษาและกระบวนการสร้างสรรค์

วิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “เทริด เพศที่กลับกลาย” ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานตามที่ข้าพเจ้าได้ศึกษาค้นคว้าไว้ เช่น ประสบการณ์ส่วนตัวที่วิเคราะห์ตีความด้วยวิจารณญาณและความรู้สึกร่วมพร้อมไปกับการศึกษารูปแบบผลงานทางด้านทัศนศิลป์ แนวงานทางศิลปะจากผลงานศิลปินกรณีศึกษามาเปรียบเทียบเป็นแบบอย่างเชิงแนวทาง และทราบที่มารวมไปถึงความหมายของสิ่งที่นำมาสร้างเป็นภาพร่างต้นแบบผลงานที่ให้ผลทางอารมณ์ความรู้สึกและการแสดงออกทางตัวตนเชิงประสบการณ์ความรู้จากประเด็นด้านต่าง ๆ ภายใต้จิตสำนึกของความเป็นเพศทางเลือกในเรื่องเพศที่สะท้อนประเด็นสาระของแนวความคิด โดยนัยนี้ใช้ระคนผสานเป็นความรู้สึกแท้จริงของตัวข้าพเจ้าในการแสดงออกทางตัวตนของสัญลักษณ์ทางเพศที่มีความหมายเชิงอุดมคติ เพื่อนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบในการสร้างภาพร่างต้นแบบและผลงานทางทัศนศิลป์ เมื่อได้ภาพร่างต้นแบบผลงานอันเป็นเสมือนภาพแทนของเจตนาแนวความคิดหรือเป็นเสมือนเครื่องมือที่จะโน้มไปสู่ขั้นตอนต่อไปคือ การสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ จำนวน 6 ชิ้นงาน ซึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานที่อาศัยใช้กระบวนการทางทัศนศิลป์งานศิลปะภาพพิมพ์ ด้วยกระบวนการพิมพ์ภาพพิมพ์โลหะร่องลึก กล่าวในอีกนัยหนึ่งคือเจตนาที่อาศัยใช้แรงบันดาลใจในการกำหนดเป็นรู้ลักษณ์ที่สร้างรูปธรรมแห่งความรู้สึกหรือความเป็นจริงที่เกิดขึ้นโดยตรงของตัวข้าพเจ้าที่สอดคล้องตามเรื่องราวเนื้อหา (ความหมาย ความคิด) อันเป็นรูปแทนของเจตนาแนวความคิดและแสดงออกในบริบทรูปแบบที่แตกต่างกัน ทว่าหลากหลายขั้นตอนแต่ก็เชื่อมโยงกับความถนัดอันเป็นปัจเจก ดังเช่น ข้าพเจ้าเลือกใช้กระบวนการทางทัศนศิลป์งานศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์โลหะ ที่สร้างมิติลวงตาบนระนาบสองมิติของพื้นภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องให้ความสำคัญกับการวางแผนจัดการ วิธีการดำเนินงานทั้งการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อการสร้างภาพร่างต้นแบบ (sketch) ของแนวความคิด ตลอดจนหากลวิธีทางเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์รวมไปถึง การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ หรือองค์ประกอบทางทัศนธาตุที่โน้มนำไปสู่สัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ โดยนัยของสาระประเด็นเหล่านี้สามารถวิเคราะห์ลำดับขั้นตอนการศึกษาและการดำเนินงานสร้างสรรค์ออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลในการสร้างสรรค์

ในการดำเนินงานวิจัยและการสร้างสรรค์ข้าพเจ้าได้ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลบริบทต่าง ๆ ทั้งจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผนวกกับเจตนาเพื่อจะได้เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ ซึ่งนัยแห่งข้อมูลต่าง ๆได้ทำการบันทึกเป็นภาพถ่ายทั้งข้อมูลจากสื่ออินเตอร์เน็ตที่ล้วนเป็นสิ่งช่วยเสริมสร้างผลลัพธ์ของงานวิจัยสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ หรือความเข้าใจที่ลุ่มลึกถึงการให้สาระทั้งทางเรื่องราวเนื้อหา ความหมายทางนามธรรมและเป็นข้อมูลทางความคิด ซึ่งจะเปิดโลกทัศน์แห่งความรู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเรื่องราวที่สนใจ โดยนัยนี้ คือ ความเป็นตัวตนที่แท้จริงในประเด็นเรื่องของเพศสภาพที่เกิดขึ้น จากการเป็นเพศทางเลือกของข้าพเจ้า การแสดงออกทางตัวตนในบริบทต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกันในรูปแบบของการแสดงออกทางศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นของภาคใต้ อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของคนพื้นที่ ที่เป็นการแสดงออกในการรำ การสื่อความหมาย ความรู้สึกจากท่วงท่า ลีลา รวมไปถึงการแต่งกายที่แสดงออกถึงความเป็นตัวตนของบุคคลเพศที่สามมากที่สุดล้วนเป็นนัยยะสำคัญต่อการแสดงออกตัวตน การสร้างสรรค์ในครั้งนี้ข้าพเจ้าได้ให้ความหมายที่จะสะท้อนนัยยะเชิงสัญลักษณ์อุปมาอุปไมยในเรื่องเพศทางเลือกของตนเองรวมไปถึงความงามที่ซ้อนเร้นในพื้นที่การแสดงออกทางตัวตนเฉพาะของข้าพเจ้า หรือหมายถึงรูปแบบศิลปะเชิงสัญลักษณ์หรือศิลปะรูปลักษณ์ (figurative art) อันเป็นเสมือนกายภาพแห่งภาพเหมือนในสภาวะจิตใจตนเองซึ่งนำเสนอเรื่องราวที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเพศทางเลือก ออกมาเป็นภาพสะท้อนของอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อเพศทางเลือกที่ได้สัมผัสรับรู้ด้วยผัสสะเมื่อพบเห็น จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลข้างต้นล้วนมีผลต่อการก่อเกิดเป็นรูปแบบของผลงานที่สอดคล้องกับเจตนาของแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์อันเป็นรูปลักษณ์ของเนื้อหาความหมายทางนามธรรมนั่นเอง

ภาพที่ 10 ภาพแสดงข้อมูลเทริดโนรา
ที่มาถ่ายโดยผู้วิจัยสร้างสรรค์

ภาพที่ 11 ภาพแสดงข้อมูลนักแสดงโนรา
ที่มาถ่ายโดยผู้วิจัยสร้างสรรค์

วิธีการและเทคนิคในการสร้างสรรค์

ในการดำเนินงานสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ที่สอดคล้องกับเรื่องราว เนื้อหา (ความหมาย ความคิด) อารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งนัยเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการจินตนาการในการก่อรูปสร้างรูปลักษณ์ของความงามอันเป็นรูปธรรมแห่งรูปแบบหรือภาพแทนของเจตนาแนวความคิด และเป็นผลสัมฤทธิ์ของการสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพที่ก่อรูปเกิดความแตกต่างทั้งรายละเอียด พื้นผิว และน้ำหนักที่ผสมผสานกันเป็นเอกภาพของรูปทรงทางศิลปะ โดยนัยเหล่านี้อาศัยกระบวนการทางทัศนศิลป์ งานศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์โลหะเป็นเครื่องมือสำคัญ ด้วยเพราะสามารถให้รายละเอียดของค่าน้ำหนักแสงเงาได้ตรงตามเจตนา โดยผ่านกรรมวิธีขั้นตอนของการกัดกรดสร้างค่าน้ำหนักเข้มหรือดำในดำที่กลายเป็นกลวิธีของการสร้างมิติลวงตาบนระนาบสองมิติของพื้นภาพ ซึ่งในการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิคภาพพิมพ์โลหะนั้นจึงประกอบไปด้วยขั้นตอนสำคัญต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสร้างภาพร่างต้นแบบ (Sketch)

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องในบริบทต่าง ๆ ได้ทำการเก็บรวบรวมเป็นข้อมูลเชิงเรื่องราว เนื้อหา (ความหมาย ความคิด) และนำมาวิเคราะห์ตีความด้วยวิจารณญาณและความรู้สึก เพื่อประกอบสร้างสรรค์เป็นภาพร่างต้นแบบ โดยเริ่มต้นจากการไปสำรวจสถานที่แหล่งข้อมูลที่มีการแสดงออกถึงตัวตน การแสดงท่าทางพฤติกรรมของความเป็นเพศที่สาม และบันทึกภาพเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างภาพร่างต้นแบบหรือประกอบสร้างรูปแบบที่สอดคล้องกับเจตนาของแนวความคิดหรือเป็นกายภาพแห่งวัตถุทางศิลปะอันสะท้อนเห็นถึงการเป็นรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ทางเนื้อหาที่ให้ความหมายทางนามธรรมในประเด็นของการแสดงออกแห่งตัวตนของบุคคลเพศทางเลือก ซึ่งโดยนัยนี้นำข้อมูลต่าง ๆ มาปรับบริบทสร้างเป็นภาพร่างต้นแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อขับเน้นรูปทรงเชิงสัญลักษณ์ให้กลายเป็นรูปแทนแห่งภาษาของจิตใจหรือเป็นภาษาของอารมณ์ความรู้สึกและความงามที่ก่อรูปเกิดเป็นรูปแบบของผลงานที่สอดคล้องเรื่องราวเนื้อหาตามเจตนา และนำไปสู่ขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ เพื่อสร้างสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ให้เป็นผลงานจริงต่อไป

ภาพที่ 12 ภาพนักแสดงมโนราห์หญิงและการถ่ายทอดอารมณ์จิตวิญญาณ
เข้าถึงเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2566, เข้าถึงได้จาก https://www.pinterest.com/pin/384213411968890595/

ภาพที่ 13 ภาพนักแสดงมโนราห์ชาย
เข้าถึงเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2566, เข้าถึงได้จาก https://www.pinterest.com/pin/69313281760596750/

ขั้นตอนการสร้างภาพร่างด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Digital Sketching)

กล่าวคือในขั้นตอนนี้ต้องนำภาพข้อมูลที่ได้ถ่ายบันทึกไว้มาทำการตัดต่อสร้างรูปลักษณ์ใหม่ของรูปแบบให้สอดคล้องกับเจตนาของแนวความคิดด้วยกลวิธีเฉพาะตน ในอีกนัยหนึ่งคือ การสร้างรูปทรงขึ้นใหม่ที่ผสมผสานกับการปรับค่าน้ำหนักของแสง เงาและรายละเอียดต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับขนาดของชิ้นผลงานจริง รวมไปถึงการจัดองค์ประกอบภาพที่ให้ความสำคัญกับจังหวะ ขนาด พื้นที่ว่าง ที่โน้มไปสู่การเป็นรูปธรรมของสัญลักษณ์ทางเนื้อหาหรือที่อุปมาเปรียบเป็นเสมือนการให้ชีวิตกับรูปทรงอันเป็นชีวิตแห่งอารมณ์ความรู้สึกและความงามที่เป็นความสมบูรณ์ โดยนัยนี้ให้ความสำคัญกับรูปทรงวัตถุทางศิลปะอันมีนัยยะสื่อถึงการแสดงออกแห่งจิตสำนึกตัวตนทางเพศที่สามที่สร้างสรรค์ดัดแปลงให้กลับกลายสภาพเป็นรูปทรงเชิงสัญลักษณ์ทางเนื้อหาและสอดคล้องตามแนวความคิดที่สื่อความหมายทางนามธรรมของผลงานได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นรูปแบบของภาพร่างต้นแบบและเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนกระบวนการของการสร้างแม่พิมพ์

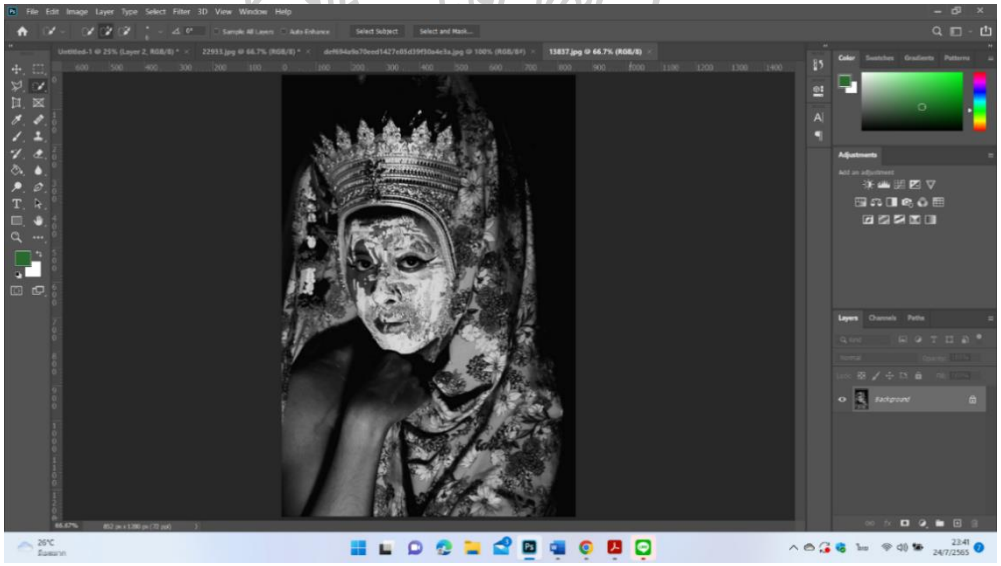

ภาพที่ 14 ภาพแสดงขั้นตอนการสร้างบรรยากาศ ปรับแต่ง เพิ่มเติม ภาพร่างต้นแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ภาพที่ 15 ภาพร่างต้นแบบผลงานชุดก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 16 ภาพร่างต้นแบบผลงานชุดวิทยานิพนธ์

วิธีการและขั้นตอนในการสร้างสรรค์

เมื่อสำรวจพิจารณาเรื่องราวเนื้อหา (ความหมาย ความคิด) และวิเคราะห์ตีความข้อมูลด้วยวิจารณญาณและความรู้สึกที่ให้โน้มน้าวไปสู่การก่อรูปเป็นภาพแทนของเจตนาแนวความคิด หรือเป็นภาพร่างต้นแบบก่อนในลำดับขั้นตอนแรก ซึ่งลำดับวิธีการและขั้นตอนต่อไป คือ การสร้างสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์เป็นผลงานจริงด้วยกลวิธีของกระบวนการทางทัศนศิลป์ หรืองานศิลปะภาพพิมพ์ โดยอาศัยใช้วิธีการกัดกรด (Etching) เป็นสำคัญ ซึ่งเป็นกรรมวิธีทางเทคนิคที่รวมอยู่ในกระบวนการพิมพ์ภาพพิมพ์โลหะร่องลึก อันเป็นการทำภาพพิมพ์ที่สร้างแม่พิมพ์ “สื่อกลาง” ด้วยวิธีการในบริบทต่าง ๆ เช่น การขูด ขีดและการกัดกรดสร้างผิวหน้าของแม่พิมพ์ให้เป็นร่องลึกเพื่อให้สามารถรับหมึกพิมพ์ที่จะต้องอุดลงไปในร่องลึกและเช็ดผิวหน้าแม่พิมพ์ส่วนบนให้สะอาด แล้วจึงวางกระดาษปิดทับลงบนแม่พิมพ์ กล่าวได้ว่าการทำภาพพิมพ์ในกระบวนการนี้ต้องอาศัยแรงกดสูงจากแท่นพิมพ์ เพื่อกดกระดาษให้ลงไปดูดซับหมึกพิมพ์ขึ้นมา ซึ่งเทคนิคที่ร่วมอยู่ในกระบวนการพิมพ์หลักโดยนัยนี้ได้แก่ Dry Point, Aquatint, Mezzotint เป็นต้น อันเป็นกลวิธี

ของการทำภาพพิมพ์ที่สร้างรายละเอียดของค่าน้ำหนักแสง เงา และความลึกหรือเข้ม (ดำในดำ) ของผลงาน ซึ่งเป็นเทคนิควิธีการที่สอดคล้องกับเจตนาของแนวความคิดและให้สัมฤทธิผลเชิงผลลัพธ์ของรูปแบบผลงานได้ตรงกับใจหรือสอดคล้องตามเจตนาความต้องการมากที่สุด

กล่าวคือกระบวนการเทคนิคภาพพิมพ์ ที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือนั้นประกอบด้วยวิธีการทางเทคนิคที่หลากหลาย เช่น Hard Ground, Relief, Aquatint เป็นต้น ซึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์สามารถลำดับรายละเอียดวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ได้ ดังนี้

ขั้นตอนการเตรียมแม่พิมพ์

อนึ่งโดยนัยของวิธีการและขั้นตอนดังกล่าวมานี้ ต้องเริ่มต้นด้วยการเตรียมแม่พิมพ์แผ่นทองแดง (Copper Plate) ที่ต้องนำกระดาษทรายน้ำเบอร์ 1,000 ขัดบริเวณผิวหน้าของแผ่นทองแดงโดยใช้น้ำร่วมด้วยกับการขัดผิวแผ่นแม่พิมพ์และให้ทั่วในทิศทางเดียวกัน เพื่อลบคราบหรือลอยขูดขีดจาง ๆ ให้หมดไปจากแม่พิมพ์ วิธีการนี้ทำให้เมื่อพิมพ์ผลงานเสร็จจะไม่มีรอยขูดขีดที่ไม่ต้องการให้มาปรากฏบนผลงาน จากนั้นล้างทำความสะอาดด้วยน้ำปลาและผงซักฟอก เกลือและน้ำส้มสายชู ซึ่งต้องถูในลักษณะวนให้ทั่วบริเวณแผ่นแม่พิมพ์และล้างออกด้วยน้ำสะอาดก่อนที่จะใช้น้ำยาล้างจานล้างทำความสะอาดในขั้นตอนสุดท้าย วิธีการนี้จะทำให้คราบและสิ่งสกปรกที่ติดอยู่บนแผ่นทองแดงสะอาดมากยิ่งขึ้น หลังจากนั้นจึงใช้กระดาษปรู๊ฟซับน้ำที่ติดบนผิวแม่พิมพ์ออกให้แห้งที่สุด และนำแผ่นทองแดงไปผึ่งโดยวางในลักษณะแนวตั้ง เพื่อทำให้แห้งหรืออาจใช้พัดลมเป่าเพื่อช่วยเร่งให้แห้งได้เร็วมากขึ้น ในขั้นตอนต่อไป คือ การปิดกั้นด้านหลังของแผ่นแม่พิมพ์ ด้วยการทาวานิชดำที่ผสมน้ำมันสนและทินเนอร์ในสัดส่วนที่เหมาะสม ซึ่งต้องทาเคลือบให้ทั่วไปทั้งแผ่น จากนั้นพักทิ้งไว้รอให้แห้งสนิทแล้วถึงปิดทับด้วยเทปกาว เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำกรดเข้ามาทำปฏิกริยากับแม่พิมพ์ได้ ต่อจากนั้นทาเคลือบวานิชดำที่บริเวณด้านหน้าของแม่พิมพ์ให้ทั่ว เมื่อแห้งสนิทแล้วถึงนำแป้งฝุ่นมาทาลงบนผิวหน้าของแม่พิมพ์ เพื่อไม่ให้กระดาษที่เป็นแบบร่างติดกับวานิชดำ ผนวกกับการช่วยให้สามารถเห็นลายเส้นที่คัดลอกถอดแบบลายเส้นได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นด้วย แบบร่างที่นำมาวางลงบนแผ่นแม่พิมพ์นั้นจะต้องติดยึดด้วยเทปใสเพื่อป้องกันการขยับเคลื่อนในขณะที่กำลังทำการลอกแบบถอดแบบลายเส้นโครงร่างของผลงาน วิธีการขั้นตอนดังกล่าวนี้ต้องใช้ปากกาลูกลื่นในการลอกลายถอดแบบลายเส้นจนครบถ้วนในทุกรายละเอียดตามภาพร่างต้นแบบจึงจะเสร็จในขั้นตอนการเตรียมแม่พิมพ์

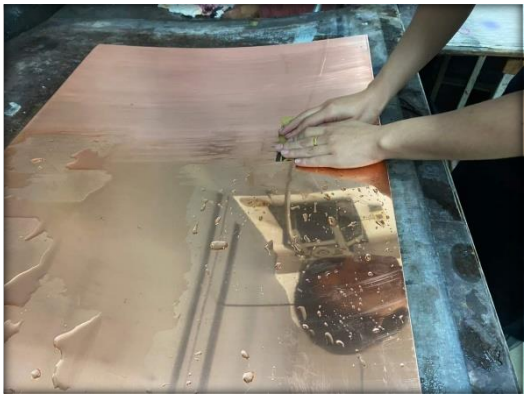

ภาพที่ 17 ภาพแสดงขั้นตอนการเตรียมแม่พิมพ์

ขั้นตอนการสร้างแม่พิมพ์

หลังจากทำการคัดลอกถอดแบบลายเส้นโครงร่างลายเส้นลงบนแม่พิมพ์เสร็จสมบูรณ์แล้ว จากนั้นนำเหล็กปลายแหลมมาขูด-ขีด ทับลงบนเส้นที่ได้ทำการลอกลายไว้บนผิวแม่พิมพ์ เป็นการสร้างค่าน้ำหลักเบื้องต้นหรือที่ เหมือนกับวิธีการวาดเส้น (Drawing) เพื่อให้เกิดภาพโครงร่างซึ่งเรียกกรรมวิธีนี้ว่า “Hard Ground” เหล็กแหลมที่ขูด-ขีดลงไปนั้นจะช่วยเปิดผิวหน้าแม่พิมพ์ที่มีวานิชดำทาเคลือบปิดทับอยู่ หรือเพื่อทำให้เกิดร่องรอยเพื่อให้น้ำกรดสามารถลงไปทำปฏิกิริยาทางเคมีกัดผิวโลหะอันเป็นระนาบของร่องที่เกิดจากการใช้เหล็กแหลมขูด-ขีด วานิชดำออก (น้ำกรดจะไม่สามารถกัดผิวหน้าแม่พิมพ์ที่มีวานิชดำเคลือบอยู่) ในที่นี้วานิชดำจึงมีคุณสมบัติเป็นฉนวนกั้นน้ำกรดไม่ให้ทำปฏิกิริยากับแม่พิมพ์ น้ำกรดจะกัดเซาะได้เพียงเฉพาะในบริเวณที่ต้องการให้เกิดเป็นค่าน้ำหนักของภาพผลงานเท่านั้น สำหรับอัตราส่วนในการผสมน้ำกรด คือ 1 : 3 หรือกรด 10 กิโลกรัมต่อน้ำ 30 ลิตร ซึ่งกรดที่ใช้ในกรรมวิธีกัดกรดบนแผ่นแม่พิมพ์ทองแดง เรียกว่า กรดเฟอริคคลอไรด์ (Ferric Chloride) หลังจากเสร็จในกระบวนการสร้างร่องรอยบนผิวหน้าแม่พิมพ์ จึงนำแม่พิมพ์ไปแช่ในน้ำกรดที่ผสมเตรียมรอไว้แล้วตามอัตราส่วนข้างต้น ซึ่งระยะเวลาที่จะทำการแช่กัดกรดนั้นขึ้นอยู่กับผู้สร้างสรรค์ผลงาน โดยนัยนี้ผลงานของข้าพเจ้าใช้เวลาในการแช่น้ำกรด ที่ประมาณ 30-40 นาที หลังจากครบเวลาจึงนำแม่พิมพ์ไปล้างทำความสะอาดเพื่อล้างวานิชดำที่ทาเคลือบไว้ออกด้วยน้ำมันสนที่ต้องเทราดลงบนผิวหน้าแม่พิมพ์และใช้แปรงขัดทำความสะอาดเพื่อขจัดคราบวานิชดำออกให้หมด หลังจากนั้นทำความสะอาดคราบที่อาจมีติดหลงเหลืออยู่ออกด้วยน้ำยาล้างจานและ

น้ำสะอาด จนแน่ใจว่าไม่มีคราบติดบนผิวแม่พิมพ์แล้ว จากนั้นถึงนำแม่พิมพ์ไปวางพักเพื่อผึ่งตากให้แห้ง หรือเพื่อให้แม่พิมพ์มีสภาพที่พร้อมใช้งานสำหรับในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนในลำดับต่อมา คือ การสร้างพื้นผิวบนแม่พิมพ์ หรือที่เรียกให้เข้าใจง่าย ๆ ว่า การสร้าง พื้นผิว (texture) รอบ ๆ รูปทรง ขั้นตอนแรกนำวานิชดำมาเคลือบทาปิดกั้นบริเวณรูปทรง เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำกรดกัดเข้าไปทำปฏิกริยา จากนั้นจึงใช้ฟองน้ำค่อย ๆ แตะซับเพื่อสร้างให้เกิดร่องรอยพื้นผิวให้ทั่วทั้งแม่พิมพ์ หรือเพื่อสร้างคุณลักษณะพิเศษของพื้นผิวนั้นเอง หลังจากนั้นต้องรอให้วานิชดำแห้งสนิทก่อ แล้วจึงนำไปแช่น้ำกรด เพื่อสร้างค่าน้ำหนักในพื้นผิวตามระยะเวลาที่กำหนดไว้จากนั้นถึงนำแผ่นแม่พิมพ์ขึ้นมาและล้างทำความสะอาดด้วยซีอิ๊วขาว (ช่วยล้างคราบกรดออกได้) และตามด้วยการล้างน้ำเปล่าจนสะอาด ถึงนำแผ่นแม่พิมพ์มาผึ่งตากให้แห้ง และถึงเข้าสู่กระบวนการสร้างพื้นผิวซ้ำอีกครั้ง ในผลงานมีการทำพื้นผิวตามขั้นตอนดังกล่าวซ้ำ ๆ กันประมาณ 4 ครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งโดยเฉพาะครั้งที่ 1 จะใช้เวลาในการแช่น้ำกรด 20 นาที , ครั้งที่ 2 ใช้เวลาแช่น้ำกรด 40 นาที , ครั้งที่ 3 ใช้เวลาแช่น้ำกรด 1 ชั่วโมง , และครั้งที่ 4 ใช้เวลาแช่น้ำกรด 2 ชั่วโมง ตามลำดับ การทำในลักษณะนี้เจตนาก็เพื่อสร้างให้เกิดร่องลึกที่หมึกจะสามารถอุดฝังอยู่ได้ลึก ๆ เมื่อพิมพ์ออกมาจะให้ผลลัพธ์คือ ได้ค่าน้ำหนักพื้นผิวที่เข้มที่สุดหรือ ดำในดำได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 18 ภาพแสดงขั้นตอนการขูด-ขีดเส้นโครงร่างโดยใช้เหล็กแหลม

ภาพที่ 19 ภาพแสดงขั้นตอนการสร้างพื้นผิว

ขั้นตอนการสร้างค่าน้ำหนักด้วยกรรมวิธีเทคนิคการโรยผงแอสฟัลตั้ม (Aquatint)

หลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนการสร้างเส้นโครงร่างและพื้นผิวแล้ว ลำดับต่อมาคือ การโรยผงแอสฟัลตั้มเพื่อทำการสร้างค่าน้ำหนักของผลงาน ซึ่งก่อนจะเริ่มในขั้นตอนนี้ต้องนำแม่พิมพ์มาทำความสะอาด เพื่อขจัดคราบวานิชดำและคราบสกปรกที่อยู่บนผิวแม่พิมพ์ออกให้หมดและสะอาด โดยใช้วิธีเดียวกันกับการล้างเตรียมแม่พิมพ์ในขั้นตอนแรก เมื่อได้แม่พิมพ์ที่สะอาดแล้วจึงเข้าสู่ขั้นตอนการโรยผงแอสฟัลตั้มให้เกาะติดลงบนผิวหน้าของแม่พิมพ์ด้วยวิธีการเป่าลมเข้าไปในตู้โรยผงแอสฟัลตั้ม ซึ่งเป็นตู้ทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่และมีความทึบทั้งสี่ด้าน โดยขั้นตอนแรกต้องตักผงแอสฟัลตั้มประมาณ 2 ช้อนโต๊ะใส่ในตู้ ซึ่งกลวิธีที่จะทำให้ผงแอสฟัลตั้มลอยตัวได้ก็คือการเป่าลมเข้าไปภายในตู้ด้วยการเป่าผ่านสายปั๊มและปิดตู้ให้สนิทเพื่อป้องกันไม่ให้ผงแอสฟัลตั้มฟุ้งลอยออกมาภายนอก เมื่อเป่าลมเข้าไปในตู้แล้ว ต้องทิ้งระยะเวลาประมาณ 10 วินาที จากนั้นถึงนำแม่พิมพ์ที่เตรียมไว้เข้าไปวางภายในตู้และพักทิ้งไว้ รอให้ผงแอสฟัลตั้มที่ฟุ้งกระจายอยู่ภายในตู้ค่อย ๆ ตกลงมาเกาะที่ผิวหน้าของแม่พิมพ์ทิ้งไว้ประมาณ 10 นาที เมื่อเสร็จในขั้นตอนดังกล่าวแล้ว จึงนำแม่พิมพ์ที่มีผงแอสฟัลตั้มเกาะอยู่ออกมาจากตู้ด้วยความระมัดระวัง เพื่อไม่ให้ผงแอสฟัลตั้มที่เกาะอยู่บนผิวหน้าแม่พิมพ์กระจายตัวออกไปได้ นำแม่พิมพ์ออกมาวางบนตะแกรงเหล็กอย่างเบามือเพื่อเตรียมสู่ขั้นตอนการใช้ความร้อนในการทำให้ผงแอสฟัลตั้มละลายเกาะติดอยู่บนผิวแม่พิมพ์ด้วยวิธีการย่างไฟบนตะแกรง ซึ่งต้องใช้อุปกรณ์สร้างความร้อน คือหัวพ่นไฟ แบบสายที่ต่อเข้ากับถังแก๊ส และต้องย่างที่บริเวณด้านหลังของแผ่นแม่พิมพ์โดยต้องสังเกตุว่าผงแอสฟัลตั้มจะละลายติดบนแผ่นแม่พิมพ์ด้วยการมองในระยะประชิด ซึ่งจะสังเกตได้ว่าบริเวณที่ผงแอสฟัลตั้มละลายแล้วนั้นจะไม่ปรากฏสีของผงแอสฟัลตั้มหรือจะสังเกตได้เมื่อเปรียบเทียบกับบริเวณที่ยังไม่ผ่านการ

สัมผัสความร้อน โดยนัยนี้ต้องทำใน ลักษณะเดียวกันนี้ให้ทั่วทั้งแผ่นแม่พิมพ์ เมื่อเสร็จขั้นตอนการย่างแล้ว ให้พักแม่พิมพ์ไว้จนกว่าความร้อยจะคลายตัวลง

ภาพที่ 20 ภาพแสดงตู้โรยผงแอสฟัลต์มและอุปกรณ์ที่ใช้ในการโรยผงแอสฟัลต์ม

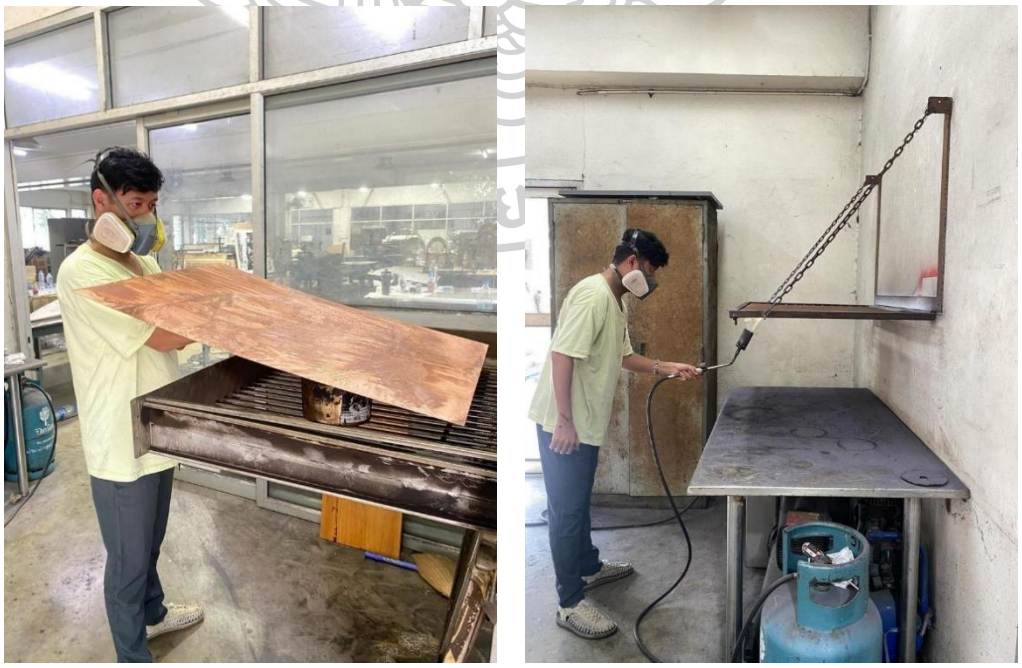

ภาพที่ 21 ภาพแสดงการวางแม่พิมพ์ที่โรยผงแอสฟัลต์มและการย่างแม่พิมพ์

ขั้นตอนการสร้างค่าน้ำหนักด้วยดินสอไขและกรรมวิธีกัดกรด (Etching)

หลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนการโรยผงแอสฟัลตั้มแล้วจากนั้น ถึงเข้าสู่ขั้นตอนการนำแม่พิมพ์มาสร้างค่าน้ำหนัก ด้วยวิธีการวาดเส้นลงบนผิวหน้าแม่พิมพ์ด้วยดินสอไขสีขาว ซึ่งดินสอไขนั้นจะมีคุณสมบัติเป็นฉนวนกั้นผิวหน้าของแม่พิมพ์จึงทำให้น้ำกรดไม่สามารถทำปฏิกิริยากัดเซาะลงบนแม่พิมพ์ได้ ทำให้บริเวณที่ถูก ขีดเขียนไว้จะมีค่าน้ำหนักอ่อนหรือสว่างตามลำดับของลักษณะการเขียนและเวลาที่ใช้ในการกัดกรด โดยขั้นตอนนี้จะเริ่มทำการกัดกรดจากเวลาที่น้อยไปถึงเวลาที่มากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อที่จะได้ค่าน้ำหนักจากอ่อนไปจนถึงเข้มที่สุด เพื่อให้ได้ค่าน้ำหนักของผลงานตามต้นแบบที่กำหนดไว้ หลักจากการทำน้ำหนักแต่ละครั้งแล้วจะต้องนำไปแช่กัดกรดทุกครั้ง และหลังจากที่กัดกรด (ทุกครั้ง) จะต้องล้างทำความสะอาดแม่พิมพ์ด้วยน้ำสะอาด และซีอิ๊วขาวและล้างน้ำเปล่าให้สะอาดอีกครั้ง เพื่อกำจัดคราบน้ำกรดออก จากนั้นถึงนำแม่พิมพ์มาผึ่งลมให้แห้งสนิทก่อน จึงจะสามารถนำแม่พิมพ์มาทำค่าน้ำหนักเพิ่มจนได้น้ำหนักในผลงานครบถ้วนตามที่ต้องการ และเมื่อได้ค่าน้ำหนักที่สมบูรณ์ที่สุดจนถึงกระบวนการสุดท้าย คือ การทำน้ำหนักพื้นผิวให้เข้มหรือดำที่สุด ด้วยการใช้วานิชดำกั้นบริเวณรูปทรง และใช้สเปรย์พ่นให้ทั่วทั้งแม่พิมพ์ เมื่อผงสเปรย์ตกลงมาเกาะที่ผิวหน้าแล้ว ถึงนำไปแช่น้ำกรดเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการสร้างค่าน้ำหนัก

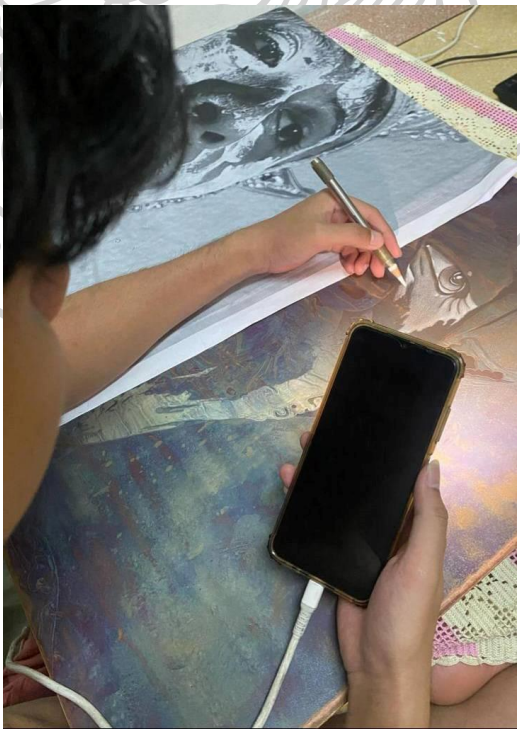

ภาพที่ 22 ภาพแสดงขั้นตอนการสร้างค่าน้ำหนักด้วยดินสอไข

ขั้นตอนการพิมพ์ผลงาน

อนึ่งในลำดับแรกต้องเริ่มด้วยการตะไบขอบแม่พิมพ์ให้เป็นมุมเฉียงประมาณ 45 องศา ให้ครบทั้งสี่ด้านก่อน และทำการเตรียมกระดาษพิมพ์ผลงาน ด้วยการทำชื้นเพื่อให้ผิวสัมผัสของเนื้อกระดาษมีความนุ่มสามารถซับหมึกพิมพ์ที่อุดฝังอยู่ตามร่องลึกของแม่พิมพ์ได้อย่างเต็มที่ วิธีการนี้ทำโดยการนำแผ่นพลาสติกใสขนาดใหญ่กว่ากระดาษพิมพ์ มาปูวางบนโต๊ะเช็ดทำความสะอาดแผ่นพลาสติกใสให้เรียบร้อย จากนั้นถึงนำกระดาษพิมพ์ภาพ “FABRIANO” ที่ใช้พิมพ์ผลงานมาวางบนแผ่นพลาสติก และใช้สเปรย์ฉีดพ่นน้ำให้ทั่วผิวหน้าของแผ่นกระดาษอย่างสม่ำเสมอกันทั้งด้านหน้าและด้านหลัง แล้วจึงนำแผ่นพลาสติกมาวางปิดทับลงบนกระดาษ และใช้ฝ่ามือลูบบริเวณด้านบนของแผ่นพลาสติก เพื่อให้พลาสติกไล่น้ำและอากาศที่เป็นส่วนเกินออกไป จากนั้นพักกระดาษทิ้งไว้จนกว่าจะถึงขั้นตอนการพิมพ์ ในช่วงระหว่างนี้จะเป็นขั้นตอนการเตรียมแม่พิมพ์ ที่ต้องการเริ่มด้วยการล้างทำความสะอาดแม่พิมพ์ให้สะอาจก่อน ถึงจะสามารถนำมาทำการอุดหมึกพิมพ์ ซึ่งในผลงานจะมีการอุดหมึกพิมพ์สีดำในการทำครั้งเดียว ที่ซึ่งจะต้องทำการอุดหมึกให้ทั่วแม่พิมพ์ โดยในขั้นตอนของการอุดหมึกพิมพ์นั้นควรเกลี่ยระบายเนื้อสีของหมึกพิมพ์ให้เต็มบริเวณพื้นที่ทั่วทั้งแม่พิมพ์แล้วจึงใช้นิ้วหัวแม่มือค่อย ๆ กดในลักษณะวนจนทั่วแม่พิมพ์เพื่อให้หมึกพิมพ์ลงไปอุดฝังในร่องลึกจนแน่นเต็ม หลังจากได้ทำการอุดหมึกพิมพ์จนเต็มร่องลึกทั่วทั้งแม่พิมพ์แล้ว ถึงเริ่มทำการเช็ดเนื้อหมึกพิมพ์ส่วนเกินที่อยู่บนผิวหน้าแม่พิมพ์ออกหรือให้เหลือเนื้อหมึกเพียงเฉพาะที่อุดฝังติดอยู่ในร่องลึกของแม่พิมพ์เท่านั้น ในขั้นตอนนี้ต้องใช้กระดาษลอกลายช่วยในการซับเนื้อหมึกส่วนเกินทั้งหมดออก โดยเริ่มจากการใช้กระดาษแผ่นใหญ่ปิดให้คอบคลุมทั้งแม่พิมพ์ และใช้นิ้วหัวแม่มือถูในลักษณะวนให้ทั่วจนหมึกพิมพ์ติดกระกระดาษ ซึ่งต้องทำซ้ำไปเรื่อย ๆ จนผิวหน้าแม่พิมพ์สะอาด หรือไม่มีหมึกติดอยู่ที่ผิวหน้าของแม่พิมพ์ จากนั้นถึงใช้กระดาษลอกลายแผ่นเล็กขนาดประมาณเท่าฝ่ามือค่อย ๆ เช็ดลงบนผิวหน้าแม่พิมพ์ให้ทั่วจนกว่ากระดาษลอกลายจะสะอาดหรืออาจมีหมึกติดอยู่บ้างเพียงเบาบางเท่านั้น ซึ่งในขั้นตอนนี้ต้องเช็ดผิวหน้าแม่พิมพ์ด้วยความประณีตเป็นอย่างมากเพื่อไม่ให้สีของหมึกพิมพ์เกิดเป็นรอยรวมไปถึงต้องเช็ดทำความสะอาดที่บริเวณขอบแม่พิมพ์ทั้งสี่ด้านให้สะอาดด้วยซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนนำแผ่นแม่พิมพ์ไปวางบนแท่นพิมพ์ในตำแหน่งที่กำหนดไว้และจากนั้นถึงนำกระดาษพิมพ์ที่ผ่านการทำชื้นเตรียมไว้ก่อนหน้าแล้วมาวางปิดทับที่ด้านบนของแม่พิมพ์ และตามด้วยกระดาษปรู๊ฟประมาณ 4 แผ่น วางปิดทับลงบนด้านหลังของกระดาษอีกครั้ง และถึงใช้ผ้าสักหลาด วางปิดทับลงไปอีกชั้นก่อน จากนั้นถึงทำการปรับน้ำหนักของแท่นพิมพ์เพื่อกำหนดแรงกดของแท่นพิมพ์ให้เหมาะสมกับการพิมพ์ผลงาน จากนั้นจึงทำการหมุนแท่นให้ลูกกลิ้งจากแท่นพิมพ์กดทับกระดาษพิมพ์เพื่อให้เนื้อกระดาษลงไปดูดซับหมึกพิมพ์ ขึ้นมาปรากฏเป็นภาพผลงาน เมื่อทำการพิมพ์ที่อาศัยใช้แท่นพิมพ์เสร็จแล้วจะต้อง

ดึงกระดาษภาพพิมพ์ออกมา จากแผ่นแม่พิมพ์ ซึ่งจะต้องเริ่มดึงที่มุมใดมุมหนึ่งของกระดาษพิมพ์ก่อน ลักษณะการดึงกระดาษภาพพิมพ์จะต้องดึงขึ้นเป็นแนวตั้งตรงอย่างช้า ๆ และระมัดระวังเพื่อป้องกันการฉีกขาดของกระดาษพิมพ์ หลังจากนั้นนำกระดาษพิมพ์ที่ผ่านขั้นตอนการพิมพ์ คือ มีภาพผลงานติดปรากฏอันเป็นผลลัพธ์ในขั้นตอนนี้มาทำการขึง เพื่อให้ภาพผลงานเรียบเนียนและตึงไม่เป็นคลื่นอันเกิดจากการขยายตัวของเนื้อกระดาษหรือกระดาษที่เป็นผลมาจากการทำความชื้น เมื่อขึงกระดาษผลงานภาพพิมพ์จนความชื้นบนกระดาษแห้งสนิทแล้วหรือกระดาษได้กลับคืนสู่สภาพเดิม ซึ่งวิธีการขึงกระดาษนั้นจะทำโดยการวาง กระดาษลงบนแผ่นกระดานไม้อัดและใช้เทปกาวน้ำยึดติดไว้กับกระดานทั้ง 4 ด้าน (รอจนกระดาษ แห้งสนิท) แล้วจึงใช้คัตเตอร์กรีดผลงานที่ขึงไว้บนกระดานออก เพื่อเก็บความเรียบร้อยของกระดาษผลงานภาพพิมพ์ทุกด้าน โดยนัยของขั้นตอนวิธีการเหล่านี้ก็จะได้ชิ้นผลงานศิลปะภาพพิมพ์ที่เสร็จสมบูรณ์

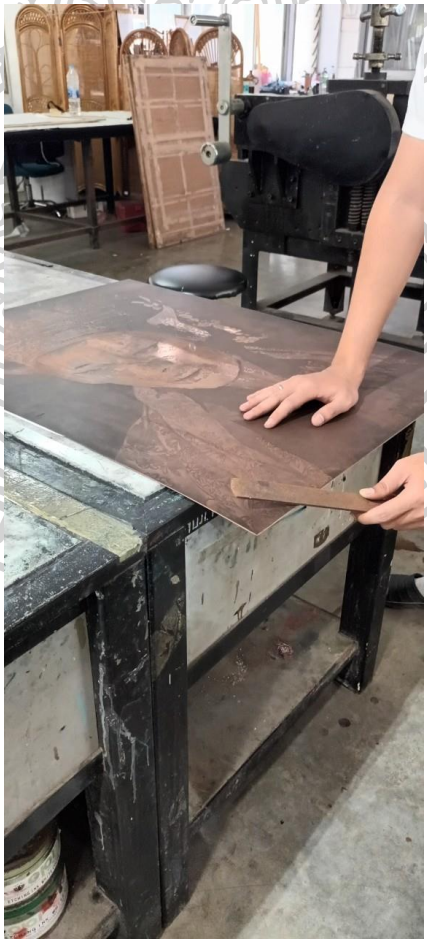

ภาพที่ 23 ภาพแสดงขั้นตอนการตะไบขอบแม่พิมพ์และแม่พิมพ์ที่ผ่านการทำความสะอาดเรียบร้อยแล้ว

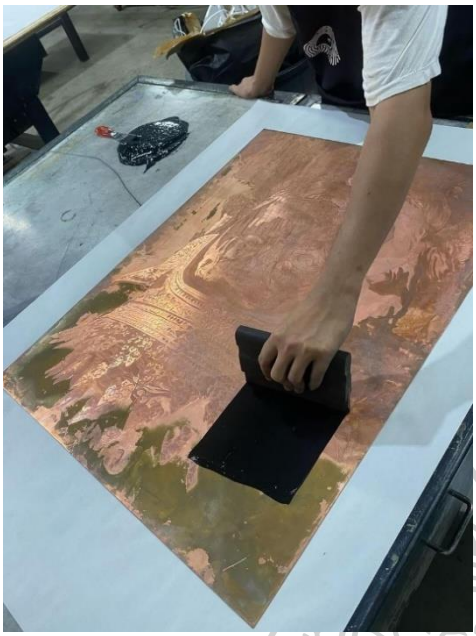

ภาพที่ 24 ภาพแสดงขั้นตอนการอุดหมึกพิมพ์ลงบนแม่พิมพ์

ภาพที่ 25 ภาพแสดงการเช็ดหมึกพิมพ์บนผิวแม่พิมพ์

ภาพที่ 26 ภาพแสดงขั้นตอนการใช้แท่นพิมพ์ในการพิมพ์ภาพผลงาน

ภาพที่ 27 ภาพแสดงขั้นตอนการดึงกระดาษออกจากแม่พิมพ์หลังจากที่ทำการกดอัดด้วยแรงกดของแท่นพิมพ์

ภาพที่ 28 *ภาพแสดงผลงานภาพพิมพ์ที่เสร็จสมบูรณ์หลังจากเสร็จสิ้นการพิมพ์ในทุกขั้นตอน*

มหาวิทยาลัยศิลปากร

วัสดุอุปกรณ์และเคมีภัณฑ์ในการสร้างสรรค์

เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการพิมพ์ภาพพิมพ์โลหะร่องลึก (Intaglio Printing Process) สามารถแบ่งออกเป็นหลายกลุ่ม ได้ดังนี้

อุปกรณ์ (ครุภัณฑ์) สำหรับพิมพ์ผลงาน

- แท่นพิมพ์แบบลูกกลิ้งหมุน (Etching Press)

วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างแม่พิมพ์

- แม่พิมพ์แผ่นทองแดง (Copper Plate)

วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างภาพร่างต้นแบบ

- กล้องถ่ายภาพ (Camera)
- คอมพิวเตอร์ (Computer)

เครื่องมือในการสร้างแม่พิมพ์

- เหล็กปลายแหลม (Needle)
- ดินสอไข เดอร์มาโทกราฟ (Mitsubishi Dematograph Pencil 7600)

วัสดุอุปกรณ์และเคมีภัณฑ์ในการสร้างแม่พิมพ์

- กรดเฟอร์ริกคลอไรด์ (Ferric Chloride Acid)
- อ่างสำหรับแช่น้ำกรด (Tray)
- ผงแอสฟัลตั้ม (Asphaltum Powder)
- หัวพ่นไฟ ชนิดต่อถังแก๊ส (Gas Welding Torch)
- ถังแก๊ส (Gas cylinder)

วัสดุอุปกรณ์ในการกั้น (ฉนวน) กันน้ำกรดบนผิวแม่พิมพ์

- วานิชดำ (Type-p)
- พู่กันหรือแปรงขนอ่อนสำหรับทาวานิชดำ (Soft Brushs)
- สเปรย์สี(Spray paint)
- เทปกาว (masking tape)

วัสดุอุปกรณ์ในการล้างแม่พิมพ์

- กระดาษทรายน้ำ เบอร์ 1,000
- น้ำมันสน (Turpentine)
- ทินเนอร์ (Tinner)
- ซีอิ๊วขาว (Soy Sauce)
- น้ำส้มสายชู (Vinegar)

- ผงซักฟอก (washing powder)
- เกลือป่น (Salt)
- น้ำยาล้างจาน (Dishwashing Liquid)
- เศษผ้า (Rag)

วัสดุอุปกรณ์สำหรับพิมพ์ผลงาน

- กระดาษพิมพ์ผลงาน (FABRIANO)
- กระดาษปรู๊ฟ (Proof Paper)
- กระดาษลอกลาย (Trace Paper)
- แท่นพิมพ์แบบลูกกลิ้งหมุน (Etching Press)
- ผ้าสักหลาด (Woolen Fabric)
- หมึกพิมพ์ (Etching Ink)
- เกรียงสำหรับตักผสมหมึกพิมพ์ (Painting Knife)
- ยางปาด (Squeegee)
- ตะไบ (Rasp)
- แผ่นพลาสติกใส (Plastic Sheet)
- กระบอกฉีดพ่นน้ำ (Water Sprayer)
- กระดาษกาวน้ำ (Water Activated Tape)
- ไม้กระดานสำหรับขึงผลงาน (Plywood)

ภาพที่ 29 แม่พิมพ์แผ่นทองแดง

ภาพที่ 30 ภาพวัสดุอุปกรณ์สำหรับพิมพ์ผลงาน

ภาพที่ 31 ภาพวัสดุอุปกรณ์ในการกั้น (ฉนวน) กันน้ำกรดกัดบนผิวหน้าแม่พิมพ์

ภาพที่ 32 ภาพวัสดุอุปกรณ์และเคมีภัณฑ์สำหรับล้างแม่พิมพ์

ภาพที่ 33 ภาพเคมีภัณฑ์กรดเฟอร์ริกคลอไรด์ (Ferric Chloride Acid)

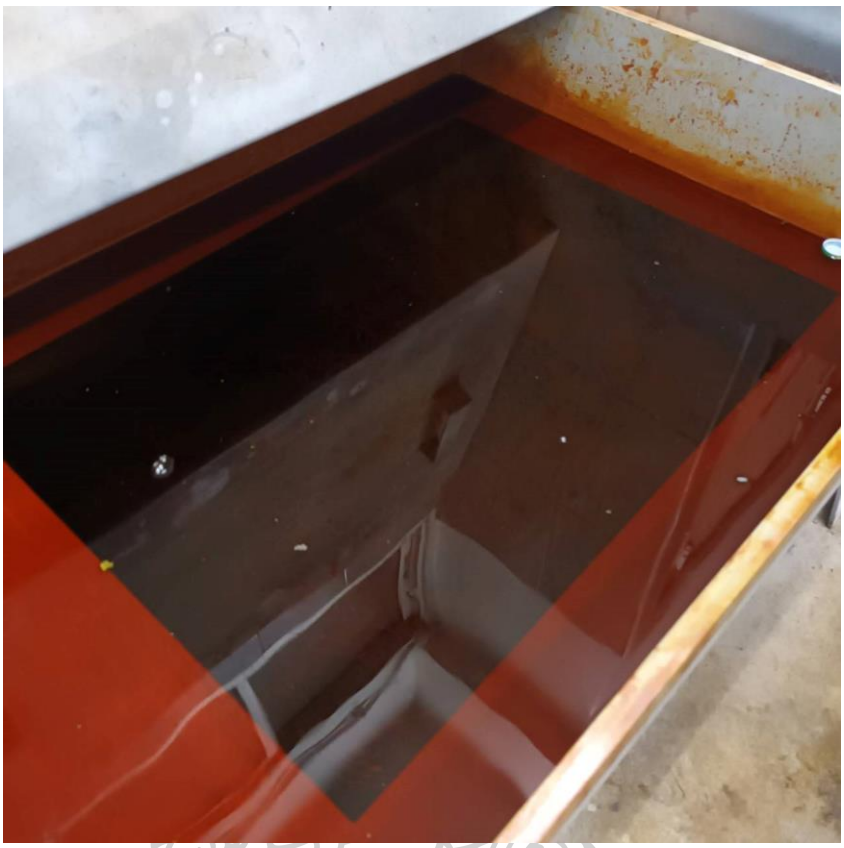

ภาพที่ 34 ภาพอ่างสำหรับแช่กรดกัดแม่พิมพ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

องค์ประกอบในการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานชุดวิทยานิพนธ์หัว “เทริด เพศที่กลับกลาย” ที่สร้างสรรค์จากแนวความคิดภายใต้จิตสำนึกของตัวข้าพเจ้าที่ต้องการนำเสนอเรื่องราวเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นเพศสภาพของตนเอง โดยการ นำ “เทริดมโนราห์” เครื่องประดับศีรษะเชิงมงกุฎสำหรับนักแสดงมโนราห์ อันเป็นสัญญะ “เครื่องสูง”วัตถุทางการแสดงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้มาเป็นสื่อสัญลักษณ์ทางเนื้อหาและใช้ภาพเหมือนตนเองที่สื่อแสดงออก เป็นภาพแทนเชิงสัญญะแห่งความหมายทางนามธรรมของสำนึกแห่งจิตใจหรือความคิดความรู้สึก ประกอบกับสร้างองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทางความรู้สึกหรือแฝงนัยยะทางความรู้สึกของจิตใจที่สื่อแสดงออกผ่านผลงานอันเป็นเสมือนกายภาพเชิงรูปธรรมแห่งภาษาของจิตใจที่อาศัยใช้ภาษาของศิลปะ หรือทัศนธาตุเป็นเครื่องมือในการก่อรูปแห่งวัตถุทางศิลปะหรือที่สร้างขึ้นด้วยองค์ประกอบทางทัศนธาตุในบริบทต่าง ๆ อันได้แก่ เส้น รูปทรง สี บรรยากาศ พื้นที่ว่าง ที่ผสมผสานสร้างมิติลวงตาบนพื้นระนาบเป็นรูปแบบ 2 มิติ ซึ่งนัยเหล่านี้สามารถวิเคราะห์ทัศนธาตุต่าง ๆ ออกได้ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร

เส้น (line)

เส้นเป็นทัศนธาตุเบื้องต้นที่สำคัญที่สุด เป็นแกนของทัศนศิลป์ทุก ๆ แขนง เส้นเป็นพื้นฐานของโครงสร้างของทุกสิ่งในจักรวาล เส้นแสดงความรู้สึกได้ด้วยตัวของมันเอง และด้วยการสร้างเป็นรูปทรง ต่าง ๆ ขึ้น (ชลูด นิ่มเสมอ, 2557)

กล่าวคือผลงานชุดวิทยานิพนธ์นี้อาศัยใช้เส้นเป็นจุดเริ่มต้นของชิ้นผลงาน หรือกล่าวในอีกนัยหนึ่งได้ว่าเส้นในผลงานเป็นตัวกำหนดรูปร่างรูปทรงของผลงาน โดยเส้นจะเป็นตัวร่างแบบเชิงรูปลักษณ์ของโครงสร้างหลัก หรือเพื่อที่จะสามารถเห็นเส้นได้อย่างชัดเจนในการสร้างค่าน้ำหนักของภาพ ซึ่งนัยนี้เส้นจึงมีลักษณะที่ลากยาว หรือมีความโค้ง - งอสอดรับไปตามลักษณะของรูปแบบผลงาน เช่น เส้นตรงของรูปร่างรูปทรงของเทริดที่ให้ความรู้สึกแข็งแรงที่เชื่อมโยงสัจจะแห่งวัสดุหรือความเป็นจริงที่เทริดทำมาจากวัสดุไม้และประดับกระจก รวมไปถึงเส้นโค้งของแต่ละชั้นบนยอดเทริดที่โค้งงอแสดงลักษณะของการเคลื่อนไหวไปตามวัตถุ อีกทั้งการทำเส้นแบบย้ำซ้ำ ๆ ในจุดเดิมเจตนาก็เพื่อเป็นการทำให้น้ำหนักในจุดนั้น ๆ เป็นค่าน้ำหนักที่เข้มสุด

ภาพที่ 35 ภาพแสดงทัศนธาตุเส้น (Line)

น้ำหนักของแสงและเงา (Value of light and Shade(Shadow)

น้ำหนัก คือ ความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่าง และบริเวณที่เป็นเงาของวัตถุหรือการ ระบายสีให้มีผลเป็นความอ่อนแก่ของสีหนึ่งหรือหลายสี หรือบริเวณที่มีสีขาว สีเทาและสีดำในความเข้มระดับต่าง ๆ ในงานชิ้นหนึ่งน้ำหนักที่ใช้ตามลักษณะของแสงเงาในธรรมชาติจะทำให้เกิดปริมาตรของรูปทรง นอกจากจะให้ปริมาตรและความแน่นแก่รูปทรงแล้วน้ำหนักยังให้ความรู้สึกและอารมณ์ ด้วยการประสานความอ่อนแก่ในตัวของมันเองอีกด้วย (ชลูด นิ่มเสมอ, 2557)

ในผลงานของข้าพเจ้าจะใช้น้ำหนักที่มีความชัดเจน คือจะทำน้ำหนักขาวหรืออ่อนในส่วนที่ต้องการให้เกิดแสงและเงาหรือให้สามารถมองเห็นลักษณะของรูปทรงได้ชัดเจน ผนวกกับการไล่ค่าน้ำหนักตามลำดับไปจนถึงน้ำหนักดำ ซึ่งค่าน้ำหนักโดยนัยนี้จะเป็นส่วนของพื้นหลัง รวมทั้งความเข้มในบริบทส่วนต่าง ๆ ของรูปทรงร่างกายและรูปทรงของเทริด การทำน้ำหนักในลักษณะนี้เจตนาเพื่อให้เกิดค่าน้ำหนักที่แตกต่างกัน และในบางส่วนจะใช้น้ำหนักในลักษณะของการไล่ขาว เทาและดำเพื่อสร้างให้เกิดเป็นมิติและปริมาตรของรูปทรง น้ำหนักที่เกิดขึ้นในผลงานนั้นจะเป็นผลลัพธ์อันเกิดจากกรรมวิธีของการกัดกรดด้วยที่เป็นตัวกำหนดความอ่อนและเข้มของน้ำหนักในผลงานตามระยะเวลา (การกัดกรด) ที่กำหนด

ภาพที่ 36 ภาพแสดงค่าน้ำหนักของแสงและเงา Value of light and shade(Shadow)

รูปทรง (Form)

รูปทรง คือ ส่วนที่เป็นรูปธรรมของผลงานศิลปะ รูปทรงเป็นตัวการสำคัญที่สื่อความหมายจาก ศิลปินไปสู่ผู้ดู และด้วยรูปทรงเพียงส่วนเดียว ศิลปินก็สามารถสื่อความหมายได้อย่างสมบูรณ์ โดยไม่ต้องอาศัยเรื่องราวหรือเนื้อหาใด ๆ รูปทรงจึงมีความสำคัญที่สุด จนอาจกล่าวได้ว่ารูปทรงคือ งานศิลปะ ส่วนรูปร่าง คือ รูปนอกของสิ่งที่มีลักษณะ 2 มิติ หรือ 3 มิติ แสดงเนื้อที่ผิวที่เป็นระนาบ มากกว่าจะเป็นแบบปริมาตร (ชลูด นิ่มเสมอ, 2557)

ซึ่งโดยนัยนี้เป็นการอาศัยใช้ต้นแบบจากเทริดมโนราห์ ผ้าและดินสอพอง ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละรูปทรง และเป็นรูปร่างที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์โดยฝีมือมนุษย์ อันเป็นการนำเอาเส้นมาประกอบกันให้เกิดความกว้างและความยาว แสดงรูปทรงตามที่กำหนดขนาดของวัตถุนั้น ๆ ตามที่ต้องการ รวมทั้งการแสดงพื้นผิวในผลงานจะเป็นรูปแบบในลักษณะ 2 มิติ คือการใช้รูปทรงเป็นรูปแทนเชิงสัญลักษณ์ทางเนื้อหาที่ให้ความหมายทางนามธรรม

ภาพที่ 37 ภาพแสดงทัศนธาตุรูปทรง (Form)

สีและบรรยากาศ (Color and Atmosphere)

สีทำหน้าที่เช่นเดียวกับน้ำหนักทุกประการ แต่เพิ่มหน้าที่พิเศษที่สำคัญที่สุดขึ้นอีกประการหนึ่งคือ ให้อารมณ์ความรู้สึกด้วยตัวเองโดยตรง (ชลูด นิ่มเสมอ, 2557)

กล่าวคือผลงานข้าพเจ้าประกอบไปด้วยการใช้สี 3 สีเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นเจตนาสื่อสาระแห่งความงามหรือสร้างคุณลักษณะพิเศษอันเป็นเสน่ห์ คือ สีดำ สีเทาและสีขาว การเลือกใช้สีดำในตัวผลงานและบรรยากาศผลงานทั้งหมดด้วย เจตนาก็เพื่อให้เกิดการดึงดูดทางสายตา สีดำในผลงานมีลักษณะเชิงรูปแบบของการประสานสร้างความกลมกลืนรวมทั้งยังโน้มน้าวความรู้สึกที่ลึกลับ น่าค้นหา สีเทาในผลงานแสดงถึงค่าน้ำหนักกลางที่เป็นเงาของส่วนต่าง ๆ สีขาวแทนความหมายความรู้สึกถึงการเป็นแสงสว่าง หรือวัตถุที่มีค่าน้ำหนักอ่อน - ขาว เช่น กระจกประดับยอดเทริด รวมไปถึงเป็นนัยยะแห่งสัจจะวัสดุเชิงธรรมชาติของดินสอพอง เป็นต้น น้ำหนักสีที่เกิดขึ้นนั้นก่อให้เกิดความน่าสนใจ หรือทำให้ผลงานเกิดเป็นเอกภาพทางสุนทรียภาพแห่งความสมบูรณ์หรือผลลัพธ์แห่งความสัมฤทธิ์ของงานศิลปะภาพพิมพ์และให้ความหมายทางนามธรรมแห่งภาษาของจิตใจนั้นเอง

ภาพที่ 38 ภาพแสดงสีและบรรยากาศ (Color and Atmosphere)

พื้นที่ว่าง (Space)

กล่าวได้ว่าที่ว่างในงานศิลปะเป็นที่ว่างที่ถูกกำหนดแล้ว ให้มีลักษณะและมิติตามที่ศิลปินต้องการ ที่ว่าง เป็นทัศนธาตุที่มีบทบาทสำคัญมากในองค์ประกอบของรูปทรง มีความสัมพันธ์กับรูปทรงและทัศนธาตุ อื่น ๆ ทุกชนิด (ชลูด นิ่มเสมอ, 2557)

พื้นที่ว่างในผลงานมีลักษณะของรูปทรงกับพื้นที่ว่างประสานกลมกลืนเข้าหากัน พื้นที่ว่างทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างรูปทรงกับบรรยากาศที่กำหนดขึ้น และยังเป็นตัวกำหนดโครงสร้างองค์ประกอบของภาพ หรืออาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ว่างคือ บรรยากาศของผลงานที่ขับเน้นการแสดงความหมายทางรูปทรงอย่างชัดเจน ซึ่งนัยนี้จะให้ความรู้สึกที่นิ่งสงบ แต่ทว่าเร้นแฝงนัยยะระคนผสานร่วมอยู่ภายใน

ภาพที่ 39 ภาพแสดงพื้นที่ว่าง (Space)

บทที่ 4
แนวทางและการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

ในการดำเนินงานสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนเห็นถึงบริบทซึ่งอยู่ภายใต้กรอบแนวทางของการวิจัยและสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์นั้นสามารถวิเคราะห์ลำดับของการพัฒนาการที่เริ่มจากผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ออกเป็นระยะต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยนัยนี้คือระบบของการสร้างสรรค์ผลงานที่ดำเนินอย่างต่อเนื่อง อันเป็นเรื่องราวเนื้อหาหรือความเป็นมาของแรงบันดาลใจจากประสบการณ์ส่วนตัว ที่ถ่ายทอดผ่านเรื่องราวชีวิตที่เป็นเพศทางเลือก หรือถ่ายทอดความรู้สึกนี้ผ่านการสร้างสรรค์ผลงานที่มีเนื้อหาความหมายและแนวความคิดที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับความรู้สึกอันเป็นสำนักแห่งจิตและสื่อผ่านกลวิธีแห่งภาษาของศิลปะให้ก่อรูปเป็นรูปแบบในบริบทของผลงานศิลปะภาพพิมพ์ โดยอาศัยใช้เทคนิควิธีการพิมพ์ภาพพิมพ์โลหะร่องลึก กรรมวิธีกัดกรด ซึ่งนัยเหล่านี้ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาผลงานหรือเป็นการสร้างภาพแทนของเจตนาแนวความคิดที่สอดคล้องกับเนื้อหาความหมายทางนามธรรมภายใต้หัวข้อ “เทริด เพศที่กลับกลาย”

กล่าวคือผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ช่วงแรก ๆ เรื่อยมาจนถึงในระยะหลังและเมื่อวิเคราะห์ตีความด้วยวิจารณญาณและความรู้สึกทำให้เข้าใจถึงปัญหารวมทั้งข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการสร้างสรรค์ผลงาน จึงนำปัญหาที่พบมาปรับแก้ไขเพื่อการพัฒนาต่อยอดนำไปสู่ผลงานวิทยานิพนธ์อันเป็นสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ที่ตรงตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ และ โดยนัยดังกล่าวสามารถวิเคราะห์แบ่งช่วงเวลาการพัฒนาผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ออกเป็นระยะต่าง ๆ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562

การสร้างสรรค์ผลงานในระยะนี้มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะถ่ายทอดความรู้สึกอันเป็นสำนึกแห่งจิตที่สัมพันธ์กับเรื่องราวของความเชื่อ ผนวกกับประเด็นความรักและเพศสภาพภายใต้สภาวะความรู้สึกที่หลากหลายโดยอาศัยกลวิธีเชิงกุศโลบายของการสื่อสัญญะ หรือเป็นสัญลักษณ์เชิงการหยิบยืมมาจากศิลปะการแสดงพื้นถิ่นในบริบทของ “เทริดมโนราห์” หน้ากากพราน อันเป็นวัตถุการแสดงศิลปวัฒนธรรมของพื้นถิ่นภาคใต้ที่นำมาอุปมาเปรียบเปรยกับความรู้สึกของตนเองเป็นความรู้สึกสำนึกแห่งจิตภายใต้หน้ากาก หรือ “เทริด” ที่สวมใส่ทว่าสร้างความกดดันทางอารมณ์ความรู้สึกขณะที่อยู่ภายใต้วัตถุนั้น รวมถึงสำนึกภายในจิตใจที่สื่อสะท้อนผ่านกลวิธีของการสร้างบรรยากาศที่ระคนผสานไปด้วยความมืดมน แต่ทว่าเป็นเจตนาต้องการสื่อแสดงออกถึงความรู้สึก

บางอย่างในห้วงขณะนั้น “บทบาท - หน้าที่ – ความจริง” ซึ่งผลงานในช่วงระยะนี้มีข้อผิดพลาดทางด้านแนวความคิดที่ยังไม่ตกผลึกชัดเจนประกอบกับด้านเทคนิควิธีการหรือผลลัพธ์ทางเทคนิคภาพพิมพ์ยังไม่สามารถควบคุมผลสัมฤทธิ์ของกรรมวิธีทางเทคนิคให้ได้ผลลัพธ์อย่างที่ควรจะเป็น โดยเฉพาะการตีความประเด็นเรื่องแนวความคิดที่ยังไม่ชัดเจนมากพอ คือเป็นเสมือนความคลุมเครือทางด้านความคิดและรูปแบบที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านเทคนิคหรือในการควบคุมการทำงานกระบวนการต่าง ๆ ของเทคนิควิธีการซึ่งให้ผลสัมฤทธิ์ที่ไม่เป็นไปตามภาพร่างต้นแบบ

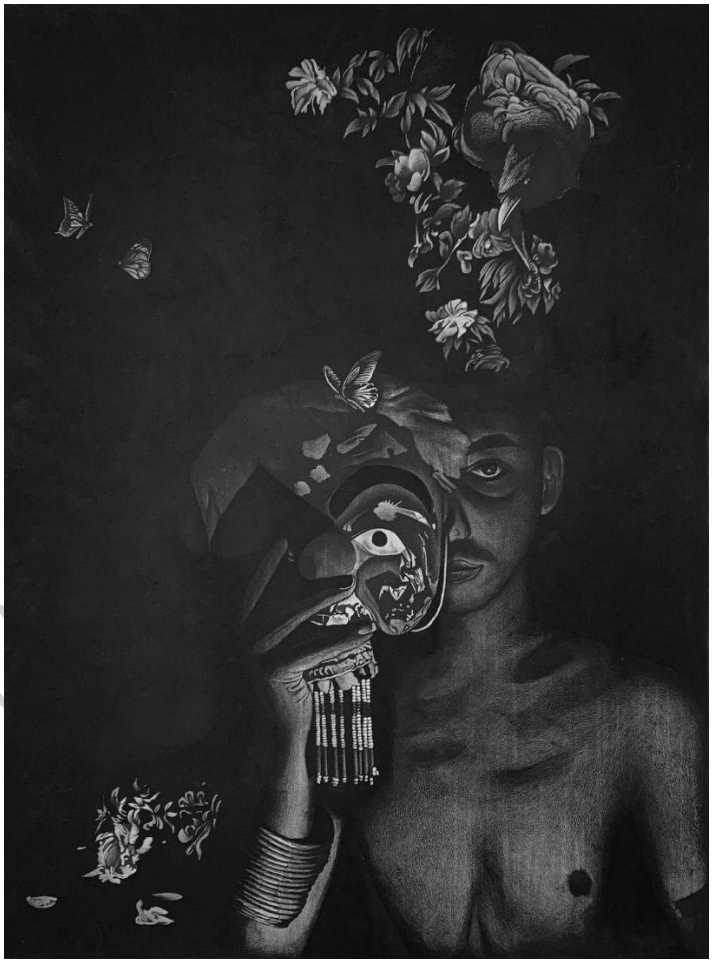

ภาพที่ 40 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562
ชื่อผลงาน : ตัวตน หมายเลข 1
เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)
ขนาด : 80 x 60 เซนติเมตร
ปีที่สร้าง : พ. ศ.2562

ภาพที่ 41 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562

ชื่อผลงาน : ตัวตน หมายเลข 2

เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)

ขนาด : 60 x 80 เซนติเมตร

ปีที่สร้าง : พ. ศ.2562

มหาวิทยาลัยศิลปากร

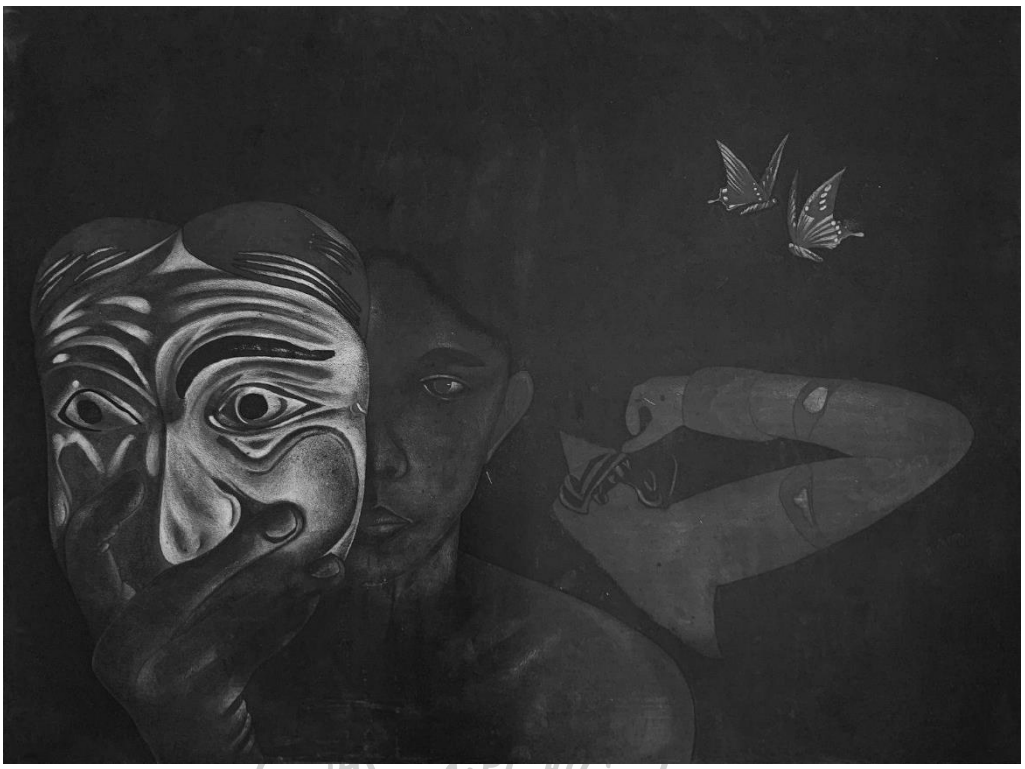

ภาพที่ 42 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562
ชื่อผลงาน : ตัวตน หมายเลข 3
เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)
ขนาด : 60 x 80 เซนติเมตร
ปีที่สร้าง : พ. ศ.2562

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ระยะที่ 2 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562

ผลงานในระยะนี้เป็นการเริ่มต้นการพัฒนาการที่สะท้อนเห็นรูปแบบแห่งสำนึกการสื่อสาระนามธรรมของจิตและให้สัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานในระยะต่อ ๆ มาด้วย โดยเฉพาะเรื่องของการใช้สัญญะในเชิงความคิดของจิตใจที่ให้ความหมายทางนามธรรมซึ่งมีความชัดเจนมากขึ้นหรือในประเด็นเรื่องการสร้างภาพแทนของเจตนาแนวความคิดที่สื่อผ่านโครงสร้างของรูปทรงหลักในบริบทของภาพเหมือนตนเองขณะที่สวมเทริดมโนราห์รวมทั้งกลวิธีการพอกหน้าในแบบที่หนามากกว่าปกติด้วยแป้งดินสอพองเพื่อแฝงนัยผ่านการสื่อความหมายแห่งสัจจะวัสดุอันเป็นเสมือนอุบายวิธีการปกปิดอำพรางความจริงภายใน ด้วยเพราะธรรมชาติของวัสดุที่เมื่อแห้งก็จะแตกร้าวจนเผยให้เห็นที่มาแห่งความจริงภายในผนวกกับการแสดงออกผ่านทางสายตาและสีหน้าที่ผนวกกับจริตแห่งภาษากายซึ่งเป็นนัยแห่งการนำเสนอเรื่องราวเนื้อที่ให้หาความหมายทางนามธรรมเกี่ยวกับความรู้สึกที่โดนปิดกั้นตนเองจากสภาวะความรู้สึกที่เป็นจริงในขณะนั้น การแสดงออกด้วยท่าทางที่เป็นไปไม่ได้ด้วยการใช้ตนเองเป็นสื่อหลักและแฝงนัยยะเชิงการแสดงบทบาทผ่านตัวสื่อสัญญะในบริบทของวัตถุทางการแสดงที่โน้มน้าวให้เกิดความรู้สึกและมุมมองเชิงการตั้งคำถามภายในจิตใจตนเองที่ได้รับจากประสบการณ์ตรงเป็นต้น ประเด็นเรื่องมิติของความรู้สึกเหล่านี้ได้กลับกลายมาสู่เจตนาของแนวความคิดและใช้ในการตีความจนกลายเป็นรูปแบบของผลงาน ที่ผสานสร้างความสอดคล้องกันระหว่างความคิดและสื่อสัญญะทางกายภาพแห่งความหมายทางนามธรรม ซึ่งผลงานในระยะนี้ยังสะท้อนเห็นความเป็นเอกภาพทางสุนทรียภาพที่มากขึ้นอันเป็นผลลัพธ์จากการใช้แสงและเงาสร้างบรรยากาศแห่งอารมณ์ความรู้สึกรวมทั้งท่าทางการแสดงออกทางสายตาที่อาศัยใช้เป็นนัยยะเชิงกุศโลบายสื่อแห่งภาษาทัศนศิลป์หรือเป็นกายภาพของสัญลักษณ์ทางเนื้อหานามธรรมผนวกกับการใช้สื่อวัสดุที่มีความเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของชีวิตหรือความรู้สึกทางเพศสภาพส่วนตัว รวมทั้งการนำทักษะศิลป์ของกระบวนการเทคนิคภาพพิมพ์โลหะมาผนวกกับความหมายเชิงสัญลักษณ์เพื่อสร้างกลวิธีของการสื่อสาระในด้านเทคนิควิธีการที่มีพัฒนาการและสามารถควบคุมกระบวนการทำงานได้ดีขึ้น โดยนัยนี้กระบวนการทางเทคนิคที่เป็นสื่อในการแสดงออกทางความคิดและมีความสำคัญอย่างมากที่สร้างผลลัพธ์เชิงความสัมฤทธิ์ของผลงานให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นด้วย

ภาพที่ 43 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562

ชื่อผลงาน : ตัวตน หมายเลข 1

เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)

ขนาด : 80 x 60 เซนติเมตร

ปีที่สร้าง : พ.ศ. 2562

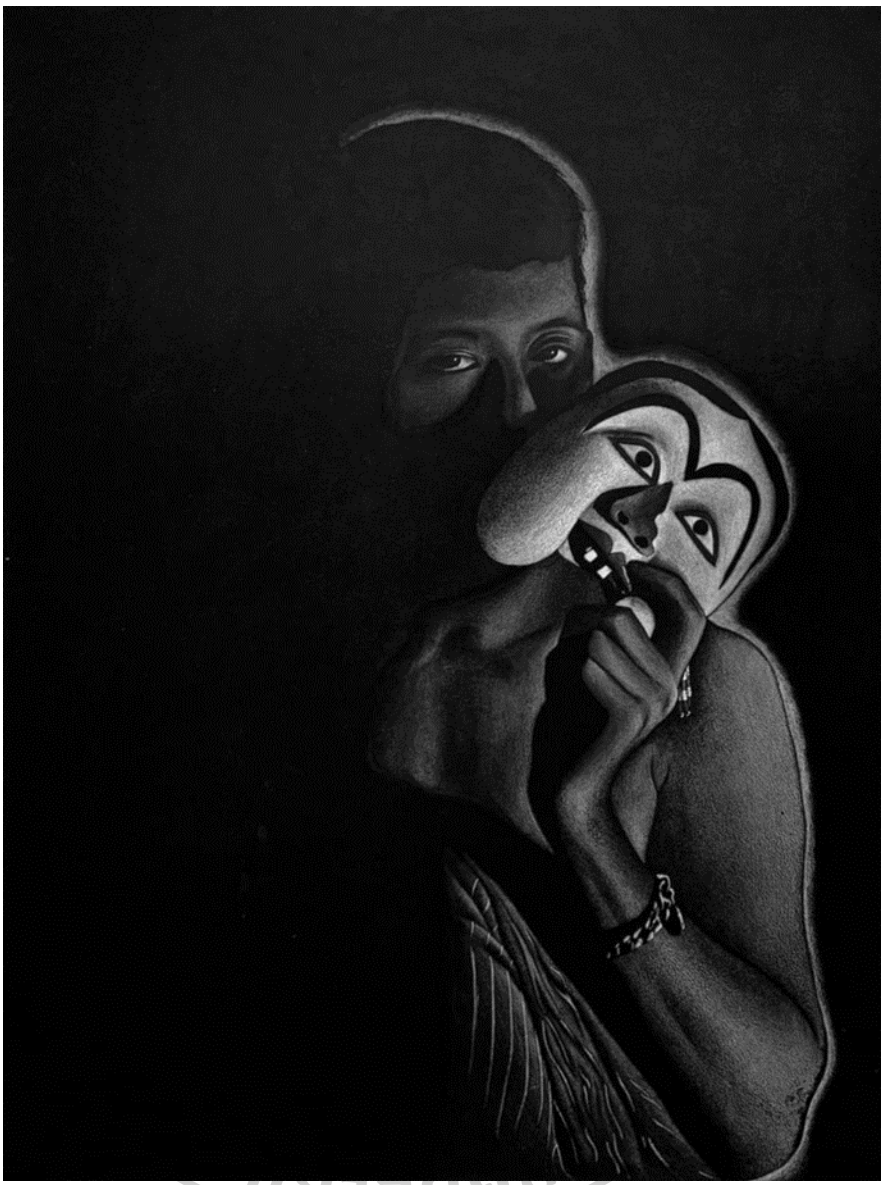

ภาพที่ 44 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562

ชื่อผลงาน : ตัวตน หมายเลข 2

เทคนิค : Etching, aquatint

ขนาด : 8 0 x 60 เซนติเมตร

ปีที่สร้าง : 2562

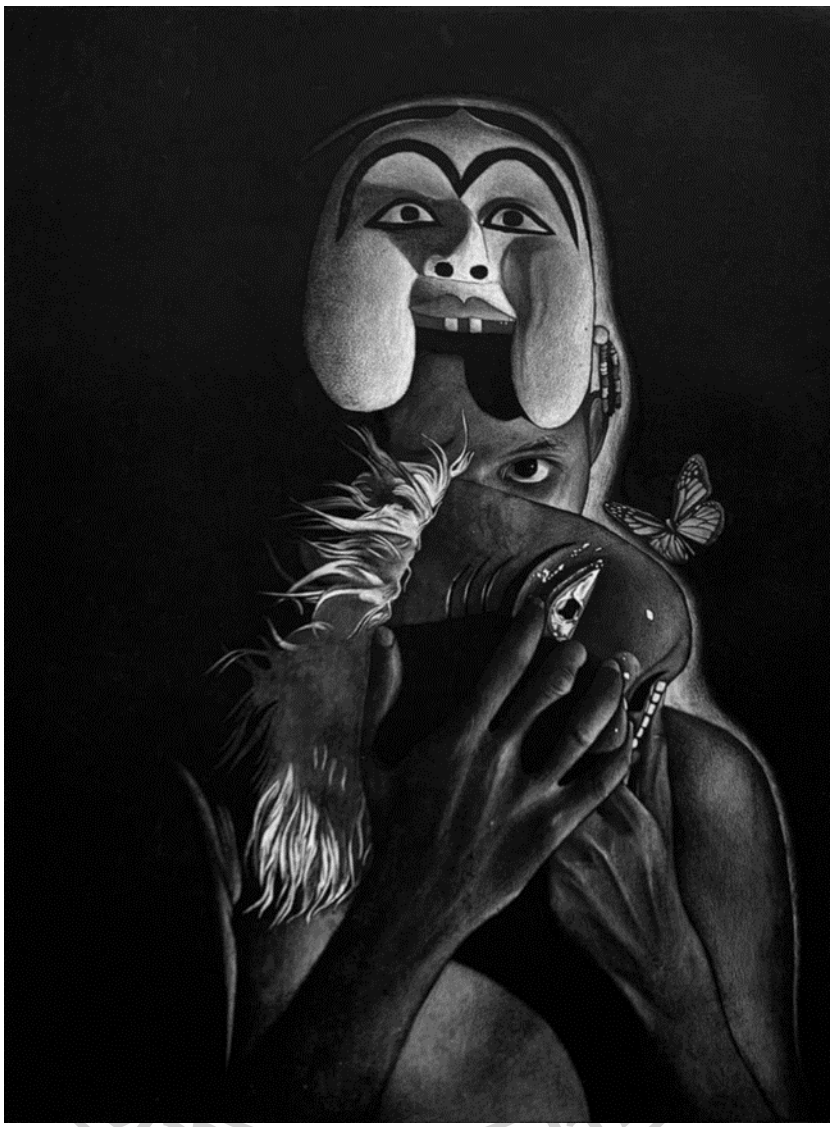

ภาพที่ 45 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562

ชื่อผลงาน : ตัวตน หมายเลข 3

เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)

ขนาด : 80 x 60 เซนติเมตร

ปีที่สร้าง : พ.ศ. 2562

ระยะที่ 3 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564

การสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 เป็นเสมือนการนำปัญหาที่พบมาสรุปประมวลผลการคิดวิเคราะห์จากผลงานชุดก่อนหน้าอันเป็นเหตุปัจจัยนำไปสู่การเป็นรูปแบบสัญลักษณ์ทางเรื่องราวเนื้อหาหรือเป็นสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผ่านรูปแบบและแนวความคิดที่สอดคล้องกันสัมพันธ์กับรูปแบบผลงานที่แสดงออก โดยอาศัยกลวิธีการหยิบยืม “เทริดมโนราห์” หรือนัยอีกนัยหนึ่งเป็นสื่อวัสดุที่แฝงความหมายทางวัฒนธรรม และการพอกหน้าด้วยแป้งดินสอพองรวมไปถึง การแสดงออกทางสายตามาเป็นสัญญะ สื่อแทนความหมายของการแสดงออกทางเพศ ที่สื่ออารมณ์ ความรู้สึกอันเปรียบเสมือนกับคนที่เป็นเพศทางเลือกในทุกวันนี้ถ้ามองเพียงภายนอก แต่ทว่าหากพิจารณาภายในจะเห็นความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง รวมถึงความงามจากการแสดงออกผ่านบริบททางวัตถุศิลปวัฒนธรรม ที่แฝงไปด้วยความรู้สึกที่เป็นตัวของตัวเองในการแสดงออกทางเพศ ซึ่งเจตนาต้องการสะท้อนสำนึกแห่งความคิดของจิตหรือการสื่อถึงมุมมองความรู้สึกภายในจิตใจ โดยอาศัยใช้กลวิธีการสร้างสรรค์ผ่านการใช้ภาษาของศิลปะหรือทัศนธาตุ ได้แก่ รูปทรง เส้น สี น้ำหนักและบริเวณพื้นที่ว่าง ให้ก่อรูปเกิดเป็นกายภาพเชิงรูปลักษณ์แห่งความหมายทางนามธรรมหรือเป็นสัญลักษณ์ที่มุ่งเน้นอารมณ์ ความรู้สึกถึงความลึกลับที่น่าค้นหาหรือ แฝงเร้นไปด้วยนัยยะอันลุ่มลึกมากขึ้น

โดยนัยนี้ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 3 ได้พยายามวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นรูปแบบเชิงรูปแทนของเจตนาแนวความคิดหรือเพื่อต้องการให้เป็นผลลัพธ์แห่งความสัมฤทธิในการแสดงออก โดยนัยคือการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้เริ่มให้ผลลัพธ์ที่สอดคล้องตามแนวความคิดและวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ผลงานที่ชัดเจนมากขึ้น แต่ทว่ายังเป็นลักษณะของรูปแบบที่ดูเสมือนจะซ้ำ ๆ กัน อาจด้วยเพราะไม่มีความแตกต่างของตัววัตถุแห่งสัญญะ “เทริด” ข้าพเจ้าจึงนำปัญหาที่พบมาวิเคราะห์และพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมไปถึงหาต้นแบบอื่น ๆ เพิ่ม เพื่อให้เกิดความหลากหลายในผลงาน อันจะเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาและกลายเป็นสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “เทริด เพศที่กลับกลาย” ให้เกิดผลลัพธ์แห่งความสัมฤทธิ์ของงานศิลปะภาพพิมพ์ตามเจตนาที่กำหนดไว้

ภาพที่ 46 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564
ชื่อผลงาน : เทริด เพศที่กลับกลาย หมายเลข 1
เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)
ขนาด : 80 x 60 เซนติเมตร
ปีที่สร้าง : พ.ศ. 2564

ภาพที่ 47 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564

ชื่อผลงาน : เทริด เพศที่กลับกลาย หมายเลข 2

เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)

ขนาด : 80 x 60 เซนติเมตร

ปีที่สร้าง : พ.ศ. 2564

ภาพที่ 48 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564

ชื่อผลงาน : เทริด เพศที่กลับกลาย หมายเลข 3

เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)

ขนาด : 80 x 60 เซนติเมตร

ปีที่สร้าง : พ.ศ. 2564

ภาพที่ 49 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564

ชื่อผลงาน : เทริด เพศที่กลับกลาย หมายเลข 4

เทคนิค : Etching, aquatint

ขนาด : 80 x 60 เซนติเมตร

ปีที่สร้าง : 2564

ภาพที่ 50 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564
ชื่อผลงาน : เทริด เพศที่กลับกลาย หมายเลข 5
เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)
ขนาด : 60 x 80 เซนติเมตร
ปีที่สร้าง : พ.ศ. 2564

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาพที่ 51 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564
ชื่อผลงาน : เทริด เพศที่กลับกลาย หมายเลข 6
เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)
ขนาด : 60 x 80 เซนติเมตร
ปีที่สร้าง : พ.ศ. 2564

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ระยะที่ 4 ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ ระหว่างปีการศึกษา 2565 - 2566

ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์หัวข้อ “เทริด เพศที่กลับกลาย” ที่ตีความวิเคราะห์ภายใต้บริบทแห่งศิลปะร่วมสมัยรวมไปถึงการดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการสร้างผลลัพธ์แห่งความสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ ซึ่งนัยของอุปสรรคต่าง ๆ และการได้แก้ไขปัญหาสะท้อนเห็นถึงการพัฒนาอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้นด้วย ทั้งในด้านรูปแบบและด้านเทคนิควิธีการ ซึ่งความหมายและความสำคัญดังกล่าวสามารถแตกประเด็นสาระแห่งบริบทออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านเรื่องราวเนื้อหา ความคิดและความหมายของสัญลักษณ์

อนึ่ง ประเด็นทางศิลปะและสาระสำคัญในด้านเรื่องราวเนื้อหาของผลงานภายใต้หัวข้อ “เทริด เพศที่กลับกลาย” เป็นการนำเสนอภาพแทนเชิงสมมติของเจตนาแนวความคิดที่ถ่ายทอดผ่านสัญลักษณ์ทางเนื้อหาหรือที่สื่อความหมายแห่งการแสดงตัวตนของตนเองในเพศสภาพที่เป็นเพศทางเลือก ที่สื่อถึงเรื่องราวของพฤติกรรมที่แสดงออกมาผ่านสัญญะทางวัตถุศิลปวัฒนธรรม คือ “เทริดมโนราห์” ในบริบทต่าง ๆ ด้วยอากัปกิริยาของความเป็นผู้ชายที่แฝงนัยยะแห่งการกลับกลายมาเป็นผู้หญิง เป็นผลงานที่สื่อสาระทั้งทางรูปธรรมและนามธรรมหรือมีสัญลักษณ์แทนถึงคำว่า “เพศที่กลับกลาย” รวมไปถึงแรงบันดาลใจจากข้อมูลทฤษฎีทางจิต - เพศของซิกมันด์ ฟรอยด์ อิทธิพลในด้านรูปแบบทางศิลปกรรมของศิลปินที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความเป็นเพศที่สาม รวมไปถึงสื่อต่าง ๆ ที่กระตุ้นเร้าให้เกิดจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งนัยเหล่านี้ล้วนเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ที่ก่อรูปเกิดเป็นกายภาพแห่งเรื่องราวเนื้อหาผลงานหรือให้ประเด็นสาระเชิงนามธรรมอันเป็นเนื้อหา ความหมายของสาระนามธรรมของเรื่องราวประสบการณ์ความทรงจำส่วนตัว สถานสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตพื้นถิ่นภาคใต้ที่โน้มไปสู่การแสวงหาและการค้นพบกับความเป็นตัวตนที่แท้จริงของตนเองที่แสดงออกมาเป็นรูปธรรมเห็นได้ชัดเจนนั้นเอง

ด้านรูปแบบ

ผลงานชุดวิทยานิพนธ์อันเป็นสัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ที่อาศัยใช้ภาษาของศิลปะเป็นเครื่องมือที่สร้างสื่อกลาง “แม่พิมพ์” ในการถ่ายทอดรูปธรรมแห่งจินตนาภาพ “ภาษาของ ทัศนศิลป์” อันเป็นพื้นที่สมมติของจินตนาการที่ให้ก่อรูปเกิดเป็นรูปแบบผลงาน “ศิลปะภาพพิมพ์” ซึ่งเป็นรูปลักษณ์ของวัตถุทางศิลปวัฒนธรรม คือ “เทริดมโนราห์” ในแบบเชิงอุดมคติโดยใช้รูปทรงต้นแบบที่มาจากสิ่งของวัตถุทางศิลปะการแสดงพื้นถิ่นของภาคใต้ ที่กระตุ้นเร้าแรงบันดาลใจเชิงจินตภาพหรือเป็นภาพความคิดความรู้สึกของจินตนาการต่อการแสดงออกทางเพศ

สภาพที่กลับกลายมาเป็นการสร้างเอกภาพทางสุนทรียภาพของตัวตนของตนเอง สภาวะในจิตใจและจิตใต้สำนึกด้วยกลวิธีการสร้างมิติลวงตาบนพื้นระนาบซึ่งเป็นผลลัพธ์แห่งความสัมฤทธิ์ผลจากการใช้อารมณ์ ความรู้สึก ที่ผสมผสานกับการพอกหน้าด้วยดินสอพอง อันแฝงนัยยะถึงการปกปิดอำพรางตนเองที่สื่อสาระนามธรรมของความเป็นเพศสภาพที่กลับกลายจากผู้ชายกลายมาเป็นผู้หญิง รวมไปถึงประสบการณ์ชีวิตที่สอดคล้องกับความเป็นปัจจุบันของสังคมที่ขับเคลื่อนไป และความต้องการการยอมรับจากสังคมต่อตนเองในความเป็นเพศสภาพที่ไม่ใช่เพศกำเนิด จน “กลับกลาย” มาเป็นความรู้สึกภายใต้จิตสำนึกในความเป็นตัวตนของตนเองในความเป็นเพศที่สาม

ด้านเทคนิควิธีการ

กล่าวคือ ในกระบวนการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ การพิมพ์ภาพพิมพ์โลหะร่องลึก หรือเทคนิคภาพพิมพ์โลหะ ผู้สร้างสรรค์จะต้องมีความชำนาญที่สามารถกำหนดและควบคุมคุณลักษณะทางเทคนิค โดยนัยนี้คือผลลัพธ์ของเทคนิคการสร้างค่าน้ำหนักด้วยกรรมวิธี Hard ground Aquatint ซึ่งจะให้ความสัมฤทธิ์อันเป็นคุณค่าทางเทคนิควิธีการของงานศิลปะภาพพิมพ์หรือ เป็นการสร้างความสมบูรณ์ทางกายภาพของผลงานและเป็นสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานที่สอดคล้องกับเรื่องราวเนื้อหาแห่งความหมายทางนามธรรมด้วย

อนึ่ง จะเห็นได้ว่าการสร้างสรรค์ผลงานตลอดช่วงเวลาทั้ง 4 ระยะ ของการวิจัยสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ที่ดำเนินมาสู่ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ ซึ่งโดยนัยเหล่านี้เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์แห่งชีวิต ทักษะทางทัศนศิลป์รวมไปถึงข้อผิดพลาดในช่วงเวลาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและนำมาสู่การแก้ไขปัญหาหรือที่โน้มไปสู่การพัฒนาในการเรียนรู้และการสร้างสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานอย่างเป็นระบบในชุดวิทยานิพนธ์ทั้งในด้านเรื่องราวเนื้อหา รูปแบบและเทคนิควิธีการ อันสื่อสาระนามธรรมแห่งเพศที่กลับกลาย ได้ตรงตามเจตนาของแนวความคิดในการสร้างสรรค์

ผลงานชุดวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 52 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 1

ชื่อผลงาน : เทริด เพศที่กลับกลาย หมายเลข 1

เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)

ขนาด : 80 x 60 เซนติเมตร

ปีที่สร้าง : พ.ศ. 2565

ภาพที่ 53 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 2

ชื่อผลงาน : เทริด เพศที่กลับกลาย หมายเลข 2

เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)

ขนาด : 80 x 60 เซนติเมตร

ปีที่สร้าง : พ.ศ. 2565

ภาพที่ 54 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 3

ชื่อผลงาน : เทริด เพศที่กลับกลาย หมายเลข 3

เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)

ขนาด : 80 x 60 เซนติเมตร

ปีที่สร้าง : พ.ศ. 2566

ภาพที่ 55 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 4

ชื่อผลงาน : เทริด เพศที่กลับกลาย หมายเลข 4

เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)

ขนาด : 80 x 60 เซนติเมตร

ปีที่สร้าง : พ.ศ. 2567

ภาพที่ 56 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 5

ชื่อผลงาน : เทริด เพศที่กลับกลาย หมายเลข 5

เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)

ขนาด : 80 x 60 เซนติเมตร

ปีที่สร้าง : พ.ศ. 2567

ภาพที่ 57 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ 6

ชื่อผลงาน : เทริด เพศที่กลับกลาย หมายเลข 6

เทคนิค : ภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio)

ขนาด : 120 x 80 เซนติเมตร

ปีที่สร้าง : พ.ศ. 2567

บทที่ 5
บทสรุป

วิทยานิพนธ์ หัวข้อ “เทริด เพศที่กลับกลาย” เป็นสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ หรือที่อยู่ภายใต้บริบทแห่งศิลปะร่วมสมัยที่สร้างมายาคติทางเพศสภาพผ่านสัญญะรูปสมมติหรือภาพแทนอันเป็นรูปลักษณ์ที่ปรากฏจากการแต่งเติมเชิงการปกปิดอำพรางบนใบหน้าของตนเองขณะสวมใส่ “เทริด” บทบาทแห่งความงามและเพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึกของความต้องการที่แท้จริงจากสำนึกแห่งจิต แต่ทว่าเป็นไปไม่ได้ในโลกของความจริง โดยนัยเหล่านี้เชื่อมโยงสัมพันธ์กับความงดงามของท่วงท่าอากัปกริยาและกลายเป็นแนวงานศิลปะรูปลักษณ์ (figurative art) แบบเหมือนจริง (Realistic) ซึ่งสะท้อนความเป็นศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นภาคใต้ “มโนราห์” คุณค่าของศิลปะการแสดงที่ควรอนุรักษ์และสืบสานไว้อย่างยั่งยืน โดยอาศัยใช้เทคนิคและกระบวนการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ การพิมพ์ภาพพิมพ์โลหะร่องลึก (Intaglio Printing Process) หรือเทคนิคภาพพิมพ์โลหะ (Intaglio) วิธีการกัดกรด (Etching) อันเป็นกรรมวิธีของการสร้างสรรค์ผลงานที่ตอบสนองต่อเจตนาการแสดงออกซึ่งเนื้อหาทางนามธรรมของรูปสมมติแห่งมายาคติเพศสภาพผ่านสัญญะด้วยการนำเสนอความงามอันสะท้อนอารมณ์ความรู้สึก “ภาษาของจิตใจ” ให้แสดงความหมายปรากฏบนศีรษะและใบหน้าของตัวตนแห่งอัตตาด้วยความงาม

วิถีแห่งการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นจากศิลปะการแสดงในพื้นถิ่นภาคใต้ “ความเชื่อ” คือสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและนำไปสู่แบบแผนการดำเนินชีวิต “พิธีกรรม” การแสดงเจตจำนงอันเป็นจิตเจตนาเพื่อเคารพในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรค่าแห่งการเคารพบูชา เป็นสิ่งที่มองไม่เห็นแต่ทว่ามีการสืบสานค่านิยมประเพณีโดยนัยนี้ให้สืบทอดต่อ ๆ กันมารุ่นสู่รุ่น การแสดงมโนราห์จึงเป็นศิลปะแห่งการร่ายรำที่เปี่ยมไปด้วยอารมณ์ความรู้สึก ท่วงท่าและลีลาแบบโบราณ “ประเพณี” ความเป็นวัฒนธรรมพื้นถิ่นนี้เองจึงกลายเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดส่งต่อ “สู่รุ่นลูกรุ่นหลาน” เพื่อจักได้สืบสานและอนุรักษ์รากเหง้าแห่งวิถีการดำเนินชีวิตอย่างมีแบบแผนและอัตลักษณ์เฉพาะ หากทว่าแฝงนัยยะเชิงมายาคติทางเพศสภาพที่เป็นบริบทสมมติและไม่ชี้ชัดว่าหมายถึงเพศใด อันเป็นเจตนาที่มุ่งหมายเพียงการสื่ออารมณ์ความรู้สึกและซ่อนนัยถึงจริตแห่งหญิงสาว

“ตัวตนสมมติ” จึงเป็นกุศโลบายการสื่อสารสาระนามธรรมที่ข้าพเจ้าอุปมาเปรียบแทนหรือประกอบสร้างสรรค์ขึ้นจากภาพสะท้อนมโนสำนึกแห่งจิตภายใต้ตัวตนแห่งความปรารถนาที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกอันมีนัยของศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นภาคใต้ “มโนราห์” รูปลักษณ์และบทบาทการแสดงที่แฝงจริตความเป็นเพศสภาพ (เพศทางเลือก) วัตถุทางศิลปวัฒนธรรม “การแสดง”

รวมทั้งการอาศัยใช้อุบายวิธีของการปกปิดหรือตกแต่งอำพรางหน้าตา “สีหน้า แววตา” และรูปกาย ให้สอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึกรวมถึงสิ่งที่เป็นตัวตนสมมติซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของเนื้อหาทางนามธรรมแห่งมายาคติเพศสภาพผ่านสัญญะ “เทริด” ให้แสดงความหมายปรากฏบนศีรษะและใบหน้าของตัวตนแห่งอัตตาด้วยความงามอันเป็นเจตนาและโยนัยเหล่านี้อันเป็นทั้งสัมฤทธิผลของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์กอปรยังเป็นผลสัมฤทธิทางการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิตสาขาวิชาทัศนศิลป์ ระดับปริญญามหาบัณฑิต ด้วย

รายการอ้างอิง

Margaret, B. (2023). Rembrandt. Retrieved from https://www.jenkinsjohnsongallery.com/artists/50-margaret-bowland/biography/

Sonkpracha, P. (2021). ศิลปะแบบเรียลลิสม์ (Realism). Retrieved from https://pronthipa.blogspot.com/2012/05/realism-1.html?fbclid=IwAR3VcnLB-YAUdnSD9LAR5jmEZ4jDA1WrUHUxNoVBxKgEIpbzAXBWjim5Ntw.

กฤษณา หงส์อุเทน. (2563). ภาพเหมือนตัวเองของศิลปินหาใช่ภาพเหมือนธรรมดา ๆ ไม่.

ชลูด นิ่มเสมอ. (2557). องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพาณิช.

เทอดศักดิ์ ร่มจาปา. (2545). วาทกรรมเกี่ยวกับ “เกย์” ในสังคมไทย พ.ศ. *2508-2542*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

ธีรวัฒน์ มิควาพ. (2563). สุนทรียะเพศทางเลือก. กรุงเทพฯ: คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บัณฑิต ลิ่วชัยชาญ. (2562). มรดกวัฒนธรรมภาคใต้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

พรรัตน์ ดำรุง. (2563). โนรา : ศิลปะ การร้อง รำ ที่ผูกพันกับชีวิต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์. (2562). 'ไมเคิล เชาวนาศัย' ผู้ท้าทายขนบสังคมด้วยการจำแลงกาย. Retrieved from https://www.gqthailand.com/style/article/master-of-disguise-gq

สุกกมล วีภาวิพลกุล. (2548). เพศศึกษาฮาสุดขีด. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์โปรวิชั่น.

เสริมคุณ คุณาวงศ์. (2554). โขน ฅน สิ่งสมมุติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ Bangkok Art Management.

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายวันชัย ณรงค์ชัย
วุฒิการศึกษา	2566 - ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ วิชาเอกภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2561 - ศิลปบัณฑิต ภาควิชาวิจิตรศิลป์ สาขาวิชาภาพพิมพ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ผลงานตีพิมพ์	2565 - ร่วมแสดงการประกวดศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นเยาว์ ครั้งที่ 38 กรุงเทพฯ 2564 - ร่วมแสดงนิทรรศการภาพพิมพ์นานาชาติ Gallery' Boris Georgier, Varna Bulgaria 2021 เมืองวานาร์ ประเทศบัลแกเรีย 2564 - รางวัลศิลปกรรมยอดเยี่ยม การประกวดศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 16 กรุงเทพฯ 2564 - รางวัลดีเด่น การประกวดโครงการรางวัลยุวศิลปินไทย ประจำปี 2564 ในโครงการ Young Thai Artist Award 2021 กรุงเทพฯ 2562 - รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การประกวดศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 14 กรุงเทพฯ 2562 - ร่วมแสดงการประกวดศิลปกรรมกรุงไทย ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ 2562 - ร่วมแสดงผลงานภาพพิมพ์นานาชาติ 3rd Macao Printmaking Triennial 2019 ประเทศจีน 2561 - รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การประกวดศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 13 กรุงเทพฯ 2559 - ร่วมแสดงการประกวดศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นเยาว์ ครั้งที่ 34 กรุงเทพฯ 2559 - ร่วมแสดงภาพพิมพ์นานาชาติ The “Iosif Iser” Interntional Contemporary Engraring Biennial Exhibition Ploiesti, 2017 ประเทศโรมาเนีย
รางวัลที่ได้รับ	2563 - ได้รับทุนกองทุนส่งเสริมการศึกษาการสร้างสรรค์ศิลปะ “มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์”

2561 - ได้รับทุนกองทุนส่งเสริมการศึกษาการสร้างสรรค์ศิลปะ “มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์”

2559 - ได้รับทุนการศึกษาจาก สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประเภททุนต่อเนื่องจนจบการศึกษา